

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1871.—ΤΕΥΧΟΣ ΚΗ.

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΒΟΥΓΑΡΗΣ

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 51 καὶ τέλος).

Καὶ ταῦτα μὲν εἶσι τὰ σπάνια ἢ ἑλωσ ἀδημοσίευτα πονήματα τοῦ μεγάλου Εὐγενίου, ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν ἀδημοσιεύθησαν τὰ ἑξῆς:

Α'. Ἡ Λογικὴ τυπωθεῖσα ἐν Λειψίᾳ κατὰ τὸ 1766, σύγγραμμα πολλῶν ἐπαίνων ἄξιον διὰ τὴν εἰσαγωγήν τῆς νέας φιλοσοφίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἥτις συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τότε σπουδάζοντων νέων καὶ κατέστησε πολλοὺς διδασκάλους ἑρασιτᾶς τῶν ὀρθῶν δογμάτων τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας.

Β'. Μαθηματικὸν Σεντέριον μεταφρασθὲν καὶ τυπωθὲν ἐν Λειψίᾳ κατὰ τὸ 1767, βιβλίον ἱκανῶς ωφέλιμον δι' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὅτε ἐπεκράτει σπάνιος τοιοῦτος βιβλίον εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Γ'. Μετάφρασις τοῦ περὶ τῶν ἐν ταῖς Ἑκκλησίαις τῆς Πολωνίας διχονοίων δοκιμίου, πλουσιωμένη μὲν πολλάς καὶ πολυμαθεῖς σημειώσεις τοῦ μεταφραστοῦ, καὶ Σχεδιάσμα περὶ ἀνεξήγηθησκειας, ἀκδοθέντα ἀμφοτέρω εἰς ἓνα τόμον κατὰ τὸ 1768 χωρὶς ὀνόματός του καὶ προσώπου διὰ τὸν ἐπικρατοῦντα ἄρβον ἐκ τῆς Δουκικῆς Ἑκκλησίας. Το σύγγραμμα τοῦτο δεκτικῶς τρανωτάτα τὸν θερμὸν πρὸς τὴν εὐσεβίαν ζῆλον τοῦ ἐκδότη, συγκαταμένον μετὰ τῶν ὀρθῶν δογμάτων τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας. Ἰδοὺ τί γράφει καὶ περὶ αὐτοῦ ὁ Πάτριος: «Δεικνύσι τρίτον τὸν ὑπὲρ εὐσεβείας ζῆλόν του καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ μὲν συντεθὲν, ἀνωμόμως δ' ἀκδοθὲν περὶ ἀνεξήγηθησκειας Σχεδιάσμα ἐναντίον τῆς ἀθέου Βολταϊρικῆς ἀίτιασφίαις, ἄξιον κατὰ ἀλήθειαν διὰ νὰ τὸ ἔχον ἐγκλίπτον τούσιν οἱ

(ΜΕΝΤΩΡΟΣ Τόμ. Γ'. Τεύχ. ΚΗ').

κοσμικοὶ ἔσον καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἄρχοντες, καὶ πρὸ τούτου ὁ προσεκτικὸς ἐλεγχος τῶν κατὰ τῆς εὐκατοῦς ἡμῶν πίστεως σοφισμάτων τοῦ ἀθεωτάτου Βολταίρ, τὰ ὅποια ἐνεσπεῖραν εἰς ἐκείνην τὴν ἱστορικὴν ἐξήγησιν τῶν περὶ τῆς Πολωνίας διχονοίων, καὶ ἡ τῶν λοιπῶν θεοσιδαιμονίων ἀνακάλυψις, ἐκ τῶν ὁποίων γίνεται πιστὸς ἢ φρονεῖς καὶ ὁ πῦθος τῆς καρδίας του διὰ τὴν ωφέλειαν τοῦ γένους του.»

Δ'. Ἄλλο βιβλίον εἰς δύο τόμους κατὰ τὸ 1768 ἔτος δημοσιευθὲν, φέρων ἐπιγραφὴν τοιαύτην «Ἰωσήφ Βρυννίου τοῦ μοναχοῦ τὰ εὐρεθέντα, ἀξιῶσι τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου πρώην ἡγεμόνου Μολδοβλαχίας κυρίου κυρίου Γρηγορίου Ἰακώβου Γκέικ Βοεβόδα, δι' ἐπιμελείας Εὐγενίου διακόνου τοῦ Βουλγάρου, ἥδη τὸ πρώτον τῶπος ἐκδοθέντα, ἐν Λειψίᾳ τῆς Σαξωνίας ἔτει 1768.»

Ε'. Κατὰ τὸ 1784 ἐξέδωκε καὶ ἄλλο τοῦ Βρυννίου φέρων ἐπιγραφὴν «Ἰωσήφ μοναχοῦ τὰ παρχειλιόμενα, ἐφ' οἷς καὶ τοῦ σωφωτάτου ἀρχιεπισκόπου Νοβγοροδίας Θεοφάνους τοῦ Προκόποβιτς ἱστορία περὶ τῆς διαστροφῆς τῆς περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκ τῆς Λατίνων φωνῆς ἐββαλλημισθείας, καὶ ἔτι τοῦ σωφωτάτου ἀρχιεπισκόπου πρώην Σλαβωνίου καὶ Χερσωνοῦ κυρίου Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου ἀνάκρισις περὶ Νικηφόρου τοῦ Βλαμμίδου κλπ., ἐν Λειψίᾳ τῆς Σαξωνίας ἔτει 1784.

ΣΤ'. Ἡ περιβόητος μετάφρασις τοῦ Βιργιλίου τυπωθεῖσα ἐν Πετρούπολει κατὰ τὸ 1791. Εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦτο δὲν ἠξέουραι τίς τί μᾶλλον ἄξιον νομίσαι θαυμασμοῦ, τὴν ἄπυτον φιλοσοφίαν, δι' ἧς ἐξεπεραιώσας τὸ μῆγα ἐκεῖνο ἔργον, τὴν λαμπρὰν ἐν-

δειξιν τῆς ἐγκρατείας τῶν δύο γλωσσῶν, ἐν ἣ φαίνεται μετοχε-
τεῦσιν τὰ κἄλλη τῆς ποιήσεως τοῦ ὑμνωδοῦ τῆς Αὐσονίας εἰς
τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν μὲ Ὀμηρικὴν κομψότητα, ἣ τὸν ἀκέ-
νωτον τῆς φιλολογίας πλοῦτον, τὸν ἐμφανόμενον εἰς τὰ πολυμα-
θέστατα σχόλια.

Ζ'. Ἡ ἐπίσης ἀξίειπαινος μετάφρασις τοῦ Ἀδάμ Ζοιρνακίου,
τυπωθεῖσα ἐν Πετρούπολει κατὰ τὸ 1797. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο,
ὡς ἀνασπῶν πρόρριζα τὰ ζιζάνια τῆς κακοδοξίας τῶν Δουτικῶν,
ἀνέλαβε μετὰ μεγάλων πόνων καὶ ἰδρώτων νὰ δημοσιεύσῃ εἰς
τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὁ ἀοιδίμος Εὐγένιος, πλούσιος αὐτὸ καὶ
μὲ πολλὰς σημειώσεις, δείγματα προφανῆ τῆς μεγάλης περὶ τὴν
ἐκκλησιαστικὴν φιλολογίαν πολυμαθείας αὐτοῦ· ἀλλὰ τὸ ἐξῆς
ἀπόσπασμα τῆς πρὸς τὴν Αὐτοκρατορίσαν Αἰκατερίναν ἀφιερω-
τικῆς ἐπιστολῆς δεικνύει τρανώτατα τὴν εὐσεβείαν καὶ τὸν πα-
τριωτισμὸν τοῦ μεγάλου Εὐγενίου. «Βέβαια (λέγει) ἡ τῶν Γραι-
κῶν ἐκκλησία καὶ τῶν λοιπῶν ἄλλων τῶν αὐτῆ ἡμοδοξίῳ, ἐν
ᾧ καὶ πόρρωθεν εὐχαρίστως ἀκούομαι τῆς εἴτε θυγατρὸς εἴτε καὶ
ἀδελφῆς ἐκκλησίας, τῆς Ρωστικῆς ταύτης, τὴν εὐκληρίαν καὶ
τὴν ἐπαύξειν, ἐπειδὴ δὲν εὐτυχῆ καὶ ἐκείνη νὰ μελωδῆ ἀπα-
ρενοχλήτως καὶ ἀνεπηρέστως τὴν ψῆδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς, τῆς ποτὲ
μὲν ἰδίας, νῦν δὲ (ρεῦ) ἀλλοτριᾶς, δὲν εἶνε τρόπος νὰ μὴ σχε-
τλιαζῆ καὶ νὰ μὴν ὀλοφύρεται, συναισθανομένη ἐκ παραθέσεως
βαρυτέρην τὴν ἑαυτῆς ἀθλιότητα· οὔτε εἶνε παράλογον, ἐάν,
βλέπουσα τὴν εὐτεχνίαν τῆς ἀδελφῆς Φενάνας, κατηργῆ καὶ σκυ-
θρωπῶσῃ ἢ Ἄννα ἢ ἄγιος, καὶ ἂν ὀδυνῶται περιπαθῶς κατα-
δυσωπῶσα τὸν Ἑλκωνᾶ τὸν αὐτῆς κύριον. Δὲς μοι τέκνα.

Ἡ συμφορὰ ὧδε διὰ τὰς τοῦ καιροῦ περιστάσεις καθίσταται
ἀθεράπευτος· καὶ ἢ Ἄννα, ἕως οὗ ὁ Θεὸς συγχωρεῖ, ἔχει νὰ μένῃ
κατώδυνος. Ἀλλὰ Γαληνοτάτη κυρία μητρί ἐάν λαλήσω ;
Οἱ Κωνσταντινοί, οἱ Θεοδοῖοι καὶ οἱ Ἰουστινιανοὶ κλ. κλ., ὧν ἀξι-
αγάστως τὸν φιλόχριστον ζῆλον ἐν ψυχῇ τρέφεις, ἐκεῖ ὅπου δὲν
ἔβησε νὰ ἐκτείνωσιν εἰς τοὺς πιστοὺς τὸν βραχίονα τῆς αὐτοῖς
δοθείσης κοσμικῆς δυνάμεως, ἐπεμελοῦντο νὰ ἐνεργῶσιν ὑπὲρ τῶν
πιστῶν κατὰ ἄλλους διαφόρους τρόπους, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων
ἀνελάμβανον τὴν φροντίδα εἰς τὸ νὰ κληθῶνται διὰ χειρὸς
μηῶω εὐρεθέντος τότε τοῦ τύπου τὰ ἀντίγραφα τῶν ἁγίων γρα-
φῶν καὶ τῶν ἄλλων βιβλίων, καὶ οὕτω νὰ διαδίδωνται, ὡς ἔπλα
ἀμυντήρια, εἰς τοὺς ἔξω τῆς ἐπικρατείας αὐτῶν τὴν εὐσεβείαν
ἀσπαζομένους».

Η'. Κατὰ τὸ 1799 ἐξεδόθη ἐν Πετρούπολει βιβλίον φέρον ἐπι-
γραφὴν «Τελετουργία Ἱερά», συνταχθὲν Ρωσιστὶ παρὰ τοῦ Ἱε-
ράρχου Γαβριήλ, Μητροπολίτου Νοβογοροδίας, καὶ μεταφραστὸν
εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὑπὸ Ε. Α. τοῦ Β.

Θ'. Κατὰ τὸ 1801 ἐξεδόθη ἐν Βιέννῃ ἡ Φιλοθεος Ἀδολεσχία,
σύγγραμμα γέμον βαθειῶν θεωριῶν ἐπὶ τινῶν ρητῶν τῆς Ἁγίας
Γραφῆς, συντελούντων εἰς ἠθικὴν διαμόρφωσιν τοῦ εὐσεβοῦς χρι-
στιανοῦ.

Ι'. Κατὰ τὸ 1804 ἐξεδόθη ἐν Πετρούπολει ἡ περὶ Εὐθανα-
σίας διατριβή, βιβλίον μικρὸν μὲν, ἀλλὰ γέμον ὑψηλῶν καὶ
ἀξιολογωτάτων παρατηρήσεων.

ΙΑ'. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξεδόθη τὸ Σπαρτίον Εὐτριτον, βιβλίον

περιέχον τρία συγγράμματα, μεταφρασθέντα ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου
Εὐγενίου, ὧν τὸ πρῶτον συνεγράφη ὑπὸ Σωάμου Ἰωννουσίου Μι-
λόρδου καὶ μέλους τοῦ παρ' Ἀγγλοῖς Παρλαμέντου, τὸ δεύ-
τερον ὑπὸ τοῦ Γαλλο-Βέλγου Δεκουσόβρου τοῦ ἐκ τῆς τῶν Ρεφορ-
μάτων φατρίας, καὶ τὸ τρίτον ὑπὸ Αὐγουστίνου Καλμέτου τοῦ ἐκ
τοῦ τάγματος τῶν Βενεδικτινῶν.

ΙΒ'. Ἐξεδόθη κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος σύγγραμμα φιλολογικὸν τοῦ
ἰδίου ἐν Μόσχῃ *Αἰ καθ' Ὀμηρον ἀρχαιότητες*, αἷς προσετέθη
καὶ ἡ Κερκυραϊκὴ Ἀρχαιολογία ἀφιερῶνται δὲ τῇ Ἑπτανήσῳ
Ἑλληνικῇ Ἐπικρατείᾳ.

ΙΓ'. Κατὰ τὸ 1805 ἐξεδόθη ἐν Ἑνετίᾳ τρίτομον βιβλίον φέ-
ρον ἐπιγραφὴν *Στοιχεῖα Μεταφυσικῆς* σύγγραμμα τοῦ Εὐγενίου
χρήσιμον διὰ τὰ σχολεῖα.

ΙΔ'. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξεδόθη ἐν Βιέννῃ καὶ ἄλλο σύγ-
γραμμα τοῦ ἰδίου, οὗ ἡ ἐπιγραφὴ *Περὶ Συνζητήματος τοῦ Παντός*,
ἐν ᾧ ἐκτίθενται εἰς Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὰ παλαιὰ καὶ νέα
περὶ τοῦ παντός συστήματα.

ΙΕ'. Ἐπι κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐν Βιέννῃ ἐξεδόθη ἄλλο σύγ-
γραμμα τοῦ ἰδίου *Τὰ Ἀρεσκοντα τοῖς Φιλοσόφοις* ἐπιγραφόμε-
νον καὶ περιέχον συνοπτικὴν ἐκθεσιν τῶν παλαιῶν καὶ νεω-
τέρων φιλοσοφικῶν συστημάτων.

Ις'. Ἐπι ἐξεδόθη ἐν Βιέννῃ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἡ μετάφρασις
τῆς Γεωμετρίας τοῦ Α. Τακουετίου, ἥτις νομίζω, ὅτι ἐχρησίμευ-
σεν εἰς παράδοσιν τῶν παρ' αὐτῷ σπουδαζόντων τὴν Γεωμετρίαν.

ΙΖ'. Ἐπι κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξεδόθη ἐν Λειψίᾳ ἡ Ἐκατον-
ταετηρίς, σύγγραμμα τοῦ ἰδίου, περιγράφον τὰ κατὰ τὴν πρώτην
ἑκατονταετηρίδα τοῦ χριστιανισμοῦ συμβάντα.

ΙΗ'. Ἐπι κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξεδόθη ἐν Μόσχῃ Μετάφρασις
τῆς εἰς τὴν Φιλοσοφίαν εἰσαγωγῆς Γραβενζάνδου.

ΙΘ'. Κατὰ δὲ τὸ 1806 ἔτος ἐξεδόθη ἐν Βιέννῃ Μετάφρασις τῆς
Μεταφυσικῆς Γενουσησίου γενομένη παρ' αὐτοῦ.

Κ'. Κατ' αὐτοὺς τοὺς χρόνους ἐξεδόθη καὶ ἡ ἐκ τῆς Λατινι-
κῆς μετάφρασις τοῦ Κερκαγαρίου τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου, ἥτις μετε-
τυπώθη ἐν Μόσχῃ κατὰ τὸ 1824.

ΚΑ'. Κατὰ δὲ τὸ 1821 ἐξεδόθη ἄλλο σύγγραμμα μικρὸν ἐπι-
γεγραμμένον «Κατάλογος γενεαλογικὸς τῶν Σουλτάνων τῶν Ὀτ-
μάνιδων», εἰς ἓνα τόμον μετὰ τῆς ἱστορίας τοῦ Σκεντέρπεη.

Κατὰ δὲ τὸ 1829 ἐξέδωκεν ὁ τότε ἐπίσκοπος Ἀττικῆς Νεόφυ-
τος τὴν Ὀρθόδοξον ἡμολογίαν, σύγγραμμα θεολογικὸν τοῦ ἀοιδίμου
Εὐγενίου, ἐν ᾧ συντόμως περιλαμβάνονται πάντα τὰ δόγματα τῆς
ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἀναφέρεται καὶ
παρὰ τοῦ Ἀθανασίου τοῦ Παρίου, ἐν τῇ ἀπαριθμηθείσῃ τινῶν ἐκ-
κλησιαστικῶν συγγραμμάτων, ἅτινα εἰσι τὰ ἐξῆς: Α'. ἡ ἐν εἰδει
ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς Σέρβους γενομένη διδασχὴ (α). Β'. ἡ ἱερά
ἐκθεσις τῶν μετὰ τὸ σχίσμα ἁγίων τῆς ἁγίας ἡμῶν ἀνατολί-
κῆς ἐκκλησίας καὶ πολλῶν ὑπερφυικῶν θαυμάτων, ἣν ἀπέ-
στειλε πρὸς τὸν Γάλλον Πέτρον Κλέρκ, τὸν Ἰησοῦίτην, ὡς

(α) Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐτυπώθη ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τοῦ
σοφοῦ καὶ εὐσεβοῦς ἐναρέτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυ-
ρίου Γρηγορίου.

ἀνωτέρω ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ καταλόγου ἐξετέθη αὐταῖς λέξεσι
τοῦ Ἀθανασίου τοῦ Παρίου ἵερε δὲ τὸ βιβλίον τοῦτο ὁ ἐπίσκο-
πος Ἀττικῆς ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ διατηρούμε-
νον, ἐν ἣ εὐρέθησαν, καὶ αἱ προμνημονευθεῖσαι σημειώσεις Ἀθανα-
σίου τοῦ Παρίου, ἀφ' ὧν ἠρανίσθην πολλὰ εἰς τὸν βίον τοῦ ἀει-
μνήστου Εὐγενίου ἀναφερόμενα.

Ἐκτὸς τῶν μνημονευθέντων συγγραμμάτων ὑπάρχουσι προσέτι
καὶ διάφοροι ἐπιστολαί, αἱ μὲν δεδημοσιευμένα διὰ τοῦ τύπου, αἱ
δὲ εἰσέτι ἀδημοσίευτοι. Ἐκ τῶν δημοσιευθεῶν εἰσὶν αἱ ἐν Πε-
τρούπολει ἐκδοθεῖσαι παρὰ τοῦ Γ. Κρομμύδου, μία εἰς τὰ προλε-
γόμενα τῆς παρυτάτης Γραμματικῆς Νεοφύτου τοῦ Καυσοκαλυ-
βίτου, καὶ ἄλλη γραφεῖσα κατὰ τοῦ Α. Βαλάνου, ἣν ἀντέκρουσεν
ὁ Κοσμάς Βαλάνος εἰς μικρὸν βιβλίον ἐπιγεγραμμένον *Ἀντι-
πελάρησις*.

Ἐπίσης καὶ μικρὸν τι φυλλάδιον, δι' οὗ ἀπαντᾷ εἰς διατριβὴν
τινὰ ἐπιγεγραμμένην *Τὰ καλλικρινήματα*, δι' ἐπιστολῆς πρὸς τινα
Πατριάρχον. Τὸ βιβλίον ἐκεῖνο συνταχθέν, φαίνεται, ὑπὸ Ἀθα-
νασίου Ψαλίδα καὶ ἀνωνώμως δημοσιευθέν, περιεῖχε πολλὰς κα-
τηγορίας κατὰ τῆς Λογικῆς τοῦ Εὐγενίου καὶ τῶν ἄλλων βιβλίων
αὐτοῦ καὶ τελευταῖον καθήπετο καὶ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ διαγωγῆς,
πρὸς ἃ ἀπολογεῖται ὁ Εὐγένιος δεινῶς ἐνταῦθα καὶ γλαφυρῶς,
ἀλλ' ἀντικαθίσταται δεητικῶς δι' εὐφυῶν σαρκασμῶν καὶ εὐστό-
χων προσβολῶν τοῦ κατηγορησαντος· ἔγραψε μετὰ ταῦτα περὶ τοῦ
αὐτοῦ ἀντικειμένου καὶ ὁ Α. Πάριος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν σημει-
ώσεων αὐτοῦ, ἀλλ' ἄγνωστος, ἐὰν ἐδημοσιεύθῃ τι διὰ τοῦ τύπου ἢ οὐ.

Ἐξέδωκε προσέτι τοῦ Μακαρίου Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου
τὰ σωζόμενα, εἰς χρῆσιν τῶν φιλομαθῶν Ἑλλήνων ἑλληγιστὶ
ἐκδοθέντα, κτλ. ὑπὸ Εὐγενίου Διακόνου τοῦ Βουλγαρέως καὶ
Ρ. ρ. ρ. (α), ὑφ' οὗ καὶ ἡ τοῦ πατρὸς Βιογραφία συγγραφεῖσα
προσετέθη, ἐν Χάλκῃ τῇ Μαγδεβουργικῇ ἐν τῷ Τυπογρα-
φεῖῳ τοῦ Ὀρρανοτροφεῖου, 1768 — 70 — 71 — 1772 — 75,
τόμοι 5 εἰς 8'. Ὁ πρῶτος τόμος ἀφιερῶθη παρὰ τοῦ ἐκδότη
εἰς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Σαμουήλ· ὁ δεύτε-
ρος εἰς τὸν Ἀλεξανδρείας Κυπριανόν· ὁ τρίτος εἰς τὸν Ἀντιο-
χείας Δανιήλ· ὁ τέταρτος εἰς τὸν Ἱεροσολύμων Σωφρόνιον. Ἐν
τῷ τέλει τοῦ πέμπτου τόμου εὐρίσκονται ἐκλογαί τινες ἐκ τῶν τοῦ
Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς ἀπαρτισμὸν τοῦ
τεύχους ὑπὸ Εὐγενίου.

Ταῦτα εἰσι τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα συγγράμματα τοῦ ἀοιδί-
μου Εὐγενίου, ὧν τὰ μὲν συνέγραψεν ἱεροδιάκονος ἔτι ὧν καὶ
σχολαρχῶν ἐν Ἰωαννίνοις, ἐν τῇ κατὰ τὸν Ἀθῶνα ἀκαδημίᾳ, καὶ
ἐν τῇ κατὰ τὴν Κωνσταντινουπόλιν πατριαρχικῇ σχολῇ, τὰ δὲ
μεταβὰς εἰς Ρωσίαν τὸ πρῶτον, καὶ τὰ λοιπὰ παραιτηθεὶς τῆς
Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἡσυχάζων εἰς Πετρούπολιν, ὡς φαίνεται ἐκ
τῶν παρὰ τοῦ Γ. Κρομμύδου ἐκδοθειῶν ἐπιστολῶν. Τὰ πλεῖστα
δ' ἐξ αὐτῶν ἐτυπώθησαν φιλοτιμῶν δαπάνη τῶν γενναίων Ζωσι-
μάδων καὶ διενεμήθησαν δωρεὰν εἰς ἄλλους τοὺς Ἑλληνας, ὡς καὶ
πολλὰ τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἀοιδίμου Θεοτόκη, ἐξ ὧν ἕθερα-

(α) Τὰ τρία Ρ. ρ. ρ. νομίζω σημαίνουν τὸν μικρὸν ἐκκλησιαστι-
κὸν τίτλον τοῦ Ρεφερενδариού, ὃν ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Πατριάρ-
χος Σαμουήλ.

πέυθη ἢ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐπικρατοῦσα μεγάλη Ἐλλειψίς
τῶν βιβλίων.

Καὶ τοιοῦτος ὧν, ὅμως ἔλαβε διαφόρους ἀντικρούσεις, προερ-
χομένας τὰς μὲν ἐκ τῆς παρακολουθήσεως εἰς τὴν δόξαν τῶν
μεγάλων ἀνδρῶν ἀντιζηλίας, τὰς δὲ ἐκ τῆς ἀχωρίστου εἰς τὴν
εἰσαγωγὴν τῶν καινοτομιῶν δυσαρεσκείας. Νεὺς λαμπρότατος καὶ
κρίσις ὀρθοτάτη μετ' ἀπεράντου μνήμης, ἔκαμνε λαμπρὸν πᾶν
ἔτι ἐξήρχετο ἐκ τῆς δαιμονίου κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κατήσπραπτε
τοὺς ἀφθαλιμῶνας εἰς τὰς ὑψηλὰς θεωρίας τῶν φιλοσοφικῶν καὶ
φιλολογικῶν ζητημάτων ὅτε ἐφιλοσόφει, ἐφαίνετο Ἀριστοτέλης
ὀμιλῶν τὰς ἀνεπτυγμένας ἀρχὰς τοῦ Νεϋτωνος, ἢ Καρτέσιος
Πλατωνίζων κατὰ τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν φωνὴν· ἐὰν ἐρρητόρευεν,
ἤκουε τὸν Δημοσθένην ἐξηγούντα τὴν ὑπερρυτὴ καὶ οὐράνιον ἠθι-
κὴν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, τὰ δὲ πολυμαθέστατα αὐτοῦ Σχόλια
εἰς διάφορα συγγράμματα ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ἦν ἀναντιρρήτως ὁ
Πλούταρχος τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα
ἀναφανδύμενα βαθμηδὸν διήγειρον τὴν πρὸς αὐτὸν τῶν κατ' ἐκεί-
νους τοὺς χρόνους λογίων ἀνδρῶν ἀντιζηλίαν, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀνὴρ
οὐκ ἦν γλυκύνιμος οὐδ' ἀγνώσθριος, ἀντέκρουε νεανικώτερον τὰς
κατ' αὐτοῦ προσβολὰς, ἐξ οὗ προήλθεν ἡ κατ' αὐτοῦ πολλῶν ἀν-
τιζηλίαν τῆς δόξης αὐτοῦ ἀγανάκτησις. Προσεβλήθη κατὰ πρῶτον
ἀπὸ τοῦ σπουδαστῆς τῆς σχολῆς τοῦ Βαλάνου, ὡς εἰσάγων νέα
δόγματα φιλοσοφίας ἀντιβαίνοντα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, μ' ἔδον ὅτι
συνέγραφε καὶ παρέδιδε τὴν Σχολαστικὴν Θεολογίαν ἔπειτα ὑπὸ
τοῦ Α. Ψαλίδα, ὅτε εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κεκαλυμμένον ἔχων
τὸ ὄνομα διὰ τοῦ στοιχείου Δ. καθήψατο πικρῶς τοῦ Εὐγενίου,
ὡς σημειοῖ ὁ Α. Πάριος, ἀλλ' ἀντέκρουσε τοῦτο καὶ αὐτὸς ὁ Πά-
ριος καὶ ὁ ἴδιος Εὐγένιος, ὡς ἀνωτέρω διεξοδικῶς ἀνέφερον.

Καθὼς δὲ ὁ Εὐγένιος τοῦ Βαλάνου σοφοδρότερον, ὅτε νομίσας ὁ
διδάκκαλος οὗτος, ὅτι ἔλυσε τὸ περίφημον πρόβλημα *Δύο εὐ-
θειῶν δοθειῶν δύο μέσας ἀνάλογους εὐρεῖν*, ἔγραψεν εἰς δι-
αφόρους Ἀκαδημίας τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος καὶ διὰ τῶν μα-
θητῶν Ν. Ζερζούλη καὶ Γεωργίου ἐδημοσίευσεν αὐτὴν διὰ τύπου
εἰς Ἑνετίαν τῷ 1757. Τὸ βιβλίον τοῦτο λαδῶν ὁ Εὐγένιος, ἀνή-
ρασε τὴν λύσιν δι' ἐπιστολῆς μὲ πλειστέρην τοῦ δέοντος πικρίαν
καὶ αὐστηρότητα, δι' ὃ λυπηθεὶς ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κοσμάς ἐξέδωκεν,
ὡς προείπον, τὴν κατ' αὐτὸν ὀνομασθεῖσαν Ἀντιπελάρησιν. Ἰ-
ποφαίνεται ἔτι ἡ δυσαρέσκεια καὶ ἀπὸ τὴν ἐξῆς περικοπὴν ἐπι-
στολῆς τοῦ Κοσμά Βαλάνου πρὸς τὸν Γ. Κρομμύδην, σταλείσης
κατὰ τὸ 1801, Ἰουλίου 27 « ἔλαθον τὰ
» τεύχη τοῦ Ζοιρνακίου συναριθμησας καὶ αὐτὰ τοῖς
» βιβλίοις, ἄπερ ἐπεμψαν, ἣ τὸ γε οἰκειότερον εἰπεῖν, οἷς τὴν
» βιβλιοθήκην τοῦ κοινοῦ σχολείου κατεκτέστησαν καὶ ἐπλόστι-
» σαν οἱ τοῦ μακαρίτου καὶ ἀειμνήστου Ζωσιμά κοινωφελέστατοι
» βλαστοί· εἰ καὶ ὀψέποτε, καὶ τὸ δὴ λεγόμενον κατόπιον ἐορτῆς,
» ἦκεν ὁ Ζοιρνακάκιος, ὅτε τὸ κακὸν αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ κατηγά-
» λωται, ὅτε ἡ ἐπιρρομένη ὀργὴ καταβέβληται, ὅτε τὸ ψεῦδος κα-
» τηλέγηθη, ὅτε ἡ γοητεία ἐφωρᾶθη καὶ ὁ ἀγέρωχος καὶ ὑψη-
» λόφρων Πάππας, ὁ θέμενος τὸν ὄρονον αὐτοῦ ὑπεράνω τῶν νε-
» φελῶν καὶ ὁμοιος εἶναι· βουλύμενος τῷ ὑψίστῳ, παππᾶς ὧν, οὐδὲ
» ὡς παππᾶς ἐνομίσθη. Ἐδεῖ δὲ ταῦτα εἰς φῶς προελθεῖν, ἐν τοῖς

» χρόνους τῶν αἰδιμίμων ἐκείνων διδασκάλων, Βησσαρίωνος ρημί, » Γεωργίου, Μεθοδίου, Μακαρίου καὶ τοῦ ἐμοῦ Μπαλάνου, τῶν » ζεόντων τῷ πνεύματι καὶ προθύμως ἀθλούντων ὑπὲρ τῆς εὐ- » σεβείας καὶ ἐντόνως μαχομένων ὑπὲρ πίστεως καὶ πατριδος » καὶ τὰς τῶν Λατίνων καινοτομίας στηλιτευόντων· εἰ γὰρ εἶχον » τὰ ἔπλα ταῦτα, ἅπερ ὁ σοφὸς οὗτος ἐκ τῶν ὀπλοθηκῶν τοῦ » πνεύματος συνελέξαστο, εὐχερέστερον ἂν κατέστρεφον τὸν παπ- » πικὸν στρατὸν καὶ καιριωτέρας ἂν τὰς πληγὰς τοῖς λατινοφρο- » σιν ἐναπέθετο, ἀλλ' ἔμπης οὐ περιττὰ καὶ νῦν τὰ τεύχη, οὐδὲ » ἀσύμφορα γινώσκονται γὰρ καὶ αἱ ἐσόμεναι γενεαί, τίνες οἱ σχι- » σματικαί, τίνες οἱ καινοτομοῦντες, τίνες οἱ παραλλάττει τῆς » ἀληθείας, τίνες οἱ κινδυνεύοντες τὰ τοῦ πνεύματος, οἱ Γραικοί, » ὡς ἔθος αὐτοῖς καλεῖν τοὺς Ἕλληνας, ἢ Λατῖνοι; Καὶ ὁ μὲν » ἀξιόχριστος Ζοιρνιακίτιος τοῦ τε ζήλου καὶ τῆς φιλοπονίας καὶ » τῆς πολυμαθείας καὶ τῆς φιλαληθείας εὐ οἶδ'· ἐτι ὑπὸ πολ- » λῶν θαυμασθήσεται· χάρις δὲ καὶ τῷ σοφωτάτῳ καὶ περιφανε- » στάτῳ ἐν διδασκαλίᾳ κυρίῳ Εὐγενίῳ, τῷ μεταφράσαντι τὰ ἐκεί- » νου συγγράμματα, χαριζομένῳ τοῖς μὴ ἐπαύσει τὴν τῶν Λα- » τίνων φωνήν, καὶ πρὸς τὸ φῶς τῆς ἐπιγνώσεως τοὺς ἔσχατοι- » σμένους καθοδηγῶντι, εἰ καὶ . . . » Ἀπέκτησε μεγάλας ἀνι- » πικρούσεις καὶ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Ἄθωνος καὶ τὴν Πατρι- » αρχικὴν σχολὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡς προείπομεν, ἀλλὰ » δὲν ἐφάνη κἀνὲν συγγράμματι ἐναντίον ἐκ τῶν ἐκείσε ἀντιζήλων » αὐτοῦ. Ἰώσηπος ἔμωσ ὁ Μοισιόδαξ ἔγραψε κατ' αὐτοῦ, ἐλέγξαν- » τος πλαγίως τὴν σύνταξιν φιλοσοφικῶν βιβλίων εἰς τὴν καθομι- » λουμένην γλῶσσαν διὰ τῆς ἐν τῇ Λογικῇ αὐτοῦ φράσεως (α) Ἐκσυρικτὸν ἄρα τὰ χυδαῖστί φιλοσοφεῖν ἐπαγγελλόμενα βι- » βλιθάρια, εἶχε δὲ ἐκδεδομένα ἤδη ὁ Μοισιόδαξ Ἀριθμητικὴν, νο- » μίξω, καὶ Γεωγραφίαν εἰς τὴν καθομιλουμένην γλῶσσαν. Ἀλλὰ » μ' ἔλα ταῦτα ὁ φθόνος καὶ ἡ ἀντιζήλια ὑπεχώρησαν καὶ ἡ δόξα » τοῦ ἀνδρός ἐξεχώθη εἰς ἔλα τὰ μέρη ὅπου ἦσαν Ἕλληνας· τὰ » συγγράμματα αὐτοῦ καὶ πρὸ πάντων ἡ Λογικὴ, διαδοθέντα πρῶ- » τον χειρόγραφα καὶ τυπωμένα μετὰ ταῦτα, ἐξύπνισαν τὸν νοῦν » τῆς ὀργῶσης εἰς μαθήματα νεολαίας καὶ, παραδιδόμενα ἀπὸ τού- » τος μαθητὰς αὐτοῦ διασπαρέντας εἰς ἕλλην τὴν Ἑλλάδα καὶ κυριω- » τέτως εἰς Θεσσαλίαν, Μακεδονίαν καὶ Ἠπειρον, ἐνήργησαν τὸ » θαυμασιώτερον ἀποτέλεσμα εἰς τὴν μεταρρυθμίσει τῆς σπουδῆς τῆς » φιλοσοφίας, ὥστε θεωρεῖται ὡς παλιγγενεσία τῆς σοφίας εἰς τὴν » Ἑλλάδα ἐκείνη ἢ ἐποχὴ.

Εἶπομεν ἐτι τὰ πρῶτα συγγράμματα συνεγράφησαν παρ' αὐτοῦ » ἐτι διατρίβοντος εἰς Ἰωάννινα, Ἄθωνα καὶ Κωνσταντινουπόλιν, » ὡς φαίνεται ἐκ τῶν εἰς ταῦτα ἐπιγραφῶν, ἀλλὰ τὰ γενναιώτερα » καὶ τὰ πλείονα τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔγραψε μετὰ τὴν εἰς Ρωσ- » σίαν ἀποκατάστασιν του· ἐκεῖ λέγεται μάλιστα, ἐτι ἡ μετάφρασις » τοῦ Βιργιλίου, ἐν ᾗ ἐξέπληξε τοὺς φιλόλογους, δυσχερέστερα τοὺς » ἐκκλησιαστικούς, εἰπόντας, ἐτι δὲν ἀρμάζει· εἰς ἐκκλησιαστικὸν τὸ » θάπαντ τὸν καιρὸν εἰς ἐξωτερικὰ μάλλον ἢ ἐκκλησιαστικὰ συγ- » γράμματα, ἐξ οὗ προαχθεῖς ὁ Εὐγενίος ἐδημοσίευσεν τὴν ἐπίσης ὀγ- » κώδη καὶ πολύπονον μετάφρασιν τοῦ Ζοιρνιακίτιου.

(α) Προδιατρ. Πρωτ. Σελ. 48.

Εἶπομεν ἐτι ὅτι κατὰ τὸ 1775 ἐχειροτονήθη ἀρχιερεὺς Σλα- » θηνίου καὶ Χερσῶνος καὶ διετίθειεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην· ἐκ » δὲ τῶν ἐκδοθεισῶν ὑπὸ τοῦ Γ. Κρομμύδη ἐπιστολῶν φαίνεται, » ἐτι διετίθειεν εἰς Χερσῶνα μέχρι τοῦ 1786, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1790—92 » —97 καὶ μέχρι τοῦ 1806 φαίνεται διατρίβων εἰς Πετροῦπολιν· » κατὰ δὲ τὴν δεκάτην Ἰουνίου τοῦ 1806 ἀπέθανεν εἰς αὐτὴν τὴν » πόλιν, ἀρεῖς τὴν ἐπισυναπομένην διαθήκην, ἐξ ἧς φαίνεται, ἐτι » μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοσούτων συγγραμμάτων, πάντοτε ἐπιμελῶς ζη- » τουμένων, ἐν ᾧ ἀπῆλασε μεγάλῃς εὐνοίας παρὰ τῇ βασιλίσει Αἰ- » κατερίνῃ, καὶ ἀρῶ διήρκεσε τοσαῦτα ἔτη εἰς τὴν Ἐπισκοπήν, ἄ- » ρητε πολὺ μετρίαν κατάστασιν καὶ ταύτην διέθεσεν ὡς εὐσε- » βῆς καὶ φιλόκαλος.

ΔΙΑΘΗΚΗ.

† Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου » Πνεύματος, τὸ ὑπερουλογημένον καὶ ὑπερένδοξον, ἐν ἔτι Σω- » τηρίῳ αἰῶ. (1805) μηνὸς Ἀπριλίου ἡμέρας 16 ἐπὶ τῆς θεο- » φρονήτου Βασιλείας τοῦ πανευσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου » αυτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν Ἀλεξάνδρου α'.

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ὁ ποτὲ χρηματίας ἀρχιεπίσκοπος Σλαβηνίου καὶ » Χερσῶνος, ζῶν τε ἐτι καὶ τὸν νοῦν καὶ φρένας ὑγιῶς ἔχων διατί- » θημι τὴν διαθήκην ταύτην, ἰδίᾳ χειρὶ γράφων αὐτὴν καὶ καθυπο- » γράφων, ὅπως ἂν ἢ ἐπὶ παντὸς δικαστηρίου κυρία τε καὶ ἀπαρά- » τρεπτος κατὰ τὰ ἐν αὐτῇ διοριζόμενα, ὡς ἐφεξῆς:

Α'. Τὰ παρ' ἐμοὶ σωζόμενα δύο πολυτίμα λιθοκόλλητα ἱερά » ἐγκόλπια, τὰ τὴν πάνσεπτον εἰκόνα τῆς Θεομήτορος παρασταί- » νοντα, ὧν τὸ μὲν παρὰ τῆς αἰδιμίμου αυτοκρατορίας Αἰκατερί- » νης Β', τὸ δὲ παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου αὐτῆς ἀπογόνου τοῦ αυτο- » κράτορος Ἀλεξάνδρου τοῦ Α' πανευσπλάγχυνος μοι ἐπεχορηγή- » θησαν, προστεθέντος τούτοις καὶ τοῦ ἐγκολπίου σταυροῦ τοῦ ἐκ » σμαραγδίνων λιθοκίων κεκοσμημένου, ὃν ὡς δῶρον ποτὲ ἔλαβον » παρὰ τοῦ πανευκλήμου αὐθέντου Μολδοβλαχίας Ἀλεξάνδρου Ἰ- » ωαννίδου τοῦ Μυροκορδάτου τοῦ Δακῶν προηγμενουστάτου· καὶ » τὰ τρία ταῦτα κειμήλια ἔμοῦ τὰ ἀρετόνων εἰς προικισμόν τῇ νε- » οσυστάτῳ πολιταρχίᾳ τῆς Ἰωνικῆς Ἐπτανήσου ἡγεμονίας νὰ τὰ » μεταχειρισθῇ ἐπὶ συνδρομῇ καὶ συστάσει τῆς ἀνοικθείσης [ἐν αὐτῇ » ἀκαδημίας, καθὼς ἂν ἄριστα οἰκονομηῶσι καὶ διατάξωσιν [οἱ ἐν » αὐτῇ ἐπιστατούντες καὶ ἐπιτροπεύοντες.

Β'. Ἐκ τῶν δέκα χιλιάδων ρουμβλίων, ἅτινα ἀπόκειται μοι εἰς » τὸν ἐν Πετροπόλει βασιλικὸν μπάκον, διορίζω νὰ δοθῶσιν εἰς τὸ » ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ ἔρει τοῦ Ἄθωνος σχολεῖον, τὸ κατὰ τὸ Βατοπέ- » διον ἐστηρικμένον, 1000 ρουμβλίων· ὁμοίως δὲ εἰς τὸ σχολεῖον τὸ ἐν » τῇ νήσῳ Πάτμῳ ἑτέρα ρουμβλίων 1000· ὧν ἕμοῦ ἄθροισμα γίνον- » ται ρουμβλίων 2,000.

Γ'. Διορίζω εἰς τὸν ἐν Κερκύρᾳ περιβλεπτον ναὸν τοῦ ἁγίου » καὶ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος 1000 ρουμβλίων· ἐξ ὧν διὰ τῆς πι- » στῆς οἰκονομίας τῶν ἐν αὐτῇ κατὰ καιρὸν ἐπιτροπευόντων νὰ λαμ- » βάνῃ κατ' ἐνιαυτὸν ρουμβλίων 50 ἢ 60 εἰς τὰς ὅποιουσὺν ἱεροδιδά- » σκαλος ἐκκλησιαστικῆς, διὰ νὰ κηρύττῃ ἐπ' ἄμβωνος ἐν δυσὶ τεταγ- » μέναις τοῦ ἔτους μίαν εὐαγγελικὴν κατηχητικὴν καὶ ἠθικὴν ὁμι-

λίαν, πρὸς ὠφέλειαν πνευματικῶν τῶν πιστῶν τῶν εἰς τὴν ἀκρό- » ασιν συναθροισμένων. Ἀπαρραλλάτως δὲ θέλω νὰ δοθῶσι καὶ » εἰς τὴν ἐν Ζακύνθῳ ἐκκλησίαν τὴν ἐπιλεγομένην Φανερωμένην » ἐν τῇ ἄμμῳ ἐπὶ τῷ αὐτῷ εὐαγγελικῷ ἔργῳ, πρὸς τὸ αὐτὸ τῶν πι- » στῶν πνευματικῶν ὄφελος· γίνονται καὶ αὐτὰ ἑμοῦ ρουμβλίων ἅμα » 2,000.

Δ'. Διορίζω νὰ δοθῶσιν εἰς τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις Ζωοδόχον ἄ- » γιον Τάφον καὶ εἰς τὸ Σινᾶ Ὅρος καὶ εἰς τὴν ἐν Πολτάβα τῆς » Ρωσσίας Σ. Μονὴν τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ καὶ εἰς τὴν » ἐν Ταύγαροκ ὁμοίως τῶν Γραικῶν καὶ ἐκείνην, ἐν ἐκάστῳ » τῶν εἰρημένων τόπων ἀνά ρουμβλίων 100.

Ε'. Εἰς τὸν ἐντιμώτατον κύριον Λαυρέντιον Παραμυθιώτην, τὸν » νῦν ἐν Βενετίᾳ διάγοντα, ὡς εἰς θεῖον ἡμῶν ἐξ ἀρχιστείας » ἀρίθμῳ ρουμβλίων 1000.

ΣΤ'. Εἰς τοὺς τρεῖς ἀγαθὸν Βαλαμάου, υἱοῦς τοῦ ποτὲ » Σπυρίδωνος Βαλαμάου τοῦ χρηματίσαντος ραγκιωνάτου τῶν Κορυ- » φῶν Γενεράλ Κουερίνου ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸν ἐκείνου πρωτεύσαν- » τος υἱὸν τοῦ Γ. Βαλαμάου τοῦ ἱατροῦ Δημήτριον Βαλαμάου, τὸν » νῦν ἐν τῷ ρωστικῷ στόλῳ τῆς μαύρης θαλάσσης ὀφρικήστον καὶ » καβαλιέρον ἀρίθμῳ 500 ρουμβλίων εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν.

Ζ'. Εἰς τὸν πιστὸν οἰκονόμον τοῦ ὁσπητίου μου (ἐὰν ἕως τέ- » λους τοιοῦτος φανῇ) κύρ Θεοδόσιον Γενέγγον τὸν ἐν τῇ Πετροῦπο- » λικῇ ἀκαδημίᾳ τῶν τεχνῶν ἀναγεγραμμένον περιδέξιον ζωγράφ- » ον, παρεκτός τῶν ἄλλων βοηθημάτων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἔλαβεν, » ἀρίθμῳ ρουμβλίων 500.

Η'. Ἐὰν τὰ ἀνωτέρω καταγραφέντα καὶ διορισθέντα ἔκτακτισι- » λια ρουμβλίων ἀφαιρηθῶσιν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ βασιλικῷ μπάκῳ ἀ- » ποκειμένων μοι δεκάκις χιλίων, τὰ ὑπόλοιπα δισχίλια ρουμβλίων » διορίζω νὰ μερισθῶσιν εἰς μέρη δύο, καὶ ἐξ αὐτῶν τὰ μὲν 1000 » διανεμηθῶσιν εἰς ἐνδεεῖς καὶ πτωχοὺς, τὰ δὲ ἄλλα 1000 νὰ ἐξο- » δευθῶσιν εἰς τὴν κηδείαν μου καὶ εἰς τὸν ἐνταφισμόν μου.

Θ'. Τὰ διάφορα ἀργυρᾶ ἢ τυχὸν καὶ χρυσᾶ σκευῆ τε καὶ κειμή- » λια (βεγγίματα τῆς ἐμῆς ἀρροσύνης καὶ ματαιότητος) θέλω νὰ » πωληθῶσιν ἅπαντα, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν συναχθησόμενα χρήματα νὰ » διαμερισθῶσι καὶ αὐτὰ εἰς βοήθειαν πτωχῶν τε καὶ ἐνδεῶν προ- » σῶπων, ἐν ἀνάγκαις καὶ στενοχωρίαις εὐρισκομένων, κατ' ἀναλο- » γίαν τῆς γρείας των.

Ι'. Ἡ λοιπὴ, ἣτις ἂν εὐρεθῇ παρ' ἐμοὶ πραγματικῆ συσκευῆ καὶ » περιουσίᾳ, ἢ πρὸς οἰκιακὴν διακτέμησιν καὶ πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ » περιβολὴν καὶ ἱματισμὸν καὶ ἐνδυμασίαν βαρυτέραν ἢ λεπτοτέραν » ἢ πρὸς τινὰς ἄλλας χρήσεις συμβάλλουσα, ἐπιθυμῶ νὰ διαδοθῇ » πᾶσα ἢ ρηθεῖται συσκευῆ εἰς τοὺς τῆς ἱεράς ταύτης Λαύρας τοῦ ἁ- » γίου Ἀλεξάνδρου Νεύσκου ἐπονομαζομένης Μοναστῆς, ἀγαπητοῦς » μου πατέρας καὶ συναδελφούς, ἀνωτέρους τε καὶ κατωτέρους, γινο- » μένης τε τῆς διανομῆς ἀναλόγως πρὸς τὴν ἐκάστου τάξιν τε καὶ » κατάστασιν, κατὰ τὴν σύνεσιν καὶ κρίσιν ἐκείνου ἢ ἐκείνων, τοὺς » ὁποίους ὁ προστάτης καὶ κηδεμὼν τῆς σεβασμιωτάτης Μονῆς ταύ- » τῆς εὐδοκήσει νὰ διορίσῃ διαμεριστὰς τῶν τοιοῦτων καὶ διανομέας.

ΙΑ'. Τὰ νῦν ἐμοὶ ὀλίγα βιβλία ἐν ὀποιᾷδήποτε διαλέκτῳ, ἀπο- » τεθήτωσιν εἰς τὴν ἐνταῦθα βιβλιοθήκην τῆς Νευσιακῆς ἀκαδημίας, » πλὴν ἂν τύχῃ τι δανεισθέν μοι παρὰ τισὶ καὶ μὴ φθάσαν ἀποδο-

θῆναι, τὸ ὅποσον εὐλόγως πρέπει νὰ ἀποστραφῇ εἰς τὸν δανείσαντα. » Ὅσα δὲ χειρόγραφα ἢ φιλοπνήματα ἐμὰ ἢ μεταφράσματα ἢ ση- » μειώματα, θέλω νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν ἐν Μόσχᾳ διατρίβοντα » Ζῶην Ζωσιμᾶν, διδοὺς αὐτῷ ἐξουσίαν σὺν τοῖς ἀγαθέλοις αὐτοῦ, » νὰ τὰ μεταχειρισθῶσι καὶ οἰκονομήσουν ὡς θέλουσιν, ἐκ πείρας ὧν » πεπληροφορημένος, ἐτι προθυμότητα καταγίνονται εἰς ὅ τι ἀφορᾷ τὴν » τῶν ὁμογενῶν αὐτῶν ἐπίδοσιν.

ΙΒ'. Ἐπιθυμῶ διὰ νὰ γραφθῶσιν ἐπὶ τῆς πλακῆς τοῦ τύμβου μου » τὰ ἐφεξῆς ἐξ στιχίδια ταῦτα:

Ἦς ὄθεν; ἐν γῆς· νῦν δ' αὖ εἰς γῆν ὠδ' ἐπανήλθον.

Εἶτα ἐπαναστρέψας λήψομαι ἦν ἔλιπον.

Καὶ δῆ, οὐ βροτός, ἀλλ' ἐξῆς ἔσομ' ἄμβροτος αἰέν.

Εὖτε Θεὸς καλέσει, γῆς ἐπανευρόμενος.

Πεύθει, ὃς γένωμν; σαντῶ τί τὸδ' ἄρα μελήσει;

Ὡς σῦτε τοῖος ἔσθ, τουτὶ μελήμ' ἐχέειν.

Ἐπὶ πᾶσιν ἐξελεξαμένη ὡς ἐμοῦ ἐπίτροπον καὶ προστάτην τὸν » πανιερώτατον ἐν ἱεράρχαις Κύριον Ἀμβρόσιον τὸν μητροπολίτην » Νοβογοροδίας καὶ Πετροπόλεως καὶ Συνοδίας Πρόεδρον, τὸν ξενο- » δογήσαντά με καὶ ἀδελφικῶς περιποιησάμενον διὰ τετραστίας ἡδὲ ἐν » τῇ βασιλικῇ ταύτῃ Νευσιακῇ Λαύρᾳ, ἐλπίζω καὶ ἐπιθαρρῶν, ἐτι » ὡσάυτως ἐπιμεληθήσεται καὶ ὑπὲρ τῆς εὐτελοῦς ἐκπληρώσεως τῆς » παρουσίας μου διαθετικῆς διατάξεως.

Προσέτι προστρέχω εἰς σύμπασαν τὴν ἀγιωτάτην διοικήτριαν » ρωσικὴν σύνοδον, ἐπικαλούμενος ἱκετικῶς καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ἐπι- » δοκιμασίαν τε καὶ ἀντίληψιν κατὰ τὸν σκοπὸν μου, ἵνα καθὼς προσ- » εδέχθη με ἵκνῶντα καὶ ἠξίωσέ με τῆς αὐτῆς εὐνοίας καὶ χάριτος, » οὕτως ἐμοῦ καὶ τελευτήσαντος, μὴ ἀποστρέψῃ τὸ πρόσωπον αὐ- » τῆς ἀπὸ τοῦ παιδὸς αὐτῆς, μηδ' ἐν τῷ μεταστῆναι τῆς ψυχῆς μου » ἀπὸ τοῦ ἀθλίου σκηνώματος τῆς μακρᾶς μου παροικίας ταύτης ἐγ- » καταλίπη με, ἀλλ', ἐροδιάσασά με διὰ τῶν εὐπροσδέκτων καὶ » θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν, ἐπιβεβαιωτάτω καὶ τοὺς ἐν τῇ παρουσίᾳ » μου διαθήκη ὄρους τε καὶ σκοπούς, ἵνα ἡ τελευταία μου βουλή » καὶ γνώμη τύχῃ τῆς πληρεστάτης ἐκβάσεως.

Αὕτη ἡ ἐμὴ κυρία καὶ καθολικὴ θέλησις ἐνώπιον Θεοῦ καὶ » ἀνθρώπων, ἐνώπιον παντὸς κριτηρίου καθεστῶτος ἐπὶ τῆς γῆς οὐ- » τως ἐγὼ βούλομαι, οὕτως εὐδοκῶ καὶ εὐαρεστοῦμαι, καθὼς αὐ- » τοκινήτως νῦν καὶ ἰδιοχείρως ὡδε γράφω καὶ καθυπογράφω, προσ- » επικυρῶν τὰ γεγραμμένα καὶ διὰ ἐπιτυπώσεως τῆς σφραγίδος μου. » (Υπογραφή.)

Ὁ πρόην χρηματίας Ἀρχιεπίσκοπος Σλαβηνίου καὶ Χερσῶνος, » ὁ ταπεινὸς καὶ ἁμαρτωλὸς ὑπὲρ πάντα ἄνθρωπον, ΕΥΓΕΝΙΟΣ, ὁ » ἐκ προγόνων ἐπονομασθεὶς ΒΟΥΓΑΡΙΣ.

Ἐκτός τοῦ ἐν τῇ διαθήκῃ περιεχομένου ἐπιταγίου εὐρέθη εἰς » τὰς σημειώσεις τοῦ Παρίου καὶ τὸ ἐξῆς:

Πένθιμον εἶμα, θύγατρος! μελαμβαφῆς οὐκέτι φάρος.

Ἄγλαόν, οὐδέ γ' ἐγὼν, οὐδ' ἔμεις Ἀδριαίδες.

Ἑλλάς ἐγ' ἀφωρέουσα· δυσάμμορος, αἰνὰ παθοῖσα.

Ἐλπίδα τὰν πολλὰν φεῦ! ἀποβαλλομένα.

Νῦξ στνγερά με κάλυψεν, ἰὼ νᾶσοι! Σχερία πένθει.

Εὐγενίου λαμπρῶν δυομένων φαίων.

Ἄλλὰ καὶ ὁ φίλος τοῦ αἰδιόμου Εὐγενίου Κρομμύδης οὐκ ἀφυῶς ἐστιγύρρησε τὰ ἐξῆς στιχίδια :

Εὐγένιος θάνει, αἴ! φάν χθές τινες ὡς ὀλιγόρως.

Τοίους γὰρ θνήσκει οὐκ ἐπέοικε λέγειν.

Οὐκ ἔθαν' Εὐγένιος, λέγ', ἰαίε' ἰαίε' ἰαίε' ἔπαιον.

Χεῖλα σὺν ῥὰ μύσας, βλύζ' ἄ πρὶν ἀμβροσίην.

Εὐγενίω κένυ κείθει τάφος Εὐγένιον δ' οὐ

Οὐπερ αἱ εὐγενέες ῥήσιες ἀθάνατοι.

Ταῦτα περὶ τοῦ βίου τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς καὶ τοῦ θανάτου καὶ τῶν συγγραμμάτων, δι' ὧν ἐπλούτισε τὸ γένος ἡμῶν, ἀφείδω δὲ ἀλλήλων ὀπλοθήκη πνευματικὴν εἰς τοὺς εὐσεβεῖς πρὸς τοὺς κακοδοξοῦντας τῶν χριστιανῶν καὶ γενόμενος ἀρχηγὸς καὶ τελειοποιητὴς τῆς διδασκαλίας τῶν ὀρθῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων καὶ τῆς μετὰ κρίσεως βαθείας φιλολογίας.

Σ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ.

ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ ΠΥΡΟΜΕΤΕΩΡΩΝ.

Βολίδες καὶ διάττοντες ἀστέρες.

Πολλάκις ἀναφαίνονται ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ θόλου φωταυγεῖς αὐλακες διαφόρου διευθύνσεως, ἐκτάσεως καὶ χρωμάτων, αἵτινες ἐν ταχύτητι διαγράφουσι μεταξύ τῶν διαφόρων ἀστερισμῶν ὅτε μὲν σημεῖα διαλάμποντα ἀνευ ἐπιστήτης τινος διαμέτρου, ὅτε δὲ σφαῖρας πυρὸς διαφόρων μεγεθῶν, ἄστυνας ἐμφαίνουσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα βολίδων καὶ αἵτινες ἐνίοτε ἐν τῷ τέρματι τῆς πορείας τῶν διακρούονται εἰς τεμάχια, προξενοῦσαι ἰσχυρὰν ἐκρήξιν καὶ σχηματίζουσαι μικρὸν τι νέφος, μάλιστα καθ' ἣν στιγμὴν ἀφανίζονται.

Διάττοντες ἀστέρες εἶνε μικρὰ φωτεινὰ σώματα, ὅμοια μὲ ἀστρα, τὰ ὅποια σχηματίζόμενα αἴφνης τὴν νύκτα, ἔταν ἦνε αἰθρία, κινουμένη συνήθως πρὸς τὰ κάτω καὶ σβύνουσι χωρὶς ν' ἀφήσωσιν ἴχνος εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Παρατηροῦνται δ' ἐν μῆ νυκτὶ πολλάκις πολλά ὄλγιοι, πολλάκις δὲ πάλιν πάμπολλοι. Κατὰ τὸ 1833 παρατηρήθησαν εἰς τὴν βορείαν Ἀμερικὴν ἐν διαστήματι 9 ὡρῶν περίπου 240,000.

Παραπλήσια δὲ τούτων φαινόμενα καὶ ἐν πλήρει ἡμέρᾳ παρατηρήθησαν σπανιότατα ὅμως. Κατὰ μέσον ἔρον ἐν καιρῷ νυκτὸς ὑπολογίζονται δέκα διάττοντες ἀστέρες ἀνὰ πᾶσαν ὥραν. Ἀκριθέστερα ὅμως καὶ συνεχεῖς παρατηρήσεις ἀπέδειξαν ὅτι εἶνε διάφορος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ τὰς διαφόρους τοῦ ἔτους ἐποχὰς· δηλαδὴ ἀνολογοῦσι τὸν μὲν Φεβρουάριον 4 ἀνὰ πᾶσαν ὥραν, τὸν Ἰούλιον 12, τὸν Αὐγούστου 100 καὶ τὸν Ὀκτώβριον 53. Δεκαπλασίως ὅμως πλείοτεροι ἀναφαίνονται τὴν 10 Αὐγούστου καὶ τὴν 11 Νοεμβρίου πρὸ πάντων δὲ ἀπὸ τῆς 9 Αὐγούστου μέχρι τῆς 15 τοῦ ἴδιου ἀναφαίνονται πλείονες ἢ καθ' ὅλον τὸ λοιπὸν τοῦ ἔτους διάστημα. Καὶ τὸν μὲν Νοέμβριον κύριον τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῶν σημεῖον εἶνε ὁ ἀστὴρ γ. τοῦ Λέοντος, τὸν δ' Αὐγούστου ὁ Ἀλγκὸλ (Algol) τοῦ Περσέως.

Κατ' ἐποχὰς τινὰς διατρέχουσι τὸν ἀτμοσφαιρικὸν περίβολον

σμηνηδῶν, ἐνίοτε δὲ κατὰ τὰς ἐμφανίσεις ταύτας καὶ ἀπειράριθμοι βολίδες ἀναμύρνονται.

Αἱ περὶ τοῦ αἰτίου τῶν φαινομένων τούτων εἰσαίεσι διάφοροι. Ὁ Κέπλερ (Képler) νομίζει ὅτι προκύπτουσιν ἐκ τῶν γηίνων ἀναθυμιάσεων, καὶ ἠγγνώμη αὐτῆ ἐλαχίστας ὑποστᾶσα τροποποιήσεις μετεδότη μέχρις ἡμῶν. Οἱ πλείστοι ὅμως τῶν σοφῶν παρεδέξαντο ἄλλην τινὰ ἐξήγησιν· ἀποδίδουσι δηλαδὴ ὅλα τὰ μετέωρα ταῦτα εἰς τὰς ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀερολίθων ἢ ἀστεροειδῶν γινωστὰς ὄρυκτὰς μάζας, αἵτινες καταπίπτουσι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους παρέρχουσι ἐναργῆ ἴχνη ζωηρᾶς καύσεως. Αὐταὶ δὲ θεωροῦνται ἔχουσαι ἴδιαν τροχίαν, δι' ἣ καὶ περιοδικῶς ἀναφαίνονται δίκην κομητῶν καὶ ἐνίοτε, παρεκτρεπόμεναι τῆς τροχίας τῶν ταύτης, καταπίπτουσι ἐπὶ τῆς γῆς. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν εἰσέρχονται ἐν τῷ ἀτμοσφαιρικῷ χώρῳ, ἐκ τῆς μεγίστης αὐτῶν ταχύτητος φλογίζονται, τοῦθ' ἔπερ παρέχει καὶ τὸ φαινόμενον τῶν διαττότων ἀστέρων. Καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δὲ τοιοῦτότροπὸς τις ἐξήγησις ἐδίδετο, ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἀκλόουθον ἐδάφιον τοῦ Πλουτάρχου ἐν βίῳ Λυσάνδρου. « Ἔστι δὲ τις πιθανώτερά δόξα ταύτης, εἰρηκόωντων ἐνίων, ὡς οἱ διάττοντες ἀστέρες οὐ ρύσις εἰσὶν οὐδ' ἐπινέμης αἰθερίου πυρὸς ἐν ἀέρι κατασθεννυμένου περὶ τὴν ἔξωσιν αὐτῆν, οὐδὲ ἀέρος εἰς τὴν ἄνω χώραν πλῆθει λυθέντος ἐκπρήσις καὶ ἀνάφλεξις, ρίψις δὲ καὶ πτώσις οὐρανίων σωμάτων ὅσον ἐνδόσει τινὶ τόνου καὶ παρατρόπου κινήσεως ἐκπαλῶν φερομένηων οὐ πρὸς τὸν οἰκούμενον τόπον τῆς γῆς, ἀλλὰ τῶν πλείωνων ἐκτὸς εἰς τὴν μεγάλην θάλατταν ἐκπιπόντων διὸ καὶ λαυθάνουσι. Τῷ δ' Ἀναξαγόρᾳ μαρτυρεῖ καὶ Δαύμαχος ὅτι πρὸς τοῦ πεσεῖν τὸν λίθον ἐφ' ἡμέρας ἐβδομήκοντα πέντε συνεχῶς κατὰ τὸν οὐρανὸν ἐωφεῖτο πύρινον σῶμα παμμέγεθες, ὡς περ νέφος φλογοειδές, οὐ σχολάζον, ἀλλὰ πολυπλόκου καὶ κεκλασμένηας φορὰς φερόμενον ὡς τὸ ὑπὸ σάλου καὶ πλάνης ἀπορρηγνύμενα πυροειδῆ σπᾶσματα φέρεσθαι πολλαχῶς καὶ ἀστράπτειν, ὡς περ οἱ διάττοντες ἀστέρες. Ἐπεὶ δὲ ἐνταῦθα τῆς γῆς ἔσβυσε καὶ παυσάμενος φάβου καὶ θάμβους οἱ ἐπιχώριοι συνήλθον, ὡρθη πυρὸς μὲν οὐδὲν ἔργον οὐδ' ἴχνος τοσοῦτο, λίθος δὲ κείμενος, ἄλλως μὲν μέγας οὐθὲν δὲ μέρος, ὡς εἰπεῖν, ἐκείνης τῆς πυροειδοῦς περιοχῆς ἔχων.»

Διογένης δὲ ὁ Ἀπολλώνιος ἀναφέρει ὅτι ἀερόλιθός τις ὄλων διάπυρος κατέπεσε πλησίον τῶν Αἰγῶν Ποταμῶν, οὐτινος ἢ πτωσις μεγάλως κατέπληξε τοὺς κατοίκους τῆς Θράκης. Ὁ ἀερόλιθος δ' οὗτος κατὰ τὴν διασωθείσαν περιγραφὴν ἦν διπλάσιος τῷ μεγέθει ἔνου ἀλέτου (μυλοπέτρας) καὶ ἀπετελεῖ πλήρη φορτίον ἀμάξης. Εἰς τὰ πλησιόχωρα δὲ τῆς Ρώμης ἐπὶ τῆς βασιλείας Τουλλίου Ὀστιλίου (Tullus Hostilius 672—640 π. Χ.) κατέπεσε βροχὴ τοιοῦτων λίθων. Ἐν Γαλατίᾳ δὲ ἡ Κυβέλη ἐλατρεύετο ὑπὸ σχῆμα λίθου οὐρανῶθεν πεπτωκότος. Ἐν Ἐμέσῃ δὲ τῆς Συρίας παραπλήσιός τις λίθος ἀφιερώθη εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Ἡλίου. Οἱ δὲ οὗτοι μετεωρολίθοι μετηγέχθησαν βραδύτερον εἰς Ρώμην.

Βροχὴ λίθων.

Κατὰ τὴν 18 ἑκατονταετηρίδα οἱ σοφοὶ οὐδεμίαν ἔβιδον εἰσέτι· πίστιν περὶ τῶν ἐξ οὐρανοῦ πιπτόνων λίθων. Μέλις δὲ

τῷ 1794 ἔπει φυσιολογίας τις γερμανὸς ὀνόματι Χλάδνη (Chladni) προσεπάθησε νὰ καταδέξῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐρμηνείας, ἣτις μέχρι τότε ἀπεσκορακίζετο μεταξύ τῶν δημῶδων δευσιδαίμωνιων. Ὁλίγον μετὰ ταῦτα τῆ 26 Ἀπριλίου τοῦ 1803, βροχὴ λίθων καταπεσοῦσα ἐν Λαίγλῃ (Laigne) τῆς Νορμανδίας, πᾶσαν ἀμφιβολίαν διεσκέδασε. Πρακτικὸν τοῦ συμβάντος τούτου κατατηρήθη καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀκαδημίας ὅστις ἐπεσκέφατο τὸ μέρος συνέταξεν ἔκθεσιν, ἣς ὁ γεωλόγος Οὐμβόλδος (Humbolds) παρέχει τὴν ἐξῆς ἐπιτομὴν ἐν τῇ συγγραφῇ του «Κόσμος».

« Κατὰ τὴν πρώτην μετὰ μεσημβρίαν ὥραν, οὐδενὸς νέφους ἢ ἐπισκοτιζόντος τὸν οὐρανὸν θέλον, παρατηρήθη ἐν Aleneon, Tralaise καὶ Caen μεγίστη βολὴς κινουμένη ἐκ τοῦ νοτιοανατολικοῦ σημείου τοῦ ὀρίζοντος πρὸς τὸ βορειοδυτικόν. Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἠκούσθη ἐν Λαίγλῃ ἐπὶ πέντε ἕως 25 λεπτά ἐκρήξις προερχομένη ἐκ μικροῦ τινος μελανοῦ νέφους ἀκινήτου σχεδόν, ἣν ἠκολούθησαν τρεῖς ἢ τέσσαρες ἐκπυροσκοπήσεις, καὶ κρότος ὃν ἠδύνατό τις νὰ ἐκλάβῃ προερχόμενον ἀπὸ ἐκκενώσεως πυροβόλων, μεθ' οὗ ἀνεμυγνύετο συνεχῆς τις ἦχος ἀπείρων τυμπάνων. Ἐκάστη ἐκπυροσκοπήσις ἀπέσκα ἐκ τοῦ μέλανος τούτου νέφους μέρος τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὸ ἀτμῶν οὐδὲν φωτεινὸν φαινόμενον παρατηρήθη ἐνταῦθα. Πλείονες τῶν δισχιλίων μετεωρολίθων τούτων, ὧν ὁ μείζων εἴλεκε βάρος δέκα ἕκκα λίτρων, κατέπεσαν ἐπὶ ἑλλησιφοειδοῦς περιφερείας βορειοανατολικὴν διευθύνσιν ἐχούσης καὶ μήκος ἑνδεκα περίπου χιλιομέτρων. Οἱ λίθοι οὗτοι ἐκάνησαν καὶ ἕκαστον χωρὶς νὰ ὦσι πεφλογισμένοι, βεβαίωται δὲ ὅτι ἦσαν εὐθραυστότεροι ἡμέρας τινὰς μόνον μετὰ τὴν πτώσιν των ἢ βραδύτερον.»

Τότε πλέον ἐβεβαίωθησαν αἱ δημῶδεις παραδόσεις, συνελέγησαν τὰ τῶν ἀρχαίων παρατηρήσεων ὑπομνήματα καὶ νεώτερα ἐζητήθησαν ὁ δὲ Ἀγγλὸς γημικὸς Χαουάρδος (Howard) κατήρτισε χρονολογικὸν πίνακα τῶν ἀπὸ τῶν ἀπιοτήτων χρόνων ἐξ οὐρανοῦ καταπεσόντων λίθων. Τοῦ καταλόγου τούτου συμπληρωθέντος ὑπὸ τοῦ Χλάδνη παραθέτομεν τὰς ἀξιωμασιώτερας πτώσεις.

Πρὸ Χριστοῦ. Ὁ ἐν Κρήτῃ καταπεσὼν κεραυνόλιθος καὶ ὡς σύμβολον τῆς Κυβέλης θεωρηθεῖς. — Αἰφνίδιος βροχὴ λίθων μνημονευομένη ὑπὸ τοῦ Ἰωσίου καὶ ἣτις κατέστρεψε τοὺς ἔχθρους τῶν Ἑβραίων. — Ἡ οὐρανοπέτις, ἣτοι ἡ ἱερὰ ἀπίς (Ancile) ἢ ἐπὶ τῆς βασιλείας Νουμᾶ τοῦ Πομπηλίου (Numa Pompilius) περὶ τὴν 8ην ἑκατονταετηρίδα καταπεσοῦσα καὶ ἣτις μεθ' ἑνδεκα ὁμοίων ἀνέκειτο ἐν τῷ ναῦ τοῦ Ἀρεως. (*) — Ὁ ἐν Καζάρᾳ τῆς Μέκκας μέχρι σήμερον διατηρούμενος μέλας λίθος — Ὁ σκληρὸς καὶ λαμπρὸς λίθος δι' οὗ ἐκοσμήθη ἡ σπάθη τοῦ Ἀντάρ. (**)

(*) Ἴδε Πλουτ. Νουμᾶν 13.

(**) Περιώνυμος ἀραβὴ ποιητὴς καὶ πολεμιστὴς, συνάμα δὲ καὶ συγγραφεὺς. Συνήψε πολλὰς μάχας κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς φυλῆς του μέχρις οὗ ἐφρονεύθη τῷ 615. Ὁ Ἀντάρ εἶνε ὁ ἦρωας τῆς Ἀραβικῆς ἐποποιίας, ὁ « Ἀμαθὶς τῆς Ἀνατολῆς. » Τὰ ἀνδραγαθήματα του φαλλόμενα ἐν ταῖς ἀραβικαῖς περιγραφαῖς ἐν τῷ ὑπὸ τὸν τίτλον *Μιθυστόρημα Ἁντάρ* γινωστώ συγγράμματι, ὅπερ

Μετὰ Χριστόν. Πτώσις λίθου ἔχοντος βάρος διακοσίων ἐξήκοντα λίτρων ἐν Ἐνισσέμη (Ensisheim) τῆς Ἀλσατίας. Ὁ ὑπερμεγέθης οὗτος λίθος διετηρήθη ἐπὶ μακρὸν ἐν τῷ ἱερῷ θυσιαστηρίῳ τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου. — Λίθος χρώματος μελανοῦ μεταλλοειδοῦς, ὄγκου καὶ σχήματος ἀνθρωπίνης κεφαλῆς, βάρους πενήκοντα τεσσάρων λίτρων, καταπεσὼν ἐπὶ τοῦ ἐν Προδηγγιά ἔρους Βαϊζῶν (Vaisons). — Λίθος πεσὼν ἐπὶ τινος ἀλιευτικοῦ πλοίου πλησίον τῆς Copenshag. — Πτώσις λίθου ἐν Λαρίσῃ τῆς Μακεδονίας· οὗτος ἔχων θειώδη ὄσμην καὶ ὁμοιάζων ἀπρὸν σιδήρου εἴλεκε βάρος ἐβδομήκοντα δύο λίτρων. — Μεγάλῃ βροχῇ τοιοῦτων λίθων ἐν Βαρβοτᾷ (Barbotan) πλησίον τῆς Ροκεφόρτης. Τούτων τινὲς εἴλον βάρος εἴκοσι πέντε μέχρι τριάκοντα λίτρων, εἰς δὲ διατρύψασα καλύθη τινὰ ἐφόνευσε ἕνα ποιμένα καὶ ἕνα μόνον. — Βροχὴ λίθων ἐν Κουτροῦ (Cutral) τῆς Καλαυρίας, ἐνῷ συνάμα ἐπίπετε καὶ ἐρυθρὰ τις κόνις. — Μάζαι τινὲς καταπεσοῦσαι ἐν τῇ Βαλτικῇ συνεπέα τοῦ μεγάλου μετεώρου τῆς Γοθεμβούργης. — Ἐν Λούκα δύο λεύγας μακρὰν τῆς Chartres ἐφάνη τῆ 13ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ 1768 κατὰ τὴν τετάρτην ἑσπερινὴν ὥραν, νέφος σκοτεινὸν προξενήσαν ἐκρήξεις μεθ' ἧς ἠκούσθη συριγμὸς προερχόμενος ἐκ τῆς πτώσεως μελανοῦ τινος λίθου. Ὁ λίθος οὗτος ὅστις κατὰ τὸ ἤμισυ ἐβύβισθη ἐν τῷ ἐδάφει εἴλεκε βάρος ἑπτὰ λίτρων καὶ ἡμισείας, τοσοῦτον δ' ἔκλειεν ὥστε ἠδύναται τις νὰ τὸν ἐγγίση. — Ὁ ἐν Ἀγγέρῃ (Angers) πεσὼν λίθος τῆ 9ῃ Ἰουνίου τοῦ 1822 ἀπεδόθη εἰς ὠραῖον τινὰ διάττοντα ἀστέρα παρατηρηθέντα ἐν Poitiers. Ὁ Οὐμβόλδος ἀναφέρει ὅτι ὁ ἀστὴρ οὗτος παρεῖχεν ἐνέργειαν ρωμαϊκῆς λαμπάδος (*) ἐν πυροτεχνήματι, καὶ ἀρῆκεν αὐλακα εὐθύγραμμον, τῆς ὁποίας ἡ ἀπαστράπτουσα λαμπρότης διετηρήθη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς. — Τῷ 1828 κατέπεσαν ἐν Γαλλίᾳ ἀξιοθαύμαστός τις ἀερόλιθος ὅστις ἀπαρτίθει· νῦν τὸν πλοῦτον τοῦ Μουσείου τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας, (Muséum de l' Histoire Naturelle). — Πρὸ τινῶν δ' ἐτῶν ἐν Δουράγκῳ τοῦ Μεξικῶ παμμεγέθης τοιοῦτος λίθος κατέπεσε, ὅστις ζυγισθεὶς εὐρέθη ἔλακον βάρους 37,000 λίτρων.

(ἐκ τοῦ Γαλλ. ὑπὸ Κ. Α.)

(ἀκολουθεῖ).

ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ Θεολόγος καὶ εὐαγγελιστὴς καὶ ἐπιστήθιος φίλος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἦτο υἱὸς ἀλιεῶς τινὸς ἐκ Παλαιστίνης, ὀνόματι Ζεβεδαίου, καὶ Σαλώμης, ἀδελφὸς δὲ τοῦ Ἰακώβου Κατ' ἀρχὰς ἐπηγγέλη τὴν τέχνην τοῦ πατρὸς του, εἴτα δὲ φαίνεται ὅτι ἐγένετο μαθητὴς τοῦ Προδρόμου καὶ εἰκάζεται ὅτι ἦτο ὁ εἰς τῶν δύο μαθητῶν, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ὁ Πρόδρομος ἔστειλε πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐπειδὴ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ του (Α' 35—42) φανερώνει τὸ ὄνομα μόνον τοῦ ἐνὸς μαθητοῦ, ὅστις ἦτο ὁ Ἀνδρέας,

εἶνε ἡ Ἰλιάς τῆς Ἀραβίας· ἐν τούτῳ παρατηρεῖ τις περιεργαστάς παραδόσεις τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῆς νομαδικῆς τῶν Ἀράβων φυλῆς, καὶ τοὺς ἐπισημοτέρους αὐτῆς ἀρχηγέτας.

(Ἰδ. Λεξικὸν Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας T. Α'.)

(*) Εἶδος πυροτεχνουργήματος, γαλλιστ: chandelle romaine.

τὸ δὲ τοῦ ἐτέρου ὄνομα παρασιωπᾶ, προδήλως ἐκ ταπεινοροσύνης. Ἐκ πρώτης δὲ ὁμιλίας τόσον ἀφωσιώθη εἰς τὸν νέον διδάσκαλόν του, ὥστε ὄχι μόνον αὐτός, ἀφῆσας τὰς προτέρας ἀσχολίας του, τὸν ἠκολούθησεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν μητέρα του Σαλώμην ἐπεισε νὰ ἀφιερῶσθαι εἰς τὸν θεῖον διδάσκαλον τὴν τε ὑπερηφανίαν καὶ τὴν μικράν της περιουσίαν. Μετὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Κυρίου παρέλαβε τὴν Θεοτόκον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐπαξίως τὴν περιεποιήθη ὡς ἄλλην μητέρα του, κατ' αὐτὴν τὴν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ παραγγελίαν τοῦ Κυρίου. Διαδοθέντος δὲ τοῦ θεοῦ σπέρματος τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ εἰς Σαμαρείαν, ὁ Ἰωάννης μετὰ τοῦ σχετικωτάτου συναποστόλου τοῦ Πέτρου ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην διὰ νὰ στερεώσῃ ἐν Κυρίῳ τὴν ἐκεῖ συστάσαν ἐκκλησίαν. Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ ἄλλας τοιαύτας ἐδοιοπόρίας ἐπεχείρησε καὶ τοῦτο τὸ ἐξάγουμεν ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (Α'. 18), ὅστις λέγει ὅτι τρία ἔτη μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του ἀνελθὼν εἰς Ἱερουσόλυμα, οὐδένα ἄλλον τῶν ἀποστόλων εἶδεν εἰμὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. Ὁ αὐτὸς θεὸς ἀπόστολος ἀναφέρει (ἐν τῇ πρὸς Γαλ. Β. 9), ὅτι κατὰ τὴν μετὰ 14 ἔτη δευτέραν του ἀνάβασιν εἰς Ἱερουσόλυμα εὔρεν ἠδὲ αὐτόθι καὶ τὸν Ἰωάννην μετὰ τοῦ Πέτρου καὶ Ἰακώβου, καὶ συνεκοινώνησεν αὐτοῖς. Κατὰ μαρτυρίας πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστορικῶν, ὄσον Εἰρηναίου, Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως, Ὀριγένης καὶ Εὐσεβίου, καὶ ἄλλων, ὁ Ἰωάννης φαίνεται ὅτι εἶχεν ἀποκατασταθῆ (ἴσως ἀπὸ τοῦ 60 μ. Χ.) εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ἔφεσον. Περὶ τῆς ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ ἐξορίας του διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ λαλεῖ ὁ ἴδιος ἐν τῇ Ἀποκαλύψει του Α'. 9.—Κλήμης ὁ Ἀλεξ. ἀναφέρει ἀνέκδοτον τι ἰκανῶς χαρακτηρίζον τὸν θεῖον τοῦτον Ἀπόστολον. Κατ' αὐτό, ὁ Ἁγ. Ἰωάννης, κατηγήσας εἰς τὸν χριστιανισμὸν νέον τινὰ λίαν συμπαθητικὴν μορφήν ἔχοντα καὶ πολλὰς ἐλπίδας παρέχοντα, ἐσύστησε

Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστής.

στενῶς τὸν νεόφυτον τοῦτον εἰς τινὰ ἐπίσκοπον διὰ νὰ τὸν προφυλάτῃ ἀπὸ κακῆς συναναστροφῆς· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ὁ νέος μετ' ὀλίγον ἐξώκειλεν εἰς τὴν κακίαν καὶ ἐπὶ τέλους κατήνησε νὰ γίνῃ ληστέαρχος. Τοῦτο μαθὼν ὁ Ἰωάννης καὶ πληροφορηθεὶς τοῦ ὁ δυστυχῆς ἐκείνου νέος ἐστάθμισε, προσήλθεν ἀμέσως αὐτόθι· συλληθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φρουρούντων ληστῶν, ὡς τὸ εἶχε προῖδει, ἐφέρθη εἰς τὸν ἀρχηγόν. Ὁ δυστυχῆς οὗτος ὡς εἶδε τὸν σεβαστὸν διδάσκαλόν του εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, κατ' ἀρχὰς μὲν ἔμεινεν ὡς κεραυνόπληκτος, εἶτα δὲ ἐτράπη εἰς φυγὴν μὴ ὑπομένων τὴν θέαν του. Ὁ ἅγιος ἔτρεξε κατόπισιν αὐτοῦ, τὸν ἐνηγκαλίσθη πατρικῶς, τὸν ἐσυμβούλευσα, συνέκλαιυσεν ἐκ τῆς συγκινήσεως μετ' ἐκείνου μετανοοῦντος, καὶ τὸν ἐπανέφερεν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, ἀπὸ τῆς ὁποίας καὶ οὐδέποτε πλέον ἐξετράπη. Τότε ὁ θεὸς ἀνὴρ ἐγνώριζε τὴν ἀνθρώπινον καρδίαν. Κατὰ τὸν Τερτυλλιανὸν καὶ Ἱερώνυμον, ὁ θεὸς οὗτος Ἀπόστολος ἐφέρθη εἰς Ρώμην ἐπὶ Δομιτιανοῦ καὶ ἐβρίθθη εἰς λέβητα ζέοντος ἐλαίου, ἐσώθη ἕμως διὰ θαύματος καὶ ἐξῆλθεν ἐκείθεν ἀβλαβῆς. Ἐπὶ Νέρβα φαίνεται ὅτι ἐπανήλθεν ἀπὸ τῆς ἐξορίας καὶ ἐπὶ Τραϊανοῦ, εἰς ἔσχατον γῆρας φθάσας, μετέστη πρὸς Κύριον. Ὁ ἴδιος ἱερός εὐαγγελιστὴς ἀναφέρει ἐν τέλει τοῦ Εὐαγγελίου του, ὅτι μικρὸν πρὸ τῆς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, ὁ Πέτρος ἀκολουθῶν τὸν Χριστόν, ἐπιστραφεὶς δὲ καὶ ἰδὼν ἐπακολουθεῖντα καὶ τὸν Ἰωάννην, ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, οὗτος δὲ τίς; Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη εἰς αὐτόν· ἐὰν ἐγὼ θέλω αὐτὸν νὰ μένῃ ἕως νὰ ἔλθω, τί πρὸς σέ; Σὺ ἀκολούθει μοι καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ἐξῆλθεν ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκείνος δὲν ἀπονήσκει. Ὁ Ἰησοῦς ἕμως δὲν εἶπεν εἰς αὐτὸν ὅτι δὲν ἀπονήσκει· ἀλλ' ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; — Τοῦτο οἱ θεολόγοι ἀποδίδουσιν εἰς τὴν ταπεινοροσύνην τοῦ θεοῦ ἀποστόλου, καὶ ἀνέκαθεν ἡ Ἐκκλησία πιστεύει, ὅτι ὁ ἐπιστήθιος μαθητὴς τοῦ Κυρίου μετετέθη ἐν

εἰς αὐτὸν ὅτι δὲν ἀπονήσκει· ἀλλ' ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; — Τοῦτο οἱ θεολόγοι ἀποδίδουσιν εἰς τὴν ταπεινοροσύνην τοῦ θεοῦ ἀποστόλου, καὶ ἀνέκαθεν ἡ Ἐκκλησία πιστεύει, ὅτι ὁ ἐπιστήθιος μαθητὴς τοῦ Κυρίου μετετέθη ἐν

σώματι εἰς ἀθλον μέρος, ἔνθα θέλει μένειν μέχρι τῆς δευτέρας τοῦ Κυρίου παρουσίας.

Πάντες οἱ ἀρχαῖοι χριστιανοὶ συμφωνοῦσιν ὅτι ὁ θεὸς οὗτος ἀπόστολος ἔγραψε τὸ εὐαγγέλιόν του ἐν Ἐφέσῳ· εἰς ἐπιβεβαίωσιν δὲ τῆς γνώμης ταύτης συντείνουσι καὶ ἑσωτερικαί τινες ἐνδείξεις, καὶ τοιαῦτα εἶνε ὅτι ὁ ἱερός συγγραφεὺς ἐξηγεῖ εἰς τοὺς ἀνγκνῶστας του τὰ ἔθιμα καὶ τὰς προλήψεις τῶν Ἑβραίων (ὡς ἐν κεφ. β'. 6 καὶ δ'. 9), ἐνιχθῶ δὲ περιγράφει καὶ θέσεις τῆς Παλαιστίνης, ὡς ἐν 2 κτλ., ἐνῷ ἂν ἔγραφεν ἐν Ἱερουσόλυμοις καὶ ἀπετείνετο πρὸς τοὺς Ἑβραίους, βεβαίως αἱ ἐξηγήσεις αὐταὶ θάῃσαν περιτταί. — Ἐπίσης πάντες συμφωνῶς δέχονται ὅτι ἔγραψεν ἐλληνιστί, καὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀπετείνετο πρὸς ἔθνικοὺς, παρ' οἷς ἐπεκράτει τότε ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα, ἥτις ἄλλως οὔτε εἰς τοὺς Ἑβραίους ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἄγνωστος, καὶ διότι ἔγραψεν ἐν ἐλληνικῇ πόλει, τῇ Ἐφέσῳ, ὡς σαφῶς μαρτυρεῖ ὁ Εἰρηναῖος (κατὰ Αἰρετ. γ. 1), καὶ διότι διατρέψας ἐν ἐλληνικοῖς τόποις ἔμαθε καλῶς τὴν ἐλληνικὴν. Ὁ Γρότιος καὶ τινες ἄλλοι τῶν νεωτέρων κριτικῶν διατείνονται ὅτι ἔγραψε τὸ εὐαγγέλιόν του εἰς τὴν σφοχλαδαϊκὴν ἢ ἀραμαϊκὴν γλῶσσαν. Εἰς ἀπόδειξιν δὲ τούτου ἐπάγουσιν, ὅτι ἐν τῷ εὐαγγελίῳ του ἀπαντῶνται πολλοὶ ἀραμαϊκοὶ ἰδιωτισμοί. Ὁ λόγος ἕμως οὗτος πολλοῦ ἀπέχει τοῦ νὰ θύναται νὰ ἀπαρτίσῃ ἀπόδειξιν διότι παρόμοιοι ἰδιωτισμοὶ καὶ ἐκφράσεις ἀπαντῶνται καὶ εἰς ἄλλα συγγράμματα τῆς νέας διαθήκης, ἀνακριβητῆτως εἰς τὴν ἐλληνικὴν γραφέντα. Οἱ ξενισμοὶ οὗτοι προέρχονται ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ συλλογιζέσθαι τῶν ἱερῶν συγγραφῶν ἄλλως τε καὶ οὐδεμίαν ἄλλην θετικὴν ἐνδείξιν ἔχουσιν οἱ εἰρημένοι κριτικοὶ ὑπὲρ τῆς γνώμης των. — Περὶ δὲ τοῦ χρόνου κατ' ὃν ἔγραψεν τὸ εὐαγγέλιόν του, οὐδὲν ἀκριβῶς γνωρίζομεν· πολλοὶ φρονοῦσιν ὅτι ἔγραψεν πρὸς τὸ τέλος τοῦ πρώτου αἰῶνος· εὐλογώτερον ἕμως εἶνε ὅτι ἔγραψεν πρὸ τῆς ἐπὶ Τίτου καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλήμ (ἐν ἔτει 70 ἀ. Χ.), ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ εἰς κεφ. 2 τοῦ ε. κεφ. τοῦ αὐτοῦ Εὐαγγελίου, ἐνθα λέγεται· «Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, ἐπὶ τῇ Προβατικῇ (πύλῃ), κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσθα, κτλ.»

Ἐκτός του εὐαγγελίου τούτου ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελιστοῦ φέρονται καὶ τρεῖς ἐπιστολαί, καθολικαὶ ἐπιγραφόμεναι, καὶ ἡ Ἀποκάλυψις. Περὶ τῆς γνησιότητος τῆς πρώτης ἐπιστολῆς πάντες οἱ ἀρχαῖοι συμφωνοῦσιν, εἰς τοῦτο δὲ προσμαρτυρεῖ καὶ ἡ ταυτότης τοῦ τε ὕφους καὶ τῶν ἰδεῶν. Τῶν δύο ἄλλων ἐπιστολῶν — αἰτίνες, ἂν καὶ ἐπιγράφονται καθολικαί, ἀποτείνονται ἕμως ἰδιαιτέρως εἰς ἰδιώτας, ἢ μὲν δευτέρα πρὸς Κυρίαν τινὰ (ἀθλον ἂν τὸ ὄνομα τοῦτο εἶνε κύριον ἢ ἐπίθετον τιμητικόν), ἢ δὲ τρίτη πρὸς χριστιανόν τινὰ ὄνοματι Γάϊον — τὴν γνησιότητα προσβάλλουσιν ὁ Ὀριγένης, ὁ Εὐσεβίος καὶ ἄλλοι· τῶν παλαιῶν ἢ ἀμφιβολία δὲ αὐτὴ προήλθεν ἐκ τοῦ ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, ἀποσταθεῖσαι εἰς ἰδιώτας, ἔμειναν διὰ πολλοῦ ἀθημοσιεῦται ἄλλως ἕμως οὐδὲν παρέχουσιν ἐναντίον οὔτε πρὸς τὸ πνεῦμα, οὔτε πρὸς τὸ ὕφος τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου. — Τέλος περὶ τῆς γνησιότητος τῆς Ἀποκαλύψεως, πολλοὶ ἀμφισβητήσας ἠγέρθησαν ἔκκαλοι· ἄλλοι ἀπέδωκαν τὸ βιβλίον

(ΜΕΝΤΩΡΟΣ Τόμ. Γ'. Τεύχος ΚΗ').

τοῦτο εἰς τὸν αἰρετικὸν Κήρινθον, ἄλλοι εἰς Ἰωάννην τινὰ, ὅχι ἕμως τὸν Εὐαγγελιστὴν. Ἀλλὰ μετὰ πολλὰς συζητήσεις ἡ Ἐκκλησία, Ἀνατολικὴ τε καὶ Δυτικὴ, παρεδέχθη αὐτὴν διὰ πλειονοψηφίας καὶ τὴν κατέγραψεν, ὡς καὶ τὰς τρεῖς ἐπιστολάς του αὐτοῦ ἱεροῦ συγγραφέως, εἰς τὰ κανονικὰ βιβλία. — Οἱ διαμαρτυρόμενοι ἀρνοῦνται τὴν γνησιότητά της μέχρι σήμερον, ὁμοίως δὲ καὶ τινες τῶν νεωτέρων κριτικῶν, ἐπάγοντες ὡς ἀποδείξεις κατ' αὐτῆς τὴν τραχύτητα τοῦ λεκτικοῦ, τὸ ἡμελημένον καὶ ἄγαν ἐβραϊζόν του ὕφους, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ ὅτι ὁ συγγραφεὺς πολλὰκις ἐπαναλαμβάνει τὸ ὄνομα του, ἐνῷ ὁ τοῦ τετρατοῦ Εὐαγγελίου, λέγουσι, πάντοτε πεφροντισμένως ἐκ παρασιωπᾶ ἐκ ταπεινοροσύνης. — Εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ ὑψηλοτάτου τούτου καὶ μυστηριώδους προφητικῶ βιβλίου πολλοὶ ἔκκαλοι κατέβησαν πάντες ἕμως μέχρι τοῦδε πρέπει νὰ ἐμολογήσωμεν ὅτι εἰς μάτῃν ἔκοπίασαν. (1).

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΑΙΑΣ ΥΠΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ.

Μέρος Α'.

Ἡ ἐλαία καὶ ἡ ἄμπελος εἰσὶν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ ἀντικείμενα συγκρίσεων καὶ παραβολῶν ὕφους μετρίου καὶ τερπνοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ μεγαληγορίας περιγραφόμενων. Ἡ ἐλαία ἦτο τοῖς χρόνοις ἐκείνοις χρησιμωτάτη, καθόσον οἱ ἀρχαῖοι, τὴν χρῆσιν τοῦ βουτύρου μόνον πρὸς σύνθεσιν ἀλοιφῶν καὶ ἱαμακτικῶν φαρμάκων γινώσκοντες, τὸ ἔλαιον πρὸ πάντων μετεχειρίζοντο.

Ὅτε τὰ ὕδατα τοῦ κατακλυσμοῦ εἶχον πλέον ἀπορρεύσει, ὁ Νῶε ἐνόησεν ὅτι ἤθύνατο νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν κιβωτὸν, ἅμα εἶδε τὴν παρ' αὐτοῦ ἀποσταλεῖσαν περισσεύσαν ἐπιστρέφουσαν καὶ εἰς τὸ ράμφος αὐτῆς κλάδον ἐλαίας κρατοῦσαν.

Ὁ Ἀβιμέλεχ, υἱὸς τοῦ Γεδεὼν, ἀπέκτεινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του τοὺς ἐβδομήκοντα ἀδελφούς του, ἀπελείθη δὲ μόνος ὁ Ἰωάθαμ, διότι ἐκρύβη. Οἱ Συκιμίται ἀνηγγέρευσαν βασιλεῖα τὸν Ἀβιμέλεχ, ὁ δὲ Ἰωάθαμ συναθροίσας ἐπὶ τούτῳ τὸ πλῆθος εἶπεν αὐτοῖς τὸν ἐξῆς ἀπόλογον. «Τὰ δένδρα ἠθέλησαν ποτε νὰ ἐνλέξωσι βασιλεῖα καὶ εἶπαν πρώτον εἰς τὴν ἐλαίαν νὰ βασιλεύσῃ ἐπ' αὐτῶν ταύτης δὲ ἀποποιήθεισος καὶ εἰπούσης· «ἀρεῖσα τὴν ποιότητά μου, ἦν ἐν ἐμοὶ ἐδοξάσεν ὁ θεὸς καὶ ἀνθρώποι, πορευθῶ ἄρχειν τῶν ξύλων;», ἀπετάθησαν ἀλληλοδιαδόχως πρὸς τὴν συκὴν, τὴν ἄμπελον καὶ ἄλλα δένδρα, ἅτινα ἐπίσης οὐκ ἠβουλήθησαν ἐπὶ τέλους δὲ προσέφερον τὴν βασιλείαν πρὸς τὴν ἑαυτὸν ἦτις καὶ ἐδέχθη.» Ὁ Ἰωάθαμ διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης ἠθέλησε νὰ προεῖπῃ τοῖς Συκιμίταις τὸν ἀφωτισμὸν αὐτῶν (Βιβλ. Κριτῶν. Κεφ. Θ.).

Ἀδυνατὸς ὁ Εὐαγγελιστὴς ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν βασιανθεῖς εἰς ἐλαίαν ἐκφρασθή.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἐδόξαζον ὅτι ὁ Ἑρμῆς ἐδωρήσατο αὐτοῖς τὴν ἐλαίαν.

(1) Ἡ ἀπάντι εἰκὼν τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου ἐλήφθη ἀπὸ ἀγάλματος, εὐρισκομένου ἐν τῇ εἰς Κοπεγχάγην Ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας.

Ἐν Τροίῃνι ὑπῆρχεν ἀγάλμα Ἐρμοῦ, πρὸς δὲ ὁ Ἡρακλῆς εἶχεν ἀριερώσει τὸ ρόπαλον τοῦ ἐξ ἐλαίας ξύλου πεποιημένον.

Ἄγεται δ' ὅτι τὸ ρόπαλον τοῦτο ριζώθεν, ἀνέφυσε καὶ κλάδους· τὸ δὲ θαῦμα ἐπεδείκνυτο ἐπὶ πολλῶν χρόνων τοῖς μεταγενεστέροις.

Ὁ Ἀριστᾶτος, υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς νύμφης Κυρήνης καὶ πατὴρ τοῦ Ἀκταίονος, κατετέλεθ' ἑταίρην ἐν τῷ χωρῷ τῶν θεῶν καὶ ἐλατρεύετο ἰδίως ὑπὸ τῶν ποιμένων ὡς διδάσκει τοῖς ἀνθρώποις τὴν τέχνην τοῦ ἀνατρέφειν τὰς μελίτσας, τοῦ πιπιλάζειν τὸ γάλα καὶ πρὸ πάντων τοῦ καλλιεργεῖν τὰς ἐλαίας.

Οἱ κλάδοι ἐξ ὧν ἐγένοντο τὰ ράντιστρα τῶν καθαρτηρίων ὑδάτων (eaux lustrales) ἦσαν συνήθως οἱ τῆς ἐλαίας καὶ ἐνίοτε τῆς δάφνης. Ἄλλ' εἰς τὰς τελευταῖας τοῦ Βάκχου ἦσαν μάλιστα ἐκ συκῆς, ἐλάτης ἢ δρυός.

Ἐν τοῖς Ὀλυμπιακοῖς ἀγῶσι, τοῖς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείους συστήθεισι, τὸ πρὸς τοὺς νικητὰς προσφερόμενον βραβεῖον ἦτο στέφανος ἐλαίας.

Νεαὶ παρθέναι ἐκ τῶν Ἰπερβορείων λαῶν, εἰς τὴν νῆσον Δῆλον ἐλοῦσαι, ἀπέθανον ἐκεῖ. Ἐπὶ δὲ τοῦ μνημείου, τοῦ πρὸς τιμὴν αὐτῶν ἀνεγερθέντος ἐν τῷ ναυῷ τῆς Ἀρτέμιδος, δένδρον ἐλαίας ἀπροσδοκῆτως ἀνεβλάστησε.

Ἐν τῇ Ὀδυσσεΐ ἡ Καλυψώ, ἐπιτρέψασα τῷ Ὀδυσσεΐ ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, τῷ προσφέρει, διὰ τὴν κόψην δένδρου καὶ ἐξ αὐτῶν ναυπηγῆσαι τὸ πλοῖον τῆς ἀναχωρήσεώς του, μέγαν πέλεκυν χαλκοῦν, οὗτινος τὸ ἐλαῖνον στελεῖον, ἦτοι ἡ ἐκ ξύλου ἐλαίας λαβή, ἦτο σπιλινὸν καὶ περικαλλῆς καὶ ἐντέχνως πεποιημένον:

Δῶκε μὲν οἱ πέλεκυν μέγαν, ἄρμενον ἐν παλάμῃσιν, Χαλκεον, ἀμφοτέρωθεν ἀλαμμένον· αὐτὰρ ἐν αὐτῷ Στελεῖον περικαλλῆς ἐλαῖνον, εὖ ἐναρτήσας. (Ὀδυσσ. Ε. 234—236.)

Ἐν τῇ Ἰλιάδι, ὁ Ἀτρεΐδης Μενέλαος, φρονέσας τὸν Πείσανδρον καὶ συλήσας τὰ σῆματι βεβαμμένα ἔπλα ἀπὸ τοῦ σώματός του, τὰ δίδει τοῖς φίλοις αὐτοῦ. Μεταξὺ δ' αὐτῶν διακρίνεται καὶ μία ἄξινη, ὠραία, εὐσίδηρος, μὲ στελεῖον ἐξ ἐλαίας, μακρὸν καὶ καλῶς ἐξεσμένον.

Ἀτρεΐδης δὲ ἐρυσσάμενος, ξίφος ἀργυρόηλον, Ἄε' ἐπὶ Πεισάνδρῳ ὁ δ' ὑπ' ἀσπίδος εἴλετο καλὴν Ἀξίνην εὐχαλπον, ἐλαῖνον ἀμφιπελέκῳ Μακροῦ εὐξέστω. (Ἰλιάδ. Ν. 610—641.)

Ὁ Ὀμηρος ἀναφέρει ὅτι παρὰ ταῖς ἀκταῖς τῆς Ἰθάκης, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λιμένος αὐτῆς ὑπῆρχε μία ἐλαία μακρὰ φύλλα ἔχουσα, πλησίον δ' αὐτῆς τὸ ἱερόν ἄντρον τῶν Νυμφῶν. « Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος ταυφύλλου ἐλαία, Ἀργεῖοι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπήρατον ἤεροισδῆς Ἰσὸν Νυμφῶν, αἰ νηϊάδες καλέονται. » (Ὀδυσσ. Ν. 102—104)

Ὁ χλωρὸς κορμὸς μιᾶς ἐλαίας ἦτο τὸ ρόπαλον τοῦ Κύκλωπος Πολυφῆμου. Ἐκ τούτου δ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἀποκόψας μακρὸν τι τε-

μάχιον καὶ ἀποξύσας καλῶς καὶ παρακτώσας αὐτὸ ἐξώρυξε δι' αὐτοῦ τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Κύκλωπος κοιμωμένου.

Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ρόπαλον παρὰ σημῷ, « Χλωρὸν, ἐλαῖνον τὸ μὲν ἔκταμεν, ὄφρα φοροῖη Ἀθανθῆν. » « Τοῦ μὲν ὅσον ὄρνυιαν ἐγὼν ἀπέκοψα παραστάς, καὶ παρέθηχ' ἐτάροισιν ἀποξύναι δ' ἐκέλευσα. » κτλ. (Ὀδυσσ. Ι. 319—400.)

Ἐν τῷ αὐτῷ ποιήματι ἡ Πηνελόπη διατάσσουσα τὴν ἀναγνώριση τὸν σύζυγον αὐτῆς Ὀδυσσεῖα μετὰ τσοῦτων ἐτῶν ἀπουσίαν, τῷ προσβάλλει ἐρωτήσεις περὶ τῆς νυμφικῆς αὐτῶν κλίτης, ἧς ἡ μυστικὴ κατασκευὴ ἐγινώσκето ὑπ' αὐτῆς, ὑπὸ τῆς πιστῆς δούλης Ἀκτορίδος καὶ τοῦ Ὀδυσσεῖως μόνου. Οὗτος δ' ἀπαντᾷ πρὸς αὐτὴν οὕτω πως:

« ὦ γύναι, ἡ μάλα τοῦτο ἔπος θυμολγῆς εἶπες· « τίς δέ μοι ἄλλοσθ' ἔθηκε λέχος; χαλεπὸν δέ κεν εἴη, « καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ, ὅτε μὴ θεὸς αὐτὸς ἐπειθῶν « ρηιδίως ἐθέλων θεῆν ἄλλη ἐνὶ χώρῃ· « ἀνδρῶν δ' οὐ κέν τις ζωὸς βροτῶς, οὐδὲ μάλ' ἠβῶν « ρεῖα μεταγλίσειεν· ἐπεὶ μέγα σῆμα τίτνυται « ἐν λέξει ἀσκητῷ· τὸ δ' ἐγὼ κάμω, οὐδέ τις ἄλλος. « θάμνος ἔφην ταυφύλλου ἐλαίης ἔροκος ἐντός, « ἀμυγνός, θαλέθων· πάχεος δ' ἦν, ἠῦτε κίων. « τῷ δ' ἐγὼ ἀμφιβαλῶν θάλαμον δέμον, ὄφρ' ἐτέλεσσα « πυκνῆσιν λιθάδεσσι, καὶ εὖ καθύπερθεν ἔρειπα « κολλητὰς δ' ἐπέθηκα θύρας, πυκνῶς ἀραρυίας. « καὶ τότε ἔπειτ' ἀπέκοψα κόμην ταυφύλλου ἐλαίης. « κορμὸν δ' ἐκ ρίζης προταμῶν, ἀμφέξισσα χαλκῷ « εὖ καὶ ἐπισταμένως, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνα, « Ἐρμῖν' ἀσκήσας· τέτρηγα δὲ πάντα τερέτροφ. « ἐκ δὲ τοῦ ἀρχόμενος λέχος ἔξεον, ὄφρ' ἐτέλεσσα « δαιδύλλων χροσφ' τε καὶ ἀργυρῷ ἠδ' ἐλέφαντι « ἐκ δ' ἐτάνοσσα ἱμάτια βοός, φοῖνικι φαεινόν. « Οὕτω τοι τόδε σῆμα πιφαιύσκομαι οὐδέ τι οἶδα « εἴ μοι εἴ' ἐμπεδόν ἐστι, γύναι, λέχος, ἠέ τις ἦδη « ἀνδρῶν ἄλλοσθ' ἔθηκε, χαμῶν ὑπο πυθμῆν' ἐλαίης. » (Ὀδυσσ. Ψ. 183—204.)

ἦτοι αὐτὸ γύναι, βεβαίως ὁ λόγος οὗτος ἐλύθησε τὴν καρδίαν μου. Τίς ἔθηκε τὴν κλίτην μου ἀλλαγῆ; Τοῦτο ἦθελον εἶσθαι δύσκολον καὶ εἰς τὸν εἰδημονέστατον ἄνδρα, ἐκτός μόνου ἂν αὐτὸς ὁ θεὸς θέλων, ἐπειθῶν, εὐκόλως θέση αὐτὴν εἰς ἄλλο μέρος ἄλλ' οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων, εἴτε νέος εἴτε γέρων, ἦθελον εὐκόλως μετατοπίσει, ἐπειδὴ μέγα σημεῖον ἐνυπάρχει ἐν τῇ ἐντέχνως κατασκευασθείσῃ ταύτῃ κλίτῃ, ἦν ἐγὼ ἐποίησα καὶ οὐδεὶς ἄλλος οὕτω πως: Ἰπῆρχεν ἐντός τῆς αὐλῆς μου μικρὸν δένδρον ἐλαίας μακροφύλλου ἐν ἀκμῇ τοῦ θάλλειν οὕσης καὶ μιᾶς στήλης πάχος ἔχουσης. Περιβαλῶν αὐτὴν ὡς κέντρον ἔκτισα τὸν νυμφικὸν μου θάλαμον, διὰ πυκνῶν λίθων οἰκοδομήσας αὐτὸν καὶ μὲ στέγγην ὠραίαν σκεπάσας. Ἐπέθηκα δὲ καὶ θύρας στερεάς, καλῶς προσηρμοσμένας. Ἐπειτα δ' ἀπέκοψα τοὺς κλάδους τῆς μακροφύλλου ἐλαίας. Τὸν κορμὸν δὲ πλησίον τῆς ρίζας πέρα πέρα κόψας

περιέξισα αὐτὸν καλῶς καὶ ἐπισταμένως διὰ τοῦ σιδήρου καί, ἐπὶ τῆς τεκτονικῆς σταθμῆς Ἰσάσας, κατεσκευάσα αὐτὸν ὑποστήριγμα καὶ πῶδα τῆς κλίτης μου, σχῆμα προσώπου Ἐρμοῦ ἔχοντα. Πάντα δὲ ταῦτα διὰ τοῦ τρυπάνου ἐπέτρηξα· καὶ οὕτω καθεξῆς ἐπέξεργασάμενος τὴν κλίτην ἐντελῶς αὐτὴν κατεσκευάσα, περικοσμήσας αὐτὴν διὰ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ ἐλέφαντος, καὶ περιώσας διὰ λαμπροῦ δερμάτος βεῶς πορφυροῦ. Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ σημεῖον ὅπερ σοὶ γνωστοποιῶ. Ἄλλ' ἀγνοῶ, ὦ γύναι, ἂν ἡ κλίτη αὕτη διακρίνεται εἰσέτι ἐν τῇ στερεῇ αὐτῆς βάσει, ἢ ἂν τις ἄλλος μετατόπισεν αὐτὴν ἄλλοσθ', ὑποκόψας τὸν πρὸς τὴν ρίζαν τῆς ἐλαίας κορμῶν. »

Ἐν τῇ Ἰλιάδι ὁ Ὀμηρος συγκρίνει τὸν Εὐφροβὸν, πίπτοντα ὑπὸ τοῦ σιδηροῦ ἀκοντίου τοῦ Μενέλαου, μὲ ὠραίαν ἐλαίαν. Ὁ Πυθαγόρας τσοῦτον ἐθαύμασε τὴν ποιητικὴν ταύτην περιγραφὴν πτώσεως ἐλαίας, ἀπεικονίζούσης τὸν θάνατον τοῦ Εὐφροβίου, ὥστε συγγράφας ὠδὴν ἐπὶ τῶν ὀμηρικῶν τούτων στίχων, ἔψαλλον αὐτὴν μετ' ὀργάνου μουσικοῦ. Ἰσως δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ του πρὸς τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ ποιητοῦ καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς περὶ μετεμφυχώσεως δοξασίας αὐτοῦ, διασχρίζετο λέγων ὅτι ἐξῆσε καὶ ἄλλατε ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Εὐφροβίου. Τὸ μνησθῆν δὲ χωρίον ἔχει οὕτω:

« Οἶον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνὴρ ἐριθηλῆς ἐλαίης « Χώρῳ ἐν οἰοπάλῳ, ὅθ' ἄλις ἀναβέβρυνχεν ἔσθωρ, « Καλόν, τηλεθάον, τὸ δέ τε πνοαὶ δονέουσι « Παντοῖων ἀνέμων, καὶ τε βροῖε ἀνθεὶ λευκῷ « Ἐλθῶν δ' ἐξαιτίνης ἀνεμος, σὺν λαλαπῃ πολλῇ· « Βόθρον τ' ἐξέστρεψε καὶ ἐξετάνοσ' ἐπὶ γαίῃ. « Τοῖον Πάνθου υἱὸν Ἐὐμειλῆν Εὐφροβον « Ἀτρεΐδης Μενέλαος, ἐπεὶ κτάνε, τεύχε' ἐσύλα. » (Ἰλιάδ. Ρ. 53—59.)

ἦτοι: « Καθὼς δὲ ρυτὸν ἀειθαλῆς ἐλαίας ἀνατρέφει ἀνὴρ ἐν τόπῳ ἐρήμῳ καὶ ἐν ᾧ πρόβατα περιστρέφονται, ἔνθα ἱκανῶς ἀναβλύζει καὶ ἀναρρεῖ ὕδωρ, δένδρον εὐειδέες, πολυθαλῆς, πνοαὶ δὲ πνυτοῖων ἀνέμων διασειοῦσιν αὐτὸ, βρῖθον ἀνθους λευκοῦ· ἐπειθῶν δ' ἐξαιτίνης ἀνεμος σὺν καταιγίδι καὶ σφοδρᾷ συστροφῇ, ἐκ βάθους ἀπέσπασε καὶ κατὰ γῆς ἐξέτανε καὶ ἐξῆπλωσεν οὕτω καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Πάνθου τὸν πολεμικὸν καὶ ἀνδρεῖον Εὐφροβὸν ὁ Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἀποκτείνας, τὰ ἔπλα αὐτοῦ ἀρηρεῖτο. »

Ἐν τῷ Ἰωνί, τραγωδίᾳ τοῦ Εὐριπίδου, ὁ Ἰων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς μητρὸς του Κρέουσας, μὴ γινώσκων αὐτὴν, λαμβάνει ἐκ τῶν χειρῶν τῆς Πυθίας τὸ ἀργεῖον, ἔνθα ἐξετέθη ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ θέλει νὰ προσφέρῃ αὐτὸ τῷ Ἀπόλλωνι. Ἡ Κρέουσα ἰδοῦσα αὐτὸ, ἀναγνωρίζει τὸν υἱὸν τῆς, ἀλλ' ὁ Ἰων τὴν ἐρωτᾷ νὰ ἐξείπη τα ἔμπεριεχόμενα. Ἡ δὲ Κρέουσα ἀποκρίνεται οὕτω πως: « κἂν μὴ ἔρξω γε, καθθανεῖν ὑφίσταμαι. » Ἐπειτα δ' ἔν πρὸς ἐν ἀναφέρει αὐτὰ, συνιστάμενα εἰς περιθέραια, ὑφάρμακα, καὶ ἐπὶ τέλους λέγει τὸ τρίτον καὶ κυριώτερον σημεῖον:

« στέφανον ἐλαίας ἀμφέθηκά σοι τότε, « ἦν πρόωτ' Ἀθάνᾳ σκόπελον εἰσηνήρατο, « ὅς, εἴπερ ἔστιν, οὐ ποτ' ἐλλείπει γλῶσσιν. « θάλλει δ' ἐλαίας ἐξ ἀνηράτων γειῶν. » (Εὐριπ.: Ἰων 1415—1430.)

ἦτοι « Καὶ στέφανον ἐλαίας ἐνέθηκά σοι τότε ἐν αὐτῷ, τὴν ὁποίαν κατὰ πρώτην φορὰν ἡ Ἀθηνᾶ ἐν τῷ ἐκρυτῆς σκοπέλῳ ἔκαμε νὰ βλαστήσῃ, ὅστις κλάδος τοῦ στεφάνου, ἐὰν εἰσέτι ἐνυπάρχῃ ἐν αὐτῷ, οὐδέλλως ἀπόλλυται τὸ χλωρὸν χρῶμα αὐτοῦ, διότι ἐκόπη ἐκ τῆς ἀθανάτου ἐκείνης ἐλαίας. »

Περαινοῦντες τὸ περὶ Ἐλαίας Ἄου Μέρους, προσεπιφέρομεν καὶ τὸ ἐξῆς χωρίον τοῦ Ἀριστοφάνους, ἔνθα καταφαίνεται ὅτι τὸ ἐν Ἀθήναις ἱπποδρόμον περιωρίζετο ὑπὸ σειρᾶς ἐλαίων, ἃς οὐδόλως ἐπετρέπετο εἰς τοὺς ἵππους ἵνα ὑπερελάσωνται.

« σὺ δὲ τί, φέρε, πρὸς ταῦτα λέξεις; μόνον ὅπως « μὴ σ' ὁ θυμὸς ἀρπάσας « ἐκτός οἶσει τῶν ἐλαίων. » (Ἀριστοφ. Βάτραχ. 993.)

ἦτοι. « Ἐλ' ἃς ἴδωμεν λοιπὸν τί ἔχεις ν' ἀπαντήσῃς εἰς αὐτὰ; Πρόσεχε μόνον μὴ ὁ θυμὸς ἀρπάσας σὲ παρασύρῃ ἐκτός τῶν ἐλαίων. »

EM. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

(Ἐκ τοῦ Ἀστ. τῆς Ἀνατολῆς.)

(Ἰδε σελ. 54.)

Αἱ πρῶται ἱστορίαι τοῦ κόσμου—οἱ πρῶτοι ἱστορικοὶ—πρῶτοι δημοτικοὶ διδάσκαλοι ἢ ἀπαγγελεῖς.

Πρὶν ἀναλάβωμεν τὸ ἔργον ὅπερ ἐπεχειροῦσαμεν ἤδη, ἃς ἐξετάσωμεν ποῖα βιβλία μετεχειρίσθημεν ὡς δεητοῦς ἵνα διευθύνωσι τὴν πορείαν μας. Καὶ περὶ μὲν τῆς δημιουργίας καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου, κατὰ τὰ πρῶτα τρισχίλια πενταχόσια ἔτη τῆς ὑπάρξεώς του, ἡ μόνη πιστὴ διηγήσις τὴν ὁποίαν ἔχομεν εἶνε ἡ δοθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν ταῖς Ἰεραῖς Γραφαῖς περιλαμβανομένη. Ἡ ἱστορία αὕτη πρὸς ἄφελος τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ γεγραμμένη εἶνε σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶνε ἐν τῷ κόσμῳ καὶ πάντοτε ἦτον εἰς πᾶσιν μετ' αὐτοῦ, ἀπαντῶμεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ διηγήσεις προσώπων καὶ ἐθνῶν, ἐκτός τῆς ἐκκλησίας ὑπαρξάντων.

Καὶ ναὶ μὲν αἱ διηγήσεις αὗται εἶνε ὀλίγαι καὶ πολὺ ἀπέχουσαι ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἐνδομύχου χαρᾶς γινώσκουμεν ὅτι εἶνε ἀληθεῖς, ἐνῶ αἱ πλείσται τῶν μεταγενεστέρων ἱστοριῶν γεγραμμένα ὑπὸ ἀνθρώπου εἶνε ἀμφίβολοι, πολλὰ δὲ καὶ ψευδεῖς· οὐδὲ διατάσσεται ἐκ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τοῦ κόσμου μᾶς ἀπεκαλύφθη ὅσον ἀπέβλεπε πρὸς ἄφελος ἡμῶν. Μετὰ τσοῦτης τῶν ὑπὲρ ὑπερβολῆς ὁ ἀρχαῖος κόσμος παρεδόθη εἰς τὴν ἀμαρτίαν, ὥστε δυνάμει σχεδὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἔσον ὀλιγωτέρως γινώσκεις ἔχομεν περὶ αὐτοῦ, τσοῦτον τὸ καλλίτερον δι' ἡμᾶς.

Κατὰ τὰς ἐναρξαστάς πληροφωρίας εἰκοσι πέντε αἰῶνας ὁ κόσμος ἔμεινε ἄνευ γραπτῆς ἱστορίας. Μωσῆς, ὁ πρῶτος ἱστοριογράφος, ἔγραψε σχεδὸν κατὰ τὸ 1500 π. Χ. Καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τῶν 445 π. Χ. οἱ θεόπνευστοι συγγραφεῖς τῆς

Βίβλου εἶνε οἱ μόνοι ἱστορικοὶ. Οὐδ' ἦτο χρεῖα γραπτῆς ἱστορίας, ὅτε οἱ ἄνθρωποι ἔξω χίλια σχεδὸν ἔτι· ἀλλ' ἀπηρτίετο μόνον τρεῖς ἢ τέσσαρα άτομα νὰ μεταφέρωσι τὴν ἱστορίαν, διὰ προφορικῶν λόγων, ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ μέχρι τοῦ Μωϋσέως. Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ διδάσκαι, ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱόν, συγγένεις ἀναφέρεται ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ.

“Ενθυμήθητι τὰς ἀρχαίας ἡμέρας,
Συλλογίσθητι τὰ ἐτη πολλῶν γενεῶν
Ἐρώτησον τὸν πατέρα σου, καὶ αὐτὸς θέλει σὲ ἀναγγεῖλαι,
Τοὺς πρεσβυτέρους σου, καὶ αὐτοὶ θέλουσι σοὶ εἰπεῖν.,
(Δευτ. λβ'. 7.)

“Διηγήθητε πρὸς τὰ τέκνα σας περὶ τούτου,
Καὶ τὰ τέκνα σας πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν,
Καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν πρὸς ἄλλην γενεάν., (Ἰωήλ. α'. 3.)

Ἡ ἱστορία τῆς Πιλικίης Διαιθήκης τελειώνει μὲ τὰ βιβλία τοῦ Ἐσθῆρα καὶ τοῦ Νεεμίας. Τὸ τελευταῖον τῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἐγράφη τῷ 445 π. Χ. Τὸ αὐτὸ ἔτος, λέγεται, ὅτι ἐδημοσιεύθη ἡ πρώτη γνησίαι ἱστορία, συγγραφεὶσα ὑφ' ἐνὸς τῶν ἱστορικῶν τοῦ κόσμου, ἦτο τοῦ Ἡρόδοτου.

Ὁ εἰς Ἀλικαρνασσὸς Ἡρόδοτος εἶνε ὅχι μόνον ὁ πρῶτος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐθνικῶν ἱστορικῶν. Ἡ ἱστορία αὐτοῦ διαίρεται εἰς ἐννέα βιβλία, φέροντα τὰ ὀνόματα τῶν ἐννέα Μουσῶν. Συνέθεσε δ' αὐτὴν ὅτε περιηγεῖτο τὸν τότε πεπολιτισμένον κόσμον καὶ τοὶ δὲ περιλαμβάνει πολὺ παραδόξους καὶ ἀπιστεύτους ἱστορίας συνειληγμένας ἐκ τοῦ μέσου αὐτῶν τῶν ἐθνῶν ἅτινα περιηγήθη, κατέχει οὐχ ἥττον ὑψηλὴν θέσιν μεταξὺ τῶν πεπαιδευμένων, οὐχὶ μόνον διὰ τὰς ἱστορικὰς γνώσεις τὰς ὁποίας παρέχει, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ὠραῖον αὐτοῦ ὕφος, τὴν γοητευτικὴν ποιικίαν καὶ τὴν εὐγενῆ ἀφέλειαν.

Οἱ πρῶτοι ἐθνικοὶ ποιηταὶ καὶ ἱστορικοὶ ἦσαν καὶ οἱ πρῶτοι διδάσκαλοι ἢ μάλλον ἐπαγγελεῖς, καὶ περιερχόμενοι ἐδίδασκον ἢ ἀπήγγελλον τὰ ποιητικὰ τῶν. Ὁ Ἡρόδοτος ἀνεγίνωκε τὴν ἱστορίαν του, κυρίως τὰ διαλαμβάνοντα μέρη τοὺς μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας πολέμους, ἐνώπιον πλήθους λαοῦ συνηγμένου ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς ἐφόρου αὐτῶν θεᾶς. Ἐνθ' οὗτος ὁ Ἡρόδοτος ἀνεγίνωκε τὴν ἱστορίαν του, παρετήρησε νέον τινα δεικνύοντα μεγάλην συγκίνησιν ἐκπλαγεῖς διότι εἶδεν αὐτὸν τοσοῦτον ὄργωντα εἰς τὴν μάθησιν, συνεβούλευσε τὸν πατέρα τοῦ νέου νὰ ἐπιδώσῃ τὸν υἱὸν του εἰς τὴν σπουδὴν τῶν γραμμάτων. Ὁ νέος οὗτος ἦτον ὁ Θεουκιδίδης, ὅστις καὶ κατέστη δευτέρως τῶν ἐθνικῶν ἱστορικῶν. Ἡ ἱστορία του περιλαμβάνει μὲν βραχυτάτην περίοδον μόνον, ἀλλὰ τοσαύτη ἐν αὐτῇ ἀναφαίνεται βαθυνοῖα, τοσαύτη γνώσις τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πολιτειῶν, τοσαύτη μεγαλοπρεπὴς εὐγλωττία, καὶ τοσοῦτον εὐγενὲς ὕφος, ὥστε καὶ ὡς ἱστορικὸς καὶ ὡς ρήτωρ ὁ Θεουκιδίδης κατέχει λαμπροτάτην θέσιν μεταξὺ τῶν περιφανεστέρων ἀνδρῶν.

Ὁ Ἡρόδοτος παρέστησε τοὺς θεοὺς ὡς τοσοῦτον ζήλοτυπῶντας τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε ἂν εἰδείκνουν εὖνοιαν πρὸς τινα θνητόν, τοῦτο ἐπραττον μόνον ἵνα καταστήσωσι τὴν πῶσιν αὐτοῦ οὐκ ἀπολύτως. Ὁ Θεουκιδίδης, ὡς πολλοὶ τὴν σήμερον, οἵτινες ἤθελον τὸ θεωρῆσαι κατασχόνην των νὰ ὀνομάζωνται μεθυστικοί, δὲν ἐπέτρεπεν οἱ θεοὶ νὰ ἐμφιλοχωρῶσι καὶ νὰ ἀναμιγνύ-

ωνται εἰς τὰς ὑπερέσεις τῶν ἀνθρώπων, εἴτε ἐπὶ καλῶ εἴτε ἐπὶ κακῶ, θεωρῶν τὴν τε εὐτυχίαν καὶ τὴν δυστυχίαν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐξαρτωμένας ἀπὸ τοῦ ἴδιου ἑαυτοῦ του.

Καλὸν δὲ νῦν νὰ ἐξετάσωμεν τὴν μεταξὺ τῶν θεοπνεύστων ἱστορικῶν καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἱστορικῶν διαφορὰν, ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν, ὃν ἕκαστος εἶχεν ὑπ' ὄψιν. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ λέγει, «Ὀλη ἡ Γραφή εἶνε θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγχοῦν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς ἐκπαίδευσιν τὴν μετὰ δικαιοσύνης· διὰ τὰ ἦνε τέλειος ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἠτοιμασμένος εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.» (*)

Ὁ Ἡρόδοτος, ὁ πρῶτος τῶν ἱστορικῶν τοῦ κόσμου, λέγει αἰ Ἡρόδοτου Ἀλικαρνησσέως ἱστορίας ἀπόδοξις ἦδε ὡς μῆτε τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται, μῆτε ἔργα μεγάλα τε καὶ θαυμαστά, τὰ μὲν Ἑλλησι, τὰ δὲ βαρβάροισι ἀποδεχθέντα, ἀκλεᾶ γένηται.» (**)

Οὕτω δὲ διδασκόμεθα ὅτι ἡ μὲν ἀνθρωπίνη ἱστορία δοξάζει τὸν ἄνθρωπον, ἡ δὲ θεία ἱστορία διορθώνει καὶ διδάσκει τὸν ἄνθρωπον καὶ δοξάζει τὸν Θεόν. Ἄς προσπαθῶμεν λοιπὸν νὰ φέρωμεν τὰ ἀντικείμενα τῶν συγγραφεῶν εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν, καθόσον ἀρῶμεθα αὐτὰ ἐκ τῶν ἱστορικῶν των, ὥστε πᾶν εἶτι συνάγομεν νὰ μᾶς ὠφελήσῃ καὶ νὰ δώσῃ δόξαν εἰς Ἐκείνον, εἰς τὸν ὁποῖον ὑφείλεται.

Ὅτι οἱ μεγάλοι ποιηταὶ δυστυχεῖς

(Ἐκ τοῦ Γαλ. ὑπὸ Γ. Φραντζῆ.)

Θ'. (1).

ΔΑΝΤΗΣ.

Δὲν δυνάμεθα ἄλλως νὰ καταστήσωμεν γνωστότερα τὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὰς δυστυχίας τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός, παρά ἀναλύοντες ἐνταῦθα τὸν βίον αὐτοῦ, τὸν ὑπὸ τοῦ περιφήμου Ριβάρν (Rivarol) ἐκδοθέντα ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς αὐτοῦ μεταφράσεως τοῦ Ἄδου. Ἀντιγράφομεν λοιπὸν ἐξ αὐτοῦ χωρὶα τινὰ ἄλλα μὲν δλόκληρα, ἄλλα δ' ἐν συνόψει, ἵνα μὴ ἀποπλανηθῶμεν τῆς συντόμου ὁδοῦ, ἣν ἐχαράξαμεν ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ.

Δὲν ὑπάρχει σχεδὸν ἐν τῇ φιλολογίᾳ σπουδαιότερον ὄνομα ἀπὸ τοῦ Δάντου. Ὁ ἐφευρετικὸς αὐτοῦ νοῦς, ἡ χάρις τῶν λεπτομερειῶν, τὸ μεγαλεῖον, αἱ παραδόξοι συλλήψεις ἀποδεικνύουσιν αὐτὸν ἄξιον, δὲν λέγω τῆς πρώτης ἢ τῆς δευτέρας θέσεως μεταξὺ Ὁμήρου καὶ Μίλτωνος, τοῦ Τάσσου καὶ Βιργιλίου, ἀλλὰ θέσεώς τινος ἰδιαίτερης.

Ὁ Δάντης Ἀλιγγιέρης (;) (Alighieri) ἐγεννήθη ἐν Φλωρεντία τὸ 1265 ἐξ οἰκογενείας ἀρχαίας καὶ ἐπισήμου. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πρόωρα, μετέθη εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Brunet-Latini. (2), ἐνὸς ἐκ τῶν σοφωτέρων τοῦ τότε καιροῦ, ἐξ οὗ

(*) Β'. Τιμ. γ'. 16, 17. (***) Ἡρ. Κλειώ.

(1) Ἴδε τὸ Η'. ἐν σελ. 81 τοῦ παρόντ. τόμ.

(2) Brunet-Latini: συγγραφεὺς Ἰταλὸς γεννηθεὶς ἐν Φλωρεντία τὸ 1220, καὶ ἀποθ. τὸ 1294· οὗτος ἀνήκεν εἰς τὴν εὐγενῆ οἰκογένειαν τῶν Γέλφων (Γέλφοι καὶ Γιβελίνοι ἦσαν δύο φατρίαὶ πολέμικαι πρὸς ἀλλήλας· περὶ τούτων γίνεται λόγος εὐθὺς ἐπομένως). Καταδιωχθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Γιβελίνων κατέφυγεν εἰς Παρισί-

ἀνεχώρησε μετ' οὐ πολὺ, καταλιπὼν τὰς γλυκείας αὐτοῦ μελέτας ἵνα συμμετάσχῃ τῶν συμβάντων τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ.

Ὀλη ἡ Ἰταλία ἦν τότε τεταραγμένη, καὶ ἐκ τῶν μεγαλειτέρων αὐτῆς πόλεων ἄλλαι μὲν ἐκηρύχθησαν αὐτοχειροτονήτως δημοκρατούμεναι, ἄλλαι δὲ πάλιν ἠκολούθησαν τὴν τύχην μικρῶν τιμῶν τυράννων. Δύο δὲ πρὸ πάντων φατρίαὶ κατεστήσαν τὴν ὠραίαν ταύτην χώραν, ἡ τῶν Γιβελίνων (Gibelins), ἐνεργουσα ὑπὲρ τῶν αὐτοκρατορῶν, καὶ ἡ τῶν Γέλφων, (Guelphs), ὑπεραπαιχόμενη τὰς ἀξιώσεις τῶν Παπῶν. Αἱ δύο αὐταὶ φατρίαὶ ἐμίψουν πεισματωδῶς ἀλλήλας καὶ ἐπὶ αἰῶνας ἐπλήρουν αἱμάτων τὴν δυστυχῆ Ἰταλίαν.

Ἐπὶ Δάντου ἡ δημοκρατία τῆς Φλωρεντίας ἦν δλόκληρος μετὰ τῆς μερίδος τῶν Γέλφων. Ἐὰν δὲ ὑπῆρχον καὶ τινες Γιβελίνοι μεταξὺ τῶν κατοίκων, οὗτοι ἐμεινον κεκρυμμένοι· ἀλλαγῶ δὲ μωσδὲσποζον καὶ ἐμάχοντο πελάκις. Ὁ Δάντης, οὗτινος οἱ πρόγονοὶ ὑπῆρξαν Γέλφοι, εὐρέθη εἰς τὴν αἱματηροτάτην ἐν Καμπαλδίνῳ μάχην, ἣν συνεκρότησαν οἱ Φλωρεντιανοὶ μετὰ τῶν Γιβελίνων τοῦ Ἀρρεζίου (Arezzo) (1). Ἐπὶ δὲ, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῆς ἱστορίας, συνετέλεσε διὰ τῆς ἀνδρείας αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν Καπρόνη νίκην, ἣν ἐκέρθησαν ὡς πρὸς οἱ Φλωρεντιανοὶ κατὰ τῶν δημοκρατικῶν τῆς Πίζας.

ὡς, ἔπου διατρίψας 24 ἔτη συνέθεσε καὶ ἐξέδωκε διάφορα συγγράμματα. Σ. Μ.

(1) Arezzo, ἐκ τοῦ ἀρχαίου λατινικοῦ Arretium· πόλις ἐπίσημος τῆς παλαιᾶς Ἐτροουρίας, περίφημος διὰ τὸν ἐξάαιρετον αὐτῆς οἶνον καὶ πατρὶς τοῦ Πετράρχου καὶ ἄλλων. Σ. Μ.

Κατὰ δὲ τὴν ἐπελθοῦσαν μετὰ τοσαύτας τρικυμίας ὀλιγοχρόνιον γαλήνην, παρεδόθη εἰς τὴν πρὸς τὰ γράμματα κλίσιν αὐτοῦ καὶ τὰ θελογητρα ἔρωτος ἀτυχούς.

Ἡ Βεάτριξ (1), ἣν ἠγάπησεν, ἔμεινεν ἀθάνατος, ὡς ἡ Λαύρα (2) Ἀξιοπαράτητον εἶνε ἰσως τὸ πεπρωμένον τῶν δύο τούτων γυναικῶν, αἵτινες ἀμφοτέραι ἀπέθανον κατὰ τὸ ἄθος τῆς ἡλικίας αὐτῶν καὶ ἐξυμνήθησαν ὑπὸ τῶν μεγίστων ποιητῶν τοῦ αἰῶνος αὐτῶν.

Ὁ Δάντης ἐνυμφεύθη τὸ 1291 Μῆ ὡν δὲ εὐτυχῆς μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἠκαυχάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ ταύτην, παρηγορῶν τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ διὰ τῆς ἱερογραφίας, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ποιήσεως, μέχρις οὗ ἀνέλαθεν ὑπηρεσίαν δημοσίον, τὸ 1300 ἔτος, ἐποχὴν τῶν δυστυχιῶν αὐτοῦ.

Κατὰ δὲ τὸ τριακοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ὠνομάσθη πρῶτος (Prieur) τῆς δημοκρατίας, ἀξίωμα προερχόμενον ἐκ τοῦ παλαίου τῶν ἀρχαίων Δεκανδρῶν. Τοιοῦτοι δὲ πρῶτοι ἦσαν μόνον ἑκπὼ τὸν ἀριθμὸν οἱ ἀρχόντες οὗτοι καίτοι βίαιοι ἐξουσιασταί, δὲν ἐκράτουν διὰ χειρὸς ἰσχυρὰς τὸ πηδάλιον τῆς ἐπικρατείας· διότι ἐκτὸς τῶν δικαστικῶν τοῦ Ἱερατείου καὶ τοῦ Κράτους, ἡ δημοκρατία ἔτρεφεν

εἰσέτι: ἔγγραφας ἐμφυλίου. Οἱ Μαῦροι καὶ οἱ Λευκοί, μερίδες γεν-

(1) Beatrix Portinari· ἐκ Φλωρεντίας γεννηθ. τὸ 1266 καὶ ἀποθ. τὸ 1290.

(2) Laure· περίφημος γυνὴ διὰ τὴν ὠραιότητα αὐτῆς γενν. τὸ 1307. Ταύτην ἴδων ὁ σύγχρονος αὐτῆς ποιητὴς Πετράρχης δύο ἔτη μετὰ τὸν γάμον αὐτῆς καὶ συλλαβῶν σφοδρότατον ἔρωτα χωρὶς ἐλπίδων, ὑμνήσεν αὐτὴν εἰς τὰς ποιήσεις αὐτοῦ. Σ. Μ.

Ο ΔΑΝΤΗΣ.

νηθείσαι ἐκ τῆς ἔχθρας δύο οικογενειῶν τῆς κατὰ τὴν περιφέρειαν τῆς Φλωρεντίας οὗσης πόλεως Πιστωρίας (1), ἐτάραττον τότε καὶ τὴν Φλωρεντίαν αὐτήν, καὶ ὡς ἐκ τούτου συνέβαινον καθ' ἑκάστην ἀτιμώσεις καὶ σκληρότητες νέαι· τὰ δὲ πράγματα κατήνησαν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ὁ Δάντης πρὸς σωτηρίαν τῆς Δημοκρατίας κατέπεισε τοὺς συνάρχοντας αὐτοῦ νὰ ἐξορίσῃσι τοὺς ἀρχηγούς τῶν δύο τούτων καμμάτων ἕπερ καὶ ἐγένετο.

Μετὰ δὲ ταῦτα, εἰρήνης διαρκούς ἐπιζητούμενος, ὁ Δάντης ἀπήλθε πρέσβυς εἰς Ρώμην, ὅτε οἱ Μαύροι, ὠρλούμενοι ἐκ τῆς ἀπουσίας του, ἀνέδειξαν ἀρχηγὸν αὐτῶν τὸν Charles de Valois, ἀδελφὸν τοῦ Philippe-le Bel, καὶ βοηθούμενοι κρυφίως ὑπὸ τοῦ Βονιφάτιου Η'. εἰσέβαλον εἰς τὴν πόλιν. Τότε πάραυτα τὰ πάντα μετεβλήθησαν. Οἱ Λευκοί, ἐχθροὶ τῆς πατριδος κηρυχθέντες, κατεδιώχθησαν· ὁ δὲ Δάντης, ὅστις ἐνομίετο ὅτι ἠγνόει αὐτούς, ἤκουσε συγχρόνως τὴν ἐξορίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀπώλειαν ὧν αὐτοῦ τῶν κτημάτων.

Ὁ Δάντης ὑπὸ τῆς δυστυχίας ταύτης κατεχόμενος προσήλθεν εἰς τοὺς Γιβελίνους, καὶ ἐπειδὴ τότε ἦλθεν ὁ Henri de Luxembourg διὰ νὰ στερεθῇ εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἡ μερὶς αὕτη εἶχεν ἀναλάβει τὰς δυνάμεις αὐτῆς, ἐν δὲ τῇ Ἰταλίᾳ ἐτεκαίνετο μεγάλη ἐπανάστασις, ὁ Δάντης συνέλαβε τὸ σχέδιον τοῦ νὰ ἀνοιχθῶσιν αἱ πύλαι τῆς Φλωρεντίας διὰ τῶν ὀπλων.

Τοιοιούτῳ ὁ Δάντης, ἔνοχος καὶ ὀλιγώτερον εὐτυχῆς ἢ ὁ Κοριολάνος (2), ἔπρεχεν ἐκ τοῦ στρατοῦ τῶν θεσπερευμένων εἰς τὰ τοῦ αυτοκράτορος στρατόπεδα, κάμων δοκιμασίας ματαίας καὶ ὑποφέρων ὄλων τοὺς ἐξευτελισμοὺς τῶν αὐτοκρατορικῶν. Ἄλλ' οὐδὲ εἰς τὰς παρακλήσεις εὔρει ἀσφαλῆς καταφύγιον, ὡς φαίνεται ἐν τινὶ πρὸς τὸν λαὸν τῆς Φλωρεντίας ἐπιστολῇ αὐτοῦ, ἀρχομένη ἐκ τῶν ἐξῆς λέξεων:

«Popule mee, quid feci tibi?»

« Συμπολιταί μου, τί ἐπράξα ὑμῖν; »

Ὅθεν ἀπολέσας πᾶσαν ἐλπίδα περὶ ἐπιστροφῆς, παρεδόθη εἰς περιηγήσεις· καὶ διατρέξας τὴν Γερμανίαν ἀφίχθη εἰς Παρισίους, ὅπου, καθὼς εἶπον καὶ περὶ τοῦ Τάσσου, βεβαιοῦσιν ἔτι εἰργάζετο ἐπὶ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἠναγκασμένος νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν προστασίαν τῶν Ἰταλῶν ἡγεμόνων, ἔζησεν εἰς διαφόρους Αὐλὰς καὶ ἀπέθανε τὸ 1321 εἰς ἡλικίαν 56. ἐτῶν παρὰ τῷ Gui de Polente, ἡγεμόνι τῆς Ραβέννης.

(1) Pistoie = Pistoria = Πιστωρία πόλις τῆς Τυρρηνικῆς χώρας ἐν Ἰταλίᾳ· ἐνταῦθα κατεστράφη ἡ πατρις τῶν συνωμοστῶν τοῦ Καπιλίνα ὑπὸ τοῦ Πετριῶν τὸ 690 ἀπὸ κατὰ Ρώμης, δηλαδὴ τὸ 63. π. χ. Σ. Μ.

(2) Εἰς ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐπισήμων στρατηγῶν καὶ πατρικίων τῆς Ρώμης. Οὗτος ἐτιμήθη μεγάλως ὑπὸ τῶν Ρωμαίων διὰ τὴν γενναϊότητα αὐτοῦ. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα καταδικασθεὶς ὑπὸ τῶν ἰδίων εἰς θάνατον, ἐφυγεν ἑλλῶν πρὸς τοὺς ἀσπόνδους ἐχθρούς τῆς Ρώμης, τοὺς Οὐόλσκους, ὑφ' ὧν διορισθεὶς στρατηγὸς ἐπέπεσεν ἀπροσδοκίτως κατὰ τῶν τειχῶν τῆς Ρώμης, ἦν ἐμελλε νὰ καταστρέψῃ, ἐὰν τὰ δάκρυα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Βητουρίας καὶ ἄλλων γυναικῶν καὶ παιδῶν, δὲν συνεκίνησαν αὐτὸν εἰς συμπάθειαν.

Ὁ Δάντης πολεμιστὴς σπονδοφόρος (negociateur) καὶ ποιητῆς ὦν ἔσχεν ἀναμφιβόλως τινὰς εὐτυχίας καὶ τινὰς ὠραίας στιγμάς, ἀλλ' ὡς διαρχῶν τὸ ἤμισυ τοῦ βίου αὐτοῦ ἐγκαταλειμμένος εἰς ἐξορίαν καὶ ἐνδειαν, συγκατατάσσεται πρεπόντως εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, οἵτινες ὑπῆρξαν δυστυχεῖς. Οὕτω δὲ ἐκφράζεται καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἐλεηνολογῶν τὴν ἀπώλειαν τῶν κτημάτων καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτοῦ.

» Πανταχοῦ, ὅπου ὀμιλεῖται ἢ γλώσσα αὕτη τῆς Τροσκάνης, με » εἶδον περιπλανώμενον καὶ ἐπαίτουσντα. Ἐρχοντὸν τὸν ἄρτον τῶν » ἄλλων καὶ ἐδοκίμασα τὴν πικρίαν αὐτοῦ. Ὡς πλοῖον ἄνευ πη- » δαλίου καὶ ἰστίου ὠθούμενος ὑπὸ τοῦ πεπρωμένου φυσήματος » τῆς δυστυχίας ἀπὸ παραλίας εἰς παραλίαν. Παρατήρουν τοὺς » λαοὺς περιμένοντάς με κατὰ τὴν διάβασίν μου μετὰ τινος περι- » εργαίας καὶ ἐν τούτοις θλέποντάς με ἄλλον, ἢ ὅποιον ἦθελον » τολμήσει· νὰ με νομίωσιν· ἐγὼ δὲ ἐδεικνυον εἰς αὐτοὺς τὰς » πληγὰς τῆς τύχης, αἵτινες ἀτιμάζουσι τοὺς δεχομένους αὐτάς.»

Παρὰ τὴν βαθεῖαν εὐαισθησίαν καὶ τὸ ὕψιστον ἀγέρωχον εἶχεν ὁ Δάντης καὶ τὴν φιλοδοξίαν ἐκείνην τῶν δημοκρατικῶν, πολλὴ διάφορον οὖσαν τῆς τῶν μοναρχικῶν. Ὅτε δηλαδὴ ἡ Σύγκλητος, μὴ ἐκτελοῦσα τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, τὸν ἐψήφισε πρέσβυν τῆς Ρώμης, ὁ ποιητὴς κατανοῶν τότε τὴν κρίσιμον περίστασιν, καθ' ἣν ἄφινε τὴν δημοκρατίαν, καὶ τὸν κίνδυνον ἐναντιῶν τοῦ νὰ ἐμπιστευθῇ τὴν ἀποστολὴν ταύτην εἰς ἕτερον, ἐξεφράσθη λέγων.

« S' io vo, chi sta? e s' io sto, chi va? »

» Ἐὰν ἐγὼ ἀπέλω, τίς θὰ μείνῃ; καὶ ἐὰν ἐγὼ μείνω, τίς θὰ ἀπέλω; »

Καὶ τοὶ δὲ κατοικῶν παρὰ τῷ Πρίγκιπι τῆς Ραβέννης, δὲν ἐσιώπησεν ἐν τῷ Αἰθῆ αὐτοῦ τὸ χαλεπὸν καὶ ἀπαίσιον συμβεβηκὸς τῆς θυγατρὸς τοῦ ἡγεμόνος τούτου. Καὶ ἔτε δέ, μετὰ τὴν ἐξορίαν αὐτοῦ, κατέρυγε παρὰ τῷ Can de l' Escalo, διετήρησε καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ταύτῃ τρόπου δημοκρατικῶν.

Γεννηθεὶς δὲ προικισμένος μετὰ γλογορίας καὶ βαθείας μεγαλορίας, κατὰ τοὺς δυστυχεστέρους χρόνους, εἰς χώραν θεάτρον οὖσαν αἰματηρῶν διχονοιῶν καὶ βίας σκανδαλώδους, διοικήσας δὲ τὴν πατριδα ἐν καιρῷ τρικυμιῶν, εἶτα δὲ ἐξορισθεὶς ὑπ' ἀχρηστῶν συμπολιτῶν καὶ ἀναγκασθεὶς μετὰ ταῦτα νὰ ζῆτῃ καταφύγιον, ὡς ἐπαίτης προσερχόμενος εἰς μικροῦς τινὰς ἡγεμόνας, ὑπέστη βαδαίως πολλὰς δυστυχίας τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ, ἅμα δὲ καὶ τὰς ἰδιαιτέρας συμφοράς, αἵτινες ἐπροξένησαν βαθείας ἐντυπώσεις εἰς τὴν πεπληρωμένην αὐτοῦ ψυχὴν καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς μελαγχολικὰς καὶ φρικαλέας σκέψεις.

Τῷ ὄντι εἰς τὴν ἐξορίαν αὐτοῦ συνέλαβε τὴν ἰδέαν τοῦ ποιήματος ὁ Αἰθῆ, τὸ Καθαρθήριον καὶ ὁ Παράδεισος, περιλαμβάνων οὕτως εἰς τὸ σχέδιον τοῦτο τὰς τρεῖς βασιλείας τῆς μελλούσης ζωῆς καὶ ἐπισύρων τὴν προσοχὴν αἰῶνος, καθ' ὃν οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐλάλουν περὶ ἄλλου τινος εἰμῆ περὶ τῆς τελευταίας κρίσεως, περὶ τοῦ τέλους τοῦ κόσμου τούτου καὶ περὶ τῆς ἐλεύσεως ἐνδὲ ἄλλου.

Δὲν δύναται τις νὰ φαντασθῇ τὴν τεράστιον αἰσθησιν, ἣν ἐπροξένησε τὸ ἐθνικὸν τοῦτο ποίημα ἐπὶ πάσης τῆς Ἰταλίας. Πληθῆρες ἔν ἀθηλαίως κατὰ τῶν Παπῶν, γέμον ἀνιγμῶν ὡς πρὸς

τὰ πρόσφατα συμβάντα καὶ τὰς τραυτούσας τότε τὰ πνεύματα ἀπορίας, γεγραμμένον δὲ μάλιστα γλώσσῃ ἐν τοῖς σπαργάνοις αὐτῆς εὐρισκομένην καὶ ἤδη λαμβάνουσαν διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Δάντη ἀγέρωχον ὕψος, ὅπερ οὔτε πρὸ αὐτοῦ εἶχεν οὔτε μετ' αὐτὸν ἔσχε, τοιοῦτον ἀποτελεσμα παρήγαγεν, ὥστε, καὶ τοὶ τὸ δεινὸν αὐτοῦ καὶ πρωτότυπον ὕψος ἔμεινεν ὄλων σχεδὸν ἀκατανόητον, ἀπολέσαν τὴν κλεῖδα τῶν ἀνιγμῶν, δὲν ἀπώλεσεν ὅμως τὴν μεγάλην αὐτοῦ δόξαν, ἐπεκταθεῖσαν ἀκμαίως εἰς πεντακοσίων ἐτῶν διάστημα, ἕμοίαν οὖσαν πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς ἐκείνους κλονισμούς, ὧν ὁ σεισμὸς διαδίδεται εἰς ἀπείρους ἀποστάσεις.

Νομίζομεν δὲ ὅτι ἀρκούντως ὀμιλήσαμεν περὶ τοῦ Δάντου, ὅπως καταστήσωμεν γνωστὸν αὐτὸν τούτον καὶ τὰς δυστυχίας αὐτοῦ. Ἐσιώπησαμεν ὅμως πλείστα ἐγκώμια ἐξυφανόμενα ὑπὸ τοῦ Μεταφραστοῦ (1) διὰ τὸ ποίημα αὐτοῦ, τὸ ἐπιγραφόμενον Αἰθῆς, ὅπερ εἶνε τὸ σπουδαιότερον ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ. Δὲν συμφωνοῦμεν δὲ παντάπασι μετ' αὐτοῦ ὡς πρὸς τὸ σφοδρὸν καὶ ἀλλόκοτον τοῦτο ἔργον, ἐξ οὗ ἐκρήγνυται μὲν ἀναμφιβόλως φαντασία καίουσα καὶ εὐρύα σοφάρα, δι' ὧν γεννῶνται εἰκόνας ζωηρόταται καὶ ἀσύγκριτοι, εἰς οὐδεμίαν γλώσσῃ ἀπαντώμεναι, ἀλλ' ὅπερ ὅμως ὑπάρχει ἀπογεφυρωμένον τοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπ' αὐτῆς μάλιστα τῆς ὑποθέσεως. Ἡ φαντασία ἐκπληττομένη σύρεται μετὰ φρίκης ἐντὸς τῶν πολλαπλασιαζομένων κύκλων τοῦ αἰωνίου βαρῆθρου, ὅπου ἀκαταπαύτως κουράζεται βλέπουσα τιμωρίας καὶ ἀκούουσα διηγήσεις ἐγκλημάτων, ὅπου τίποτε δὲν δύναται νὰ ἀναπαύσῃ τὴν ὄρασιν, καὶ ὅπου μετὰ τὴν φρίκην ἐπέρχεται ἡ ἀηδία. Ὁ Δάντης φαίνεται κατώτερος πάντων τῶν ποιητῶν ὡς πρὸς τὴν τέχνην τῶν ἀντιθέσεων, διότι καθ' ἑκάστην στιγμὴν περιπίπτει εἰς δυσἀρέστους ἀσυναρτησίας· αἱ δὲ εἰκόνας αὐτοῦ οὖσαι τοσοῦτο μεγάλαι καὶ ὑψηλαί, εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τερατώδεις. Ἄλλ' ἡ μεγαλοφυΐα αὐτοῦ ἐξαγοράζει ὄλας ταύτας τὰς ἐλλείψεις. Διὸ καὶ ἡμεῖς συγκατατιθέμεθα λέγοντες ὅτι, ἐὰν ἀρμόζῃ ἰδιαιτέρως τὴς θέσις εἰς τὸ ποίημα τοῦ Δάντη, οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ εἰς τὴν δυστυχῆ ταύτην μεγαλοφυΐαν θέσιν τινὰ μεταξὺ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν.

ΠΕΡΙ ΛΥΠΗΣ.

Ἡ λύπη, ἐξ ὧν τῶν παθῶν, εἶνε ἡ μάλλον βλαβερὰ εἰς τὴν υγείαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν ἡ λύπη ραζωθῇ βαθείως ἐν τῇ ψυχῇ, ἔχει συνεπειὰς λίαν δυσἀρέστους καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς οὐδὲ ὄλας ἀναστέλλονται. Ἡ ὀργὴ καὶ ὁ φόβος εἶνε πάθη ὀρμητικὰ, τὰ ὅποια σπανίως διαρκοῦσιν ἄλλ' ἡ λύπη μεταβάλλεται συνήθως εἰς μελαγχολίαν διαρκῆ, ἣτις ὑποσκάπτει τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς καὶ καταστρέφει τὴν κρᾶσιν. Πρέπει λοιπὸν δι' ὧν τῶν δυνατῶν μέσων νὰ προσπαθῶμεν ν' ἀπομακρύνωμεν ταύτην τὴν μελαγχολίαν.

Δυνατὸν κατ' ἀρχὰς νὰ θρικνεύσῃ τις κατὰ τῆς λύπης, ἀλλ' ὅταν αὕτη λάβῃ ἐπιρροὴν τινὰ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἀνθρώπου, τότε ματαίως τις ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον προσπαθεῖ νὰ τὴν ἀπο-

(1) Τοῦ Bivarol δηλονότι.

μακρύνῃ. Εἶνε ἀδύνατον μὲν ν' ἀπορρώγῃμεν ὄλας τὰς συμφοράς, αἵτινες πολιτοκοῦσι τὴν ζωὴν, ἀλλὰ πρέπει νὰ δεικνύωμεν μεγαλοπρέπειαν ψυχῆς, καὶ νὰ τὰς ὑποφέρωμεν μετὰ καρτερίας, καὶ οὐχὶ νὰ καταφεύγωμεν εἰς τὴν λύπην. Πολλοὶ κυριευθέντες ὑπὸ τῆς λύπης, ἀποβάλλουσι πεισματωδῶς πᾶσαν πρηγηρίαν, ἕως ὅτου ἡ ψυχὴ τῶν βεβαρημένη ὑπὸ τῆς μελαγχολίας καταβληθῇ ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῆς. Ἡ διαγωγή αὕτη, ἣτις καταστρέφει τὴν υγείαν, εἶνε πρὸς τοὺς ἐναντία εἰς τὴν θρησκείαν, εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ εἰς τὴν κοινὴν γνώμην.

Ἡ μεταβολὴ τῶν ἰδεῶν εἶνε τόσον ἀναγκαία εἰς τὴν υγείαν, ὅσον ἡ ἄσκησις. Ὅταν τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου προσηλωθῇ πολὺν χρόνον ἐπὶ ἐνὸς ἀντικειμένου καὶ μάλιστα δυσἀρέστου, τότε ὄλας αἱ λειτουργίαι τοῦ σώματος ταράσσονται. Ἐν ᾧ ἐκείνοι, οἵτινες ἐλευθεροῦνται ἐκ τῆς λύπης, καὶ καλὴν ὄρεξιν ἔχουσι καὶ τὰς χωνεύσεις κάμνουσι τακτικάς. Ἐκτὸς τῆς ἀθυμίας τοῦ πνεύματος, ἡ χαλάρωσις τῶν νεύρων, οἱ ἐσωτερικοὶ ἄνεμοι καὶ ἡ σήψις τῶν χυμῶν (διότι ὁ χυλὸς δὲν δύναται νὰ ἀνανεωθῇ), ἰδοὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς μὴ τακτικῆς χωνεύσεως τῶν τροφῶν, τῆς προερχομένης ἐκ τῆς λύπης. Τοιοιούτῳ ἂν καλλίτεροι κράσεις γίνονται ὄμας τῆς λύπης, καὶ δὴ καὶ αἵτιοι τῆς δυστυχίας τῶν οικογενειῶν τῶν.

Ἡ ποικιλία τῶν σκηνῶν, αἵτινες παρουσιάζονται πρὸ τῶν αἰσθησῶν μας, συντείνει ἀναμφιβόλως εἰς τὸ νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ ἵνα ἔχωμεν τὸν νοῦν μας προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου. Ἡ φύσις μᾶς παρουσιάζει πάντοτε τοιαύτας ποικιλίας, ὅσον δένδρα, ἀγρούς, τεργνάς ἐξοχὰς, ποταμούς, διαφόρους τοποθεσίας, τὰς ὅποιες ἐπιδιώκων ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ διασκεδάσῃ τὴν λύπην του. Τὸ νὰ στρέψωμεν συχνάκις τὴν προσοχὴν μας ἐπὶ νέων ἀντικειμένων καὶ νὰ ἐξετάζωμεν αὐτὰ συγχρόνως, καὶ, ὅταν ἀρχίζωμεν νὰ ἀηδιάζωμεν, νὰ μεταβάλλωμεν σκηνὴν, ἰδοὺ καὶ ἕτερον μέσον δι' οὗ δύναμεθα νὰ προμηθευώμεθα σειρὰν νέων ἰδεῶν, ἕως ὅτου αἱ ἐντυπωθεῖσαι δυσἀρέστοι εἰς τὸν νοῦν μας ἐξαλειφθῶσι.

Προσέτι ταχθεῖσων τις, ἐνασχολούμενος εἰς τὴν σπουδὴν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ἢ ἀναγινώσκων συγγράμματα σπουδαία ἢ καλλίτερον γράμην περὶ ἀφηρημένων ὑποθέσεων, δύναται ἀσφαλτέστερον ν' ἀποδιώξῃ τὴν λύπην καὶ τὴν ἀνίαν, αἵτινες πληροῦσι τὴν ψυχὴν του. Καὶ ἡ ἐνασχόλησις εἰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις δύναται ἐπίσης ν' ἀποδιώξῃ τὴν λύπην. Τινὲς, κατεχόμενοι ὑπὸ τῆς λύπης, παραδίδονται εἰς τὸ πίνειν ποτὰ πνευματώδη· ἀλλὰ τὸ ἱατρικὸν εἶνε χειρότερον τοῦ πάθους!!! Εἶνε σπάνιον μέχρι τέλους νὰ μὴ καταστρέψῃ τὴν περιουσίαν τῶν, τὸν χαρακτήρα τῶν καὶ τὴν κρᾶσιν τῶν.

(ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Γ. ΜΑΛΛΙΟΣ.

Ὁ βόας.

Ὁ ὄρις οὗτος, τοῦ ὀπίου τοῦ μήκος φθάνει πολλάκις μέχρι ἐπὶ τὰς μέτρων, εἶνε ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος τῶν ὄρων εἶνε ὠραίος, γενναῖος καὶ πολυμήχανος· μὴ ὦν δὲ δηλητηριώδης

μάχεται γενναίως αντιτάσσων τὴν βίαν τῆ βία, καὶ νικά μόνον διὰ τῆς ἰσχύος του.

Τὸ τερατώδες τοῦτο ζῶον εὐρίσκεται εἰς τὰς καυστικές ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς· ἡ κεφαλή αὐτοῦ πολὺ ὀρθῶς παραβάλλεται πρὸς τὴν τῶν κυνηγετικῶν κυνῶν ἢ οὐρᾶ αὐτοῦ εἶνε βραχυτάτη ἀναλόγως τοῦ σώματός του, ἀλλὰ σκληροτάτη καὶ ἰσχυροτάτη ἐπὶ τῆς ἀνωἐπιφανείας τοῦ σώματός του ὑπάρχουσι μεγάλα καὶ ὠραία ὠσειδεῖς κηλίδες, ἔχουσαι ἐπὶ τὸ πολὺ δύο ἢ τριῶν δακτύλων μῆκος, περίεξ τῶν ὀπῶν ὑπάρχουσιν ἑτεροὶ μικρότεροι κηλίδες διαφόρων σχημάτων πᾶσαι δὲ εἰσι συμμετρικαὶ καὶ αἱ πλείσται ἔχουσι περιφέρειαν ὑπομελανίαν, ἥτις τὰς καθιστᾷ λίαν εὐδιακρίτους· αἱ ὠραῖαι αὐταὶ κηλίδες ἔχουσι χρώματα ποικιλότατα καὶ ζωηρότατα. Εἶνε δὲ τὸ χρώμα τῶν μὲν ὠσειδῶν κηλίδων ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ὑπόξανθον χρυσοῦν καὶ ἐνίοτε ἐρυθρὸν ἢ μέλαν μὲ περιφέρειαν λευκὴν τῶν δὲ λοιπῶν κασιανόν, μᾶλλον ἢ ἦτον ζωηρόν, μὲ στίγματα μελανὰ ἢ κόκκινα. Τὸ κάτω μέρος τοῦ σώματός του εἶνε τερόφρονον κηλιδωτὸν μὲ μελανὰς κηλίδας. Φρίττει τις ἀναγινώσκων ἐν ταῖς περιγραφαῖς τῶν περιηγητῶν, πῶς τὸ τερατώδες τοῦτο θηρίον ἔρπει διὰ μέσον τῶν ὑψηλῶν λόφων καὶ φρυγάνων, ὡς μακρὰ δοκὸς ταχέως κινουμένη· μακρόθεν βλέπει τις ἐκ τῆς κινήσεως τῶν κατὰ τὴν διάβασίν του κλινόντων φυτῶν τὸν αὐλακα, δὲν συμματίζουσιν οἱ διάφοροι τοῦ σώματος αὐτοῦ κυματισμοί. Αἱ ἀγέλαι τῶν γαστέλλων καὶ τῶν λοιπῶν ζώων μὲ τὰ ὀπῶα τρέφεται, φεύγουσιν ἅμα τὸν ἴδωσι· τὸ μόνον προφυλακτικὸν μέσον ἀπὸ τῶν θανατηφόρων αὐτοῦ ὀδόντων, ἐν μέσῳ τῶν ἐκτεταμένων ἐκείνων ἐρήμων, εἶνε νὰ βάλῃ τις πῦρ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ καυστικοῦ ἡλίου ἡμίικυστα λόφον· διότι μὲ τὰ συνήθη ὄπλα δὲν εἶνε δυνατόν νὰ φονεῖται ὁ βόας, καὶ μάλιστα ὅταν πενᾷ. Ἐπειδὴ δὲ κολυμβᾷ μετὰ τοσαύτης εὐκολίας, ὥστε δύναται νὰ διέλθῃ καὶ ὀχλάσιον πορθμόν, καὶ ἀναβαίνει ταχύτατα μέχρι τῶν ὑψηλοτάτων κορυφῶν τῶν δένδρων, δὲν δύναται τις νὰ σωθῆ, ὅταν καταδιώκῃται ὑπ' αὐτοῦ, ριπτόμενος εἰς ποταμὸν ἢ ἀναβαίνων εἰς δένδρον ὑψηλόν. Ὅταν ὁ βόας παρατηρήσῃ, ὅτι ζῶον τι μέλλει νὰ τὸν προσβάλῃ, πίπτων κατ' αὐτοῦ δὲν τὸ δάκνει διὰ τῶν ὀδόντων, ἀλλὰ τὸ περιβάλλει διὰ τοσούτων σπειρῶν καὶ τὸ σφίγγει μετὰ τοσαύτης ἰσχύος, ὥστε τὸ κάμνει νὰ ἐκπνεύσῃ πάραυτα. Ἐὰν δὲ τὸ οὐτως ἐκπνεύσῃ ζῶον ἦνε τοσούτου μέγα, ὥστε δὲν δύναται νὰ τὸ καταπῆ, μολοντί τὸ χάσμα τοῦ στόματος αὐτοῦ εἶνε μέγα καὶ εὐκόλως ἐκτείνεται, ἐξαιρουμένη νὰ τὸ σφίγγῃ διὰ τῶν σπειρῶν του διὰ νὰ τὸ συνθλάσῃ δ' εὐχερέστερον, τὸ φέρει κυλιόμενος μετ' αὐτοῦ, πλήσιον γονθοῦ τινος δένδρου, τοῦ ὁποῖου τὸν κορμὸν ἐγκλείει ἐντὸς τῶν σπειρῶν του, καὶ τοποθετεῖ αὐτὸ μεταξὺ τοῦ δένδρου καὶ τοῦ σώματός του, καὶ περιβάλλει ἀμρότερα διὰ τῶν ἰσχυρῶν σπειρῶν του, μεταχειριζόμενος τὸν κορμὸν

Ὁ Βόας.

καὶ προσηταιμάχεται εἰς τὴν εὐωχίαν. Πρῶτον δὲ πάντων ἐξηκόντισε τὴν δικρανοειδῆ γλώσσάν του καὶ συγχρόνως ἀνύψωσεν ὀλίγον τὴν μικρὰν κεφαλήν του· ἔπειτα ἐξείργησεν τὴν αἶγα συλλαβῶν ἀπὸ τὸν ἐμπρόσθιον πόδα μὲ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ καὶ κάτω αὐτὴν ρίψας, τὴν περιετύλιξεν ἐν ἀκαρεῖ εἰς τὰς φρικώδεις σπείρας του. Τόσον ταχέως τινόντι καὶ τόσον σιτημιαία ἔγεινεν ἡ πράξις, ὥστε ἦτον ἀδύνατον ν' ἀκολουθῆ ὁ ὀφθαλμὸς τὴν συστροφὴν τοῦ μακρουσμένου σώματός του. Περιετύλιξε δὲ τὰς σπείρας ἔχι μὲ τακτικὸν ἐλικοειδῆ τρόπον, ἀλλὰ μᾶλλον ὅμοια δεσμοῦ, ἐν μέρος τοῦ σώματος εἰς τὸ ἄλλο ἐπιθέτων, ὡς διὰ νὰ προσθήσῃ βάρος εἰς τὴν μυῶδη κατάθλιψιν, καὶ οὕτω δραστηώτερον νὰ κατασυντρίψῃ τὸ ἔλασινόν θῦμα. Καθ' ἕλον τὸν χρόνον τοῦτον ἐξηκολούθει νὰ κρατῆ μὲ τοὺς ὀδόντας (μολοντί ἐφαίνετο περιττὴ ἡ προσφύλαξις αὐτῆ) τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ ζώου, τὸ ὅποιον εἶχε πρῶτον συλλαβῆ.

τοῦ δένδρου ὡς μοχλόν ἀροῦ δὲ τοιοῦτοτρόπως καταστήσῃ τὸ θήραμα μαλακόν, τὸ καταπίνει. Πολλάκις μόνον τὸ ἥμισυ καταπίνει, τοῦ ἑτέρου ἡμίσεος μένοντος ἐκτός, μεχρισθὺ χωνεύσῃ τὸ πρῶτον.

Εἶνε λίαν περιέργος ἡ ἐρεξῆς ζωηρὰ περιγραφή ταῦτοειδούς· ὄφως, ἐκ τῆς νήσου Βορνέου, δεκαεξὶ ποδ. τὸ μῆκος καὶ περιτὸς δεκαοκτὼ δακτ. τὴν περιφέρειαν, ὅστις ἐταξείδουσεν ἐπὶ τινος ἀγγλικοῦ βασιλικοῦ πλῆου.

«Ὁ ὄφεις οὗτος,» λέγει μάρτυς αὐτόπτης «ἐπὶ τῆς ξηρᾶς εὐρισκόμενος, ἐγευματίεζεν ἀπὸ μίαν αἶγα ἅπαξ τοῦ μηνός ἢ κατὰ τρεῖς ἑβδομάδας, μὲ νήσσα ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν, ἢ ὀρνιθα, ὡς ἐπιφορήματα. Τὰ ζῶα, ὅσα μετ' αὐτοῦ ἐσταθῆσαν εἰς τὸ πλοῖον διὰ νὰ τὸν χρησιμεύσωσιν εἰς τὸ διάστημα τοῦ ταξιδίου, συνίσταντο ἀπὸ ἕξ κοινὰς αἰγας, αἵτινες ἐλογιζόντο ἀρκετὴ τροφή διὰ πέντε ἢ ἕξ μῆνας.

»Ἐν ἀρχῇ ἔτι τοῦ ταξιδίου παρέστησαν εἰς ἡμᾶς τὴν ροφητικὴν αὐτοῦ ἰκανότητα, δημοσίᾳ· ἐπὶ τοῦ τῆς πρῶτης καταστρώματος, ὅπου τὸ κλωβίον αὐτοῦ ἔστεικα. Τὴν ὕψην ἀνοίξαντες, εἰσώθησάμεν μίαν τῶν αἰγῶν καὶ ἀφήκαμεν αὐτὴν μόνην εἰς τὸ κλωβίον μετὰ τοῦ ὄφως. Τὸ δύστηνον ζῶον, ὡς νὰ ἠσθάνθη ἐκ φυσικῆς ὀσμῆς τὸν φρικτὸν κίνδυνον τῆς θέσεώς του, ἤρχισεν εὐθὺς νὰ κραυγάζῃ μὲ τὸν πλεόν θλιβερὸν τρόπον, κτυπῶν συγχρόνως μὲ τὴν κεφαλήν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄφως, πρὸς ὑπεράσπισιν.

«Ὁ δὲ βόας, ὅστις κατὰ πρῶτον ἐφαίνετο ὡς μάλις θεωρήσας τὸ ταλαίπωρον ζῶον, ἤρχισε μετ' ὀλίγον νὰ σαλεύῃ μικρὸν τι, καὶ τὴν κεφαλήν στρέψας πρὸς τὸ μέρος τῆς αἰγῆς, προσήλωσεν ἐπὶ τέλος εὐσεμνῆ καὶ θανάσιμον ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ τρέμοντος θύματος, τοῦ ὁποῖου ὄλονεν ἠῦξανεν ἡ ἀγωνία καὶ ἡ φρικτὴ δεισι, καὶ πρὶν ὁ ὄφεις τὸ συλλαβῆ, ἐκλονεῖτο κατὰ πᾶν μέρος, ἐξηκολούθει ἔμμως ἔτι τὴν ἀνίσχυρον προσβολήν, κρατίζον κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις ἦτον ἤδη ἀρκετὰ ἐμψυχωμένος,

ἔπειτα βραδέως καὶ προσεκτικῶς ἐξετυλίχθη, ἕωστού, τῆς αἰγῆς πεσοῦσης νεκρᾶς ἀπὸ τὸ τερατώδες ἐναγκασμα, ἤρχισε νὰ ἐτοιμάζετο πρὸς καταρρόφην αὐτῆς. Τὸ στόμα ὅτεξ κατέμπροσθεν τοῦ νεκροῦ ζώου, ἤλειφεν αὐτὸ μὲ σίελον· ἔπειτα λαβῶν τὸ ρύγχος αὐτοῦ εἰς τὸ στόμα (τὸ ὅποιον ἐφαίνετο καὶ τῶντι πάντοτε φαίνεται ὡς πρόσρατος πληγῆ), καταρρόφησεν αὐτὸ, ἕωστού τὰ κέρατα ἐσυγχώρουν. Τὰ ἐξογκώματα δὲ ταῦτα ἐπέφερον μικρὰν τινα δυσκολίαν, ὅχι τόσον διὰ τὴν ἔκτασιν ὅσον διὰ τὰς αἰχμᾶς τῶν μ' ὄλον τοῦτο καὶ αὐτὰ μετ' ὀλίγον ἔγιναν ἄφαντα, ἀλλὰ ἐξωτερικῶς μόνον, διότι σφάρακτα διεκρίνοντο προβαίνοντα κατὰ τὸ ἔσω μέρος, πᾶσιν σιτημῆν ἀπειλοῦντα νὰ προκύψωσι διὰ τοῦ δέρματος. Το θῦμα εἶχε τῶρα καταβῆ ἕως εἰς τοὺς ὤμους· ἦτο δ' ἐκπληκτικὸν θῦμα νὰ παρατηρῆ τις τὴν μεγίστην ἐνέργειαν τῶν τοῦ ὄφως μυῶων, τόσον παρὰ φύσιν ἐντεταμένω, ὥστε ἡ ἔκτασις αὐτῆ ἠθέλεν ἐξ ὀλοκλήρου ἀδυνατίσει τοὺς μῦς παντός ἄλλου ζώου, μὴ προικισμένου, ὡς αὐτός, μὲ ἰδιαιτέρας δυναμείας συγχρόνου ἐκτάσεως καὶ ἐνεργείας. Ὅποτε ἡ κεφαλή καὶ ὁ πρᾶχλος δὲν ἐφαίνοντο εἰμῆ ὡς δῆρα ὄφως, παραγεμισμένον σχεδὸν μέχρι ἐκρήξεως, ἦτο πρόδηλος ἀκόμη ἡ ἐνέργεια τῶν μυῶων καὶ ἀμείωτος ἡ ροφητικὴ του δύναμις· ἦτο δ' αὕτη κατ' ἀλήθειαν ἀποτέλεσμα τῆς συστατικῆς τῶν μυῶων ἰσχύος, βοηθημένης ἀπὸ δύο σειρας ἰσχυρῶν ἀγκιστρωτῶν ὀδόντων.

»Εἰς διάστημα δύο ὥρων καὶ εἴκοσι λεπτῶν καταρρόφησεν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν αἶγα· εἰς τὸ τέλος δὲ τῆς πράξεως ταύτης ἡ ὄγκωσις περιωρίζετο εἰς τὸ μέσον μέρος τοῦ σώματος ἢ τὸν στόμαχον, τὰ δὲ ἀνώτερα μέρη, τοσαύτην λαβόντα διάτασιν, εἶχον ἐκπελάθει εἰς τὸ φυσικὸν αὐτῶν μέγεθος. Ἐπομένως, συστραφεῖς πάλιν, ἔκειτο ἡσυχῶς εἰς τὴν συνήθη αὐτοῦ νεκρωμένην κατάστασιν τρεῖς ἢ τέσσαρας ἑβδομάδας, ὁπότε, τοῦ τελευταίου γεύματος διόλου χωνευθέντος καὶ διαλυθέντος, τὸν ἐπαρυσίασάμεν ἄλλην αἶγα, τὴν ὁποίαν ἐρόνευσε καὶ κατέφαγε μετ' ἴσης εὐκολίας. Φαίνεται δὲ ὅτι σχεδὸν πᾶν τὸ ὅποιον καταπίνει· μετατρέπεται εἰς τροφήν· διότι μικρὰ ποσότης τιτανώδους ὕλης (καὶ αὕτη οὐδὲ τὸ δεκατημῆριον ἴσως τῶν ὀστέων τῆς αἰγῆς) μὲ τινὰς τρίχας ἐνίοτε συνίστων τὴν κόπρον αὐτοῦ.»

Ἐξ ἄλλου ζωολογικοῦ πονήματος συνάγομεν τὰ ἐπόμενα— «Ὁ φύλαξ τῶν ἐν τῷ Πύργῳ τοῦ Λονδίνου εὐρισκόμενων ζώων» λέγει ὁ συγγραφεὺς «μ' ἐμήνησεν ὅτι εἰς τῶν βοῶν συσφιγτικῶν εἶχεν ἀλλάξει πρὸ μικροῦ τὸ δέρμα του καὶ, ἐπειδὴ εἰς ταῦτα αὐτὴν ἐποχὴν ὄλοι κοινῶς οἱ ὄφεις εἶνε δραστηριώτεροι, μὲ προσεκάλεσε νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἐπίσκεψιν. Ἰπῆγα λοιπὸν μετὰ τινων φίλων μου εἰς τὸν Πύργον, ὅπου εὐρήκαμεν κλωβίον εὐρύχωρον, τὸ ἕδαφος τοῦ ὁποῖου συνίστατο ἀπὸ κασιτερίνου θήκη, μὲ κόκκινον ὑφασμα ἐσκεπασμένην καὶ πλήρη θερμοῦ ὕδατος, ὥστε νὰ παράγεται ἡ κατάλληλος θερμοκρασία. Αὐτοῦ δὲ ὁ ὄφεις, μετὰ χάριτος τὴν κεφαλήν ἀνύψων εἰς τὴν στέγην καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ κλωβίου, πλήρης ζωῆς καὶ τὴν γλώσσαν αὐτοῦ σείων, ἐξέταξε τὴν ἔκτασιν τῆς φυλακῆς του.

«Μέγας τις λαγῶς εἰσῆχθη εἰς τὸ κλωβίον. Ὁ ὄφεις ἐν ροπή ὀφθαλμοῦ καταβῆς ἐπληγάσεν ὡς ἕξυλον ἀκίνητος, μηδὲν δεικνύων σημεῖον ζωῆς εἰμῆ τὴν λάμψιν τοῦ μικροῦ ὀφθαλμοῦ του. Ὁ

(ΜΕΝΤΩΡΟΣ Τόμ. Ι'. Τεύχος ΚΗ').

λαγῶς ποσῶς αὐτὸν δὲν ἐστοχίσθη, ἀλλ' ἤρχισε νὰ περιέρχεται τὸ κλωβίον. Ὁ δὲ ὄφεις ἐξείργησεν, ἀλλὰ σχεδὸν ἀνεπισητάτως, ἔστρεψε τὴν κεφαλήν, τὰ τοῦ λαγῶου ἀκολουθῶν κινήματα. Τέλος, μηδὲλως αἰσθανόμενος οὗτος τὴν ἐπικίνδυνον αὐτοῦ θέσιν, ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἐνεδρεύουσαν κεφαλήν. Ὁ ὄφεις ὡς ἀστραπὴ κατ' αὐτοῦ ὤρμησε. Μελίς ἠκούσθη ἓνας κτύπος, μία κραυγὴ, καὶ τὸ θῦμα περιεκλείσθη εἰς τὰς σπείρας τοῦ δράκοντος. Τοῦτο σχεδὸν ἔγινε ταχύτερον παρ' ὅσον ὁ ὀφθαλμὸς ἐπρόφθαιεν ν' ἀκολουθῆ. Τὴν μίαν σιτημῆν ἦτον ἰακίνθητος ὁ ὄφεις· τὴν ἄλλην ἦτο σωρὸς διπλῶν περὶ τὸ θήραμα του. Εἶχε πιάσει τὸ ζωίδιον ἀπὸ τὸν λαμῶν καθ' αὐτὸ ὑποκάτω τοῦ ὠτίου καὶ κατέθλιβεν αὐτὸ μάλιστα περὶ τὸν ὠφθαλμὸν. Οἱ ὀπίσθιοι πόδες ἦσαν ἔτι ἐλεύθεροι· καὶ μ' αὐτοὺς ἔκαμεν ἀπηλπισμένον ἀγῶνα ὁ λαγῶς· ἀλλ' ὁ ὄφεις μὲ πολλὴν ἐπιβεξίσητα εὐθὺς καὶ τὰ ὀπίσθια περιετύλιξεν. Εἰς ἐκτὴν δὲ λεπτὰ ἦτο διόλου νεκρὸν τὸ τετραπόδον. Τότε βαθυμῆδον καὶ προσεκτικῶς ἐξετυλίχθη ὁ ὄφεις καί, παρατηρήσας ὅτι δὲν ἐκινεῖτο πλέον τὸ θῦμα του, ἀφήκεν αὐτὸ καὶ ἐστάθη ἀπέκνητον τὸ ἐμπροσθίον μέρος τοῦ λαγῶου. Κοινῶς οἱ βόαι ἀρχίζουσι ἀπὸ τὴν κεφαλήν· ἀλλ' οὗτος ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ ἐμπροσθίου πόδας· διὸ καὶ περισσοτέρην δυσκολίαν ἐδοκίμασεν ἐπὶ τέλους ὅμως καταβρόχθισεν ὀλοκλήρον τὸν ἄθλιον λαγῶν.»

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ.

Κεφάλαιον Β'. (1)

Καταγωγή τῶν κατοίκων αὐτῆς.

Τὰ ὀνόματα τῶν διαφόρων τόπων, παραχρόμενα ἐκ τῆς ὀνομασίας εἴτε τῶν ἐν αὐτοῖς ἀποκατασταθέντων λαῶν εἴτε τῶν ὀδηγούντων αὐτοὺς ἀρχηγῶν, μᾶς διδάσκουσιν ἐνίοτε ὀπότεν κατήγοντο οἱ πρῶτοι αὐτῶν κάτοικοι καὶ τίς ὑπῆρξεν ὁ θεμελιωτὴς αὐτῶν.

Αἱ ὀνομασίαι ὅμως, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐγένετο διαδοχικῶς γνωστὴ ἡ νῆσος Κέρκυρα, ἅπασαι σχεδὸν ἐκ τῆς μυθολογίας ἢ ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς παραλλῆλης τῆς νήσου ληρθεῖσαι, οὐδὲν πρὸς ταῦτα φῶς ἐπιχέουσιν. Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς οὐδόλως τὸ ζήτημα λύουσιν· οἱ δὲ θεολόγοι νὰ γνωμοδοτήσωσι περὶ τοῦτου τοσούτον πρὸς ἀλλήλους διαφωνοῦσιν, ὥστε ὁ ἀναγνώστης εἰς τὴν αὐτὴν πάντοτε μένει ἀβεβαιότητα.

Ἄν δώσωμεν πίστιν εἰς Διόδορον τὸν Σικελιώτην (βιβλ. Ε'), ὁ Φαίαξ, ὁ υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Κερκύρας, πρῶτος ἀποκατέστη εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι διὰ τοῦτο ὀνομάσθησαν Φαίακες. Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς τηροῦσιν ἄκραν σιωπὴν ἐπὶ τῶν κατορθωμάτων τοῦ ἡγεμόνος τούτου.

Ὁ Ἀνδρέας Μάρμορας ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Φαίαξ κατέστησεν εὐτυχεῖς τοὺς νησιώτας διὰ τῆς συνετῆς καὶ δικαίας αὐτοῦ

(1) Ἴδε τὸ Α'. ἐν σελ. 63 τοῦ ἀνα χειρας τόμου.

κυβερνήσεως, τῆς ὁποίας ἡ καλὴ φήμη εἰλωκεν ἐν τῇ νήσῳ πληθὺς ξένων κατοίκων ἐκ τῶν πλησιοχώρων μερῶν. Καί τοι στήριξται ἐπὶ τῆς μαρτυρίας τοῦ Εὐσταθίου, εἶνε ὅμως βεβαίον ὅτι οὐτὸς ὁ συγγραφεὺς οὕτως ὅτε ἄλλος τις τῶν ἀρχαίων ἀναφέρει τι περὶ τῆς διαρκείας εἴτε περὶ τῆς ἰσχύος τῆς βασιλείας τοῦ Φαίακος, καθὼς οὕτε περὶ τῶν ἀρετῶν, τὰς ὁποίας τῷ ἀποδίδει ὁ Μάρμορας. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τούτου ἐπίσης ἀναφέρει ὁ Κερκυραῖος ἱστορικός ὅτι ἀρίστη ὁ Ἰάσων εἰς Κέρκυραν.

«Ὁ Ἰάσων ἐπανερχόμενος, λέγει, ἐκ τῆς Κολχίδος μετὰ τῆς Μηδείας, τῆς θυγατρὸς τοῦ Αἰήτου, φέρων τὸ χρυσοῦν δέρας, ἀρίστη εἰς τὴν νῆσον τῶν Φαίαικων. Ὁ Αἰήτης ἐπέμψεν πρέσβεις εἰς τὸν Φαίαικα ἵνα μολόντας πληροφρήσωσιν αὐτὸν περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰάσωνος γενομένης ἀρπαγῆς τῆς θυγατρὸς του· οὗτος δὲ εἶχε συστρατιώτας ἕνα ἀδελφόν τοῦ Φαίαικος ὀνόματι Νηυσίθου καὶ τὸν υἱὸν τούτου Ρηξήνορα, ὧν ὁ μὲν ἦτο πηδαλιούχος τῆς Ἀργούης, ὁ δὲ πρῶτος. Ὁ Φαίαιξ ὑποδεχθεὶς τὸν Ἰάσωνα παρεκάλει αὐτὸν νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν Αἰήτην τὴν Μηδειαν, ἃν ἦτο εἰσέτι κερκίονος· ἀλλὰ τοῦ Ἰάσωνος προβλέψαντος ὅπως μακροῦ χρόνου τούτου, ὁ βασιλεὺς τῶν Φαίαικων προσδιώριεν ἐν πληρεῖ δικαιοῦματι τὴν Μηδειαν ὡς σύζυγον του. Ὁ γάμος ἐτελέσθη λοιπὸν μεγαλοπρεπῶς, ἡ δὲ Μηδεία εὐγνωμονοῦσα πρὸς τοὺς θεοὺς προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Δύο βωμοὶ ἀνηγέρθησαν, ὧν ὁ μὲν ἀριερώθη εἰς τὰς Νύμφας, ὁ δὲ εἰς τὰς Νηρηίδας. Ὁ Ἰάσων βασιλικῶς φιλοξενηθεὶς ὑπὸ τοῦ Φαίαικος ἠκολούθησε τὴν πορείαν του, οἱ δὲ πρέσβεις τοῦ Αἰήτου φοβούμενοι τὴν ὀργήν του, δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν ὅπως δώσωσι λόγον τῆς ἀποστολῆς των. Ὁ Φαίαιξ ὅμως τοῖς παρεχώρησε γῆπεδον, ἔνθα ἔκτισαν πόλιν.»

Ὁ Μάρμορας ἀναφέρει εἰς μαρτυρίαν τῆς διηγήσεώς του τὸν Πλούταρχον. Ὁ συγγραφεὺς οὗτος ὁμιλεῖ μὲν περὶ τοῦ Φαίαικος (ἐν βίῳ Θεσέως), ἀλλ' ἀπλῶς ὡς ἑνὸς τῶν ἀργοναυτῶν τῶν ἐλθόντων μετὰ τοῦ Νηυσίθου ἐκ Σαλαμῖνος καὶ κυβερνώντων τὸ πλοῖον Ἀργῶ.

Ἐκ τῶν πολλῶν συγγραφέων, οἵτινες ἐπραγματεύθησαν περὶ τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἀργοναυτῶν, ὁ Ἀπολλώνιος ἐνδιαιτρίβων περὶ τὰς λεπτομερείας, αἵτινες οὐδεμίαν ἀρίστην ἀμειδίαν, λέγει ὅτι οὐχὶ ὁ Φαίαιξ, ἀλλ' ὁ Ἀλκίνοος ἐβασιλευεν ἐν Κερκύρῃ, καὶ ὅν χρόνον εἶχεν ἀρίστη ἐν αὐτῇ ὁ Ἰάσων. Ὁ Πασκανίας ἀναφέρει παλαιὰ ποιήματα τῶν Ἑλλήνων καλούμενα Ναυπάκτικα, ἐν οἷς λέγεται ὅτι Ἰάσων μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πηλείου ἐγκατέλειψε τὴν Κολχίδα ὅπως ἀποκατασταθῆ εἰς Κέρκυραν, καὶ ὅτι ἐνταῦθα ἀπόλασε τὸν πρεσβύτερον αὐτοῦ υἱὸν Μέρμερον κατὰσπαρχθέντα ὑπὸ λακίνας, ἐνῷ ἐθήρευεν εἰς τι μέρος τῆς ἀπέταντι Ἰπείρου. Ἀλλ' εἰς τα ποιήματα ταῦτα οὐδεὶς λόγος γίνεται ὅτι Ὁ Φαίαιξ ἦτο τότε ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Οἱ συγγραφεῖς διχογνωμονοῦσιν ὡς πρὸς τὴν καταγωγὴν τῶν πρώτων κατοίκων τῆς νήσου Κερκύρας. Βλέπομεν εἰς τὸν Ὀμηρον (Ὀδυσ. Ζ) ὅτι ὁ Νηυσίθου, ὁ υἱὸς τοῦ Πηλοπείδου καὶ τῆς Περιβοίας, θυγατρὸς τοῦ Εὐρυμέδοντος, ὠδήγησεν εἰς τὴν νῆσον Σχερίαν ἀποικίαν τινὰ τῶν τὴν ἐκτεταμένην Ἰπείρειαν κατοικούντων Φαίαικων, ἧτις ἔδωκεν εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῆς νόμους,

ἔκτισε πόλιν καὶ ἀνήγειρε ναοὺς εἰς τιμὴν τῶν θεῶν. Ὁ Πλούταρχος περιγράφων τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἡσυχίαν, ὧν ἀπέλασον οἱ νησιῶται μακρὰν τοῦ θέρους, τῶν σπασσῶν καὶ τῶν ἀνατροπῶν, εἰς ἃς οὐχὶ σπανίως τὰ μεγάλα κράτη ὑπέκεινται, καὶ στήριζόμενος ἐπὶ τῆς μαρτυρίας τοῦ Ὀμήρου, ἀναφέρει τὴν τοσοῦτον ἡπικὴν κυβέρνησιν τοῦ Νηυσίθου, ἀρχηγῶ ἀποικίας, ἣν οὗτος ὠδήγησεν εἰς τὴν νῆσον Σχερίαν.

Ἄλλοι συγγραφεῖς, οὐδόλως παραδεχόμενοι τὴν μετανάστευσιν ταύτην, ποιοῦσιν ἐκ τῶν Φαίαικων λαὸν αὐτόχθονα.

Ὁ Κόνων λέγει ὅτι ἀπέταντι τῶν παραλίων τῆς Ἰπείρου, εἰς τὸ Ἴονιον πέλαγος, ἔκειτο νῆσος τις, καλούμενη Σχερία καὶ κατοικουμένη ὑπὸ τῶν Φαίαικων, λαοῦ αὐτόχθονος, λαβόντος τὴν ὀνομασίαν ἐκ τοῦ Φαίαικος, ἑνὸς τῶν βασιλέων αὐτῆς. Τὴν αὐτὴν προσέτι φέρει γνώμην καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Ρόδιος, καλῶν ὡσαύτως τοὺς Φαίαικας λαὸν αὐτόχθονα.

Ὁ τῆς Κερκύρας υἱὸς Φαίαιξ δὲν εἶνε ὁ μόνος, τοῦ ὁποίου τὴν μνημὴν οἱ ἀρχαῖοι παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς· πολλοὶ ἄλλοι ὑπῆρξαν κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους. Ὁ δὲ Πλούταρχος ποιεῖται μνηστὴν τινὸς Φαίαικος, γνωστοῦ γενομένου ἐκ τῶν διενέξεων αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου. Ὁ Ἀριστοφάνης εἰσάγει εἰς τὴν σκηνὴν Φαίαικά τινα, ὅστις διὰ τῆς εὐγλωττίας του κατώρθωσε ν' ἀπαλαχθῆ τῆς θανατικῆς ποινῆς, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ δικασταὶ τὸν εἶχον καταδικάσει, ὁ δὲ Θεουκιδῆς ἐπίσης ἀναφέρει τινὰ Φαίαικα, τὸν ὁποῖον οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέμψαν πρέσβυν μετὰ δύο ἄλλων εἰς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. Οἱ περίφημοι ὄχθοι τοῦ Ἀρχάγοντος κατὰ τὸν Διόδωρον εἰσιν ἔργον Φαίαικος τινος ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔλαβον.

Ὁ Σαμουὴλ Βοχάρδος παραίγει τὴν λέξιν Φαίαιξ ἐκ τοῦ Ἀραβικοῦ φαίχ (phaich), ὅπερ σημαίνει τὴν ὑπεροχὴν εἰς πλοῦτη καὶ εἰς ἀρετάς. Ἡ ἐπωνυμία αὕτη ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῆ εἰς τοὺς ἀρχαίους Κερκυραῖους, οἵτινες διεκρίνοντο διὰ τὴν ἡπιότητα τῶν ἡθῶν των, διὰ τὴν βιομηχανίαν των καὶ διὰ τὰ πλοῦτη τὰ ἐξ αὐτῆς προσερχόμενα.

Κατὰ τὸν Ὀμηρον, Ἀλκίνοος ὁ υἱὸς τοῦ Νηυσίθου ἐβασιλευεν ἐν Κερκύρῃ, καὶ ὅν χρόνον ὁ Ὀδυσσεὺς ἐρρίφθη ὑπὸ τρικυμίας εἰς τὰ παράλια τῆς νήσου.

Νηυσικᾶ ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀλκίνοου, περιδιαβάουσα ποτε μετὰ τινῶν τῶν θεραπεινῶν αὐτῆς κατὰ τὴν παραλίαν, εἶδεν αἴφνης ἐξελλόντα τῶν κυμάτων ἄνθρωπον γυμνὸν ὅστις, πλησιάζων πρὸς αὐτὴν μετὰ φόβου, ἐπεκαίετο τὴν εὐσπλαγγίαν τῆς. Κατ' ἀρχὰς ἡ ἡγεμονίς κυριευθεῖσα ὑπὸ φόβου ἠθέλησε νὰ ἐπισθοδρομήσῃ, ἀλλὰ πᾶρκατα συνελθοῦσα καὶ τὴν καρδίαν τῆς συμβουλεύθεισα, ἐκάλυψε διὰ μέρος τῶν ἐνδυμάτων τῆς τὸν Ὀδυσσεῖα, ὃν ἐπαρουείασε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς. Ὁ Ἀλκίνοος ἐκπλαγείς διὰ τὸ συμβᾶν τούτο, οὐχ ἦτον τῷ χαριστήθῃ τὰ μάλιστα δίοτι ἠξιώθη νὰ φιλοξενήσῃ τὸν περίφημον βασιλέα τῆς Ἰθάκης. Ὁ Ὀδυσσεὺς τῷ ἐδιηγήθη λεπτομερῶς τὴν περιβόητον πολιορκίαν τῆς Τρωάδος, τὰ τελεῖα καὶ τὰς περιπετείας του. Ἡ εὐγλωττία του καὶ τὸ συμπάθος τοῦ προσώπου του εἰλωκεν τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλέως τῶν Φαίαικων καὶ ἐγέννησαν ἐνταῦθα ζωηρὸν πάθος ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Νηυσικᾶς. Ὁ σύζυγος τῆς πιστῆς Πηνελόπης, ἀπο-

φεύγων τὰ θέλητρα τῆς ἡγεμονίδος, ἐπετάχυνε τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδόν του. Ὁ Ἀλκίνοος τῷ ἐχορήγησε πᾶσαν πρὸς τοῦτο συνδρομὴν καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς μετ' ὀλίγον εὐρίσκατο εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ὥρας τῆς σύζυγού του, τὴν ὁποίαν εἰς μάτην τοσοῦτοι ἡγεμόνες ἐπὶ τοσοῦτον καιρὸν εἶχον ἀποπειραθῆ νὰ ἐξπατήρωσιν.

Μετ' οὐ πολὺ, ὁ Αἰνείας, σωθεὶς ἐκ τινος τρομερᾶς τρικυμίας, συμβάσας παρὰ τὰς Στροφάδας νήσους, καὶ τετραχυμένος εἰσέτι ἐκ τῶν προρρήσεων τῆς ἀρπίας Κελαινοῦς, ἀναγνωρίζει τὰς ἀπηρωμημένας κορυφὰς τῆς νήσου τῶν Φαίαικων.

Ἡ ἀπὸ τῆς Κορίνθου εἰς Κέρκυραν μετάβασις τοῦ Ἡρακλείδου Χερσικράτους εἶνε ἡ ἐποχὴ ἀρ' ἧς ἀρχεῖται ἡ θετικωτέρα καὶ λεπτομερεστέρη ἱστορία τῶν κατοίκων τῆς νήσου ταύτης. Κατὰ δὲ τὰς διηγήσεις τῶν ποιητῶν, ὁ Χερσικράτης ὠδήγησεν ἐν αὐτῇ ἀποικίαν Κορινθίων. Ὁ Πήγατος ἦτο τὸ διακριτικὸν σημεῖον τῶν Κορινθίων· εὐρισκόμενος λοιπὸν ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῶν Κερκυραίων δεικνύει κατὰ τὸν Ἐζεκιὴλ Σπανέμιον (Ezechiel Spanhemius) τὴν καταγωγὴν ἢ τὴν κατάκτησιν τῶν τελευταίων τούτων ὑπὸ τῶν πρώτων.

Ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Χερσικράτους ἀρχεῖται, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ἱστορία τοῦ Κερκυραϊκοῦ λαοῦ. Ἐξ ὄλων τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ὁ Θεουκιδῆς, τὸν ὁποῖον καὶ παρελάβομεν ὡς ὀδηγόν, μᾶς δίδει τὰς περισσοτέρας λεπτομερείας ἐπὶ τῶν χρονικῶν τῶν νησιωτῶν τούτων. Ἀφοῦ οἱ Βακχιάδαι ἐξώθησαν τῆς Κορίνθου ἕνεκα τοῦ φόνου τοῦ Ἀκταίωνος, ὁ Ἀργίαις καὶ ὁ Χερσικράτης, ὑποχωροῦντες εἰς τὴν μερίδα τῶν Ἡρακλειδῶν, ἀνεχώρησαν ἐπὶ κεφαλῆς ἀποικίας τινὸς, ἵνα νῆσαν πατρίδα ζητήσωσιν. Ὁ Ἀργίαις μετέβη εἰς Σικελίαν, ὅπου ἱδρυσεν τὰς Συρακούσας καὶ, καταστήσας αὐτὰς κραταιὰς, ἐπέβαλε νόμους εἰς τοὺς Ἀφρικανούς καὶ μόνος ἀντέστη κατὰ τῆς Ρωμαϊκῆς δυνάμεως.

Ὁ δὲ Χερσικράτης ἀποκατασταθεὶς εἰς τὴν Φαίαικίαν, καὶ τοι διαμείνας ἐν τῇ ἐξοχῇ εἰλωκε τὴν ἀγάπην καὶ πόλιν τῶν νησιωτῶν διὰ τὸ φιλήσυχον τῆς διαγωγῆς καὶ διὰ τὰς ἀρετάς του· ἀφοῦ δὲ ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια τῶν Φαίαικων ἐξέλιπε, ἄπατες ὁμοθυμαδὸν ἀνύψωσαν ἐπὶ τὸν θρόνον τὸν Χερσικράτην. Ὁ νέος μονάρχης ἤρρισε τὴν βασιλείαν του ἱδρῶν τὴν Χρυσόπολιν, διὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς τῆς ὁποίας οὕτε διακίτης οὕτε κόπου ἐφείσθη. Ἡ πόλις αὕτη εἶχε περιφέρειαν σχεδὸν μίση λεύγης· τὰ τεῖχη τῆς ἦσαν στερεῶς ἐκτισμένα, αἱ ἔδοι εὐθείαι, αἱ ναοὶ καὶ τὰ δημόσια κτίρια, ἐκ μαρμάρου, κεκοσμημένα διὰ λαμπρῶν ζωγραφιῶν τὸ πᾶν ἐνέπνεε μεγαλείον καὶ πολυτέλειαν. Πηγάι, δι' ἀγαλμάτων ἐστολισμένα, παρεῖχον εἰς τοὺς κατοίκους ὕδωρ διωυγέστατον, ὅπερ μετωγευτεῦτο ἐντὸς τῆς πόλεως διὰ ὑδραγωγείου. Ὁ λιμὴν ἦτο πάντοτε πλήρης ἑλληνικῶν πλοίων· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπροσπέλαζον εἰς αὐτὸν καὶ τὰ τῶν Ρωμαίων, οἵτινες ἐμπορικῶς συνήψαν σχέσεις μετὰ τῶν κατοίκων τῆς νήσου.

Ἡ εἰσβολὴ τοῦ λιμένος τούτου, ἐσηματισμένη ὑπὸ δύο ὑψηλῶν κορυφῶν, ἦτο κεκλεισμένη διὰ μεγάλης σιδηρᾶς ἀλύσου καὶ ὑπερασπίζετο διὰ δύο πύργων. Οὗτος δὲ εἶνε ὁ ὑπὸ Δίωνος τοῦ Κασίου καλούμενος Γλιχὸς λιμῆν.

Ἀπαντῶμεν ἐπίσης εἰς τὸν Ξενοφῶντα πομπώδη περιγραφὴν τῆς Χρυσόπολεως. Συγγραφεῖς τινες ἀποδίδουσιν εἰς μὲν τοὺς πρᾶ-

σοεὶς τοῦ Αἰήτου τὴν δόξαν τῆς ἰδρύσεως τῆς Χρυσόπολεως, εἰς δὲ τὸν Χερσικράτην τὴν ἀξίαν ἐπιπεπρωθῆσεν καὶ ἐκαλλώπισεν αὐτήν. (Ἀκολούθει).

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΑΗΡΟΣ.

Τὰ ἐξῆς δύο εὐχαρίστως ἔχομεν ν' ἀναγγεῖλωμεν πρὸς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας πρὸς ἔπαινον τοῦ ἑλληνικοῦ Κλήρου.

Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἐπέμψεν πρὸς τὸν μέγαν Ραββῖνον νεάνιδα ἑβραῖον, ἡ ὁποία ὑπὸ ἔρωτος πρὸς ἑλληνα νεάνικον ἠθέλησε νὰ ἐναγκαλισθῆ τὸν χριστιανισμόν. Ὁ Ραββῖνος, ἀφοῦ ἐπέισθη περὶ τῆς σταθερᾶς ἀποφάσεως τῆς νέας, ἐπανέπεμψεν αὐτὴν πρὸς τὸν Πατριάρχην, ὁ ὁποῖος διατελεῖ εἰσέτι κατηγὼν καὶ δεκιμῶν αὐτῆν.—Τοῦτο τὸ πρῶτον τὸ δὲ δεύτερον ὅτι,

Ἰερωνῆρυξ ἑλλήν δι' ἐνὸς λόγου του ἐφειλωκεν ἐν Ζακύνθῳ τοσοῦτον τὸ σέβας τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ἰσραηλιτῶν, ὥστε οὗτοι προσεκέλευσαν αὐτὸν νὰ κηρύξῃ καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην ἀπήντησεν ὁ σεβάσμιος Ἰερωνῆρυξ δι' ἐπιστολῆς, ἐν ᾗ διαλάμπουσιν εἰς ὑψίστον βαθμὴν τὰ αἰσθηματὰ τῆς ἀληθοῦς ἀδελφικῆς ἀγάπης.

Ἰδοὺ ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος ἐπιστολῆ.

Ἀξιώτοιμοι κέριοι!

Μετὰ μεγάλης συγκινήσεως ἀνέγνω τὴν ἀπὸ 30 ἰουλίου πρὸς ἐμὲ ἀξιότιμον ἐπιστολήν σας, διὰ τῆς ὁποίας μὲ προσκαλεῖτε νὰ κηρύξω τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῆς Ἰσραηλιτικῆς κοινότητος. Διαδέσθαι ὑμᾶς ὅτι, ὡς ἐκ τῆς ἐν τῇ ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ μετὰ πολλῶν πεπαθευμένων Ἰσραηλιτῶν ἀναστροφῆς μου, πρὸς δὲ καὶ τῆς ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ ἐτῶν ἐμβροθεστέρως σπουδῆς τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐδιδάχθην, ὡς ἐνθερμὸς ζήλωτης τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου, νὰ τρέψω μέγαν σεβασμὸν πρὸς τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων. Ὄθεν πολὺ ἐπεθύμησα νὰ ἴδω καὶ ὀλοκληρίαν ἐκλειπούσας τὰς κατὰ καιρὸς ἀνθρώπους ἐκείνας δεισιδαιμονίας μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Χριστιανῶν ἐν Ζακύνθῳ καὶ ἀλλοῦ, προῖον ἀποφράδων παρελθουσῶν ἐποχῶν, αἵτινες ἐπέφερον ἐνίστη λίαν δυσάρεστα ἀποτελέσματα.

Οἱ Χριστιανοὶ πιστεύουσιν, ὅτι ὁ Ἰεχωβά, ὁ Θεὸς τῶν Ἰουδαίων, εἶνε ὁ ἄμωτος πατήρ τοῦ Μωσεία, τοῦ Θεοῦ τῶν Χριστιανῶν. Ἀλλ' ἐὰν ὁ Ἰεχωβά ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἀποφαίνεται «Ἄκουε Ἰσραήλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἑμῶν Κύριος εἰς ἑστί. Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σου. Καὶ οὐα ἐνδικαίται σου ἡ χεὶρ, καὶ οὐ μηνίεις τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Ἐγὼ εἰμι Κύριος» (Λευτερονόμ. Κεφ. ΣΤ'. ὁ καὶ Λευτ. κεφ. ΙΘ'. 18)—καὶ ὁ Μωσεία ἐπίσης, ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν, ὁ υἱὸς ὁ μονογενὴς καὶ ἀγαπητὸς τοῦ Θεοῦ τῶν Ἰουδαίων, ἐν τῇ Νέᾳ Διαθήκῃ θεοπροπῶς δογματίζεται «Ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξά με ὁ πατήρ μου ταῦτα λαλῶ. Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλη τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλη τῇ διανοίᾳ σου. Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Δευτέρα δὲ ὁμοία αὕτη. Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμονται ἢ (Ἰωάν. κεφ. ΣΤ'. 28 καὶ Ματθ. κεφ. ΚΒ'. 37—40). Ποῖα ἄλλα ἔθνη λοιπόν, ἀξιώσιμοι κύριοι, ἔχουσι στενοτέραν θρησκευτικὴν συγγένειαν ἢ τὰ ἔθνη τὰ χριστιανικὰ καὶ τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων; Ποῖοι ἄλλοι δύνανται, ἔχοντες ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ μαντείου τὸν αὐτὸν χρησμένον τῆς ἀγάπης, νὰ πραγματοποιήσωσι τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπην, ἢ αὐτοὶ οἱ ἀληθεῖς Χριστιανοὶ καὶ οἱ ἀληθεῖς Ἰουδαῖοι; Ἀλλά, καθὰ ἐκ τοῦ κοινού της πατριδος μου Ζακύνθου καθεκάστην ἐμπνέομαι καὶ καθὰ ἡ ἐπιστολὴ ὑμῶν μαρτυρεῖ, πολλὰ ἐσχάτως πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ θεαρέστου τούτου σκοποῦ ἐγένοντο βήματα.

Τέλος, ἀξιώσιμοι κύριοι, εἰμὶ πρόθυμος, ἀναδεχόμενος μετὰ σεβασμοῦ τὴν αἴτησίν σας, νὰ κηρύξω τὸν θεῖον λόγον καὶ ἐνώπιον τῆς Ἰσραηλιτικῆς κοινότητος, ἐάν μὴ τι κώλυμα ἀλλάχθῃεν παρεμβληθῆ.

Δέξασθε τὴν πρὸς ὑμᾶς καὶ δι' ὑμῶν πρὸς ἅπαντα τὴν Ἰσραηλιτικὴν κοινότητα διαβεβαίωσιν τῆς εὐκρινούς ὑπολήψεώς μου,
 Ὁ κήρυξ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ
 ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΛΑΤΑΣ.

(Ἐκ τοῦ ἰταλιστῆ παρ' Ἰσραηλιτῶν γραφομένου καὶ ἐν Κερκύρᾳ ἐκδιδομένου περιοδικοῦ « La famiglia Israelitica—ἡ Ἰσραηλιτικὴ οἰκογένεια ».)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ.

Ἡ Παλαιστίνη ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπὸ τοὺς παλαιούς κατοίκους αὐτῆς, τοὺς Φιλιστίνους. Εἰς τὴν Ἀγ. Γραφήν λέγεται γῆ Φιλιστίνου, ἀλλ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ ὄνομα τοῦτο τροποποιηθὲν ἀπέτελεσε τὸ « Παλαιστίνη.»

Ἡ Παλαιστίνη εἶνε μέρος τῆς Συρίας, εἰς τὰ παράλια δ' αὐτῆς ἦσαν οἱ Φοίνικες.

Τὸ πάλαι ἡ Παλαιστίνη ἐλέγετο γῆ Χαναάν μετὰ τὴν εἰσβολὴν δὲ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὠνομάσθη γῆ Ἰσραήλ καὶ, ἐπειδὴ μετὰ τῶν ἑλλήνων τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ ἐδέσποζεν ἡ τοῦ Ἰούδα, ἐκλήθη καὶ γῆ Ἰούδα ἢ Ἰουδαία. ἔλαβε μάλιστα τὸ ὄνομα αὐτὸ μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν του ὀνομάζει αὐτὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, εἰς δὲ τῶν προφητῶν ἀποκαλεῖ αὐτὴν γῆν ἁγίαν καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ ἐπεκράτησε παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις μάλιστα, οἱ ὅποιοι καλοῦσιν αὐτὴν Terra Sancta.

Ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας περιελάμβανεν ἰδίως μόνον τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου χώραν. Ἀλλ' ὁ Μωϋσῆς, νικῆσας τοὺς δύο βασιλεῖς τοὺς πέραν τοῦ Ἰορδάνου, τὸν Σιὼν βασιλεῖα τῶν Ἀμορραίων καὶ τὸν Ὠγ βασιλεῖα τῆς Βασάν, διένειμε τὴν χώραν αὐτὴν εἰς δύο φυλάς καὶ ἡμίσειαν, αἵτινες ἐξήτησαν νὰ μένωσιν ἐκεῖ, διότι εἶχον πεμπληθῆ ποίμνια. Ἐντεῦθεν δὲ ἀποκατεστάθησαν αἱ ἐννεα καὶ ἡ ἡμίσεια. Εἰς τὴν διανομὴν τῆς χώρας δὲν ἔλαβε μέρος ἡ φυλὴ τοῦ Λεβὶ, διότι ἦτον ἐπιτετραμμένη τὴν ὑπη-

ρέσιαν τοῦ ναοῦ ἀντὶ δὲ τοῦ Ἰωσήφ ἔλαβον μέρος εἰς τῆς χώρας τὴν διανομὴν οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ, οἱ ὑπὸ τοῦ Ἰακώβ υἱοθετηθέντες. Εἰς τοὺς Λευῖτας, ἐν οἷς καὶ οἱ ἱερεῖς, ἐδόθησαν πόλεις τινές. Ἐν ἀρχῇ ἡ Παλαιστίνη διηρέθη κατὰ φυλάς: ἔπειτα ὁμοῦ ἔλαβε μεγαλύτεραν ἔκτασιν καὶ τὸ κράτος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξηπλώθη ὑπερβαλλόντως ἐπὶ Δαβὶδ καὶ Σολομώντος.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομώντος ἡ χώρα διηρέθη εἰς δύο βασιλείας τὸ τοῦ Ἰσραήλ, τὸ ὅποιον ἐμπεριεῖχε τὰς δέκα φυλάς, καὶ τὸ τοῦ Ἰούδα, τὸ ὅποιον περιελάμβανε τὰς ἄλλας δύο ἐπεκράτει δὲ τὸ τοῦ Ἰούδα, διότι εἶχε κρατήσει τὴν πρωτεύουσαν Ἰερουσαλήμ καὶ διότι εἶχε τὸν ναόν, τὸ κοινὸν προσκύνημα ὄλων τῶν Ἰουδαίων. Μετὰ ταῦτα ἔμωσ, μετὰ τὴν πτώσιν δηλ. καὶ τῶν δύο τούτων βασιλείων, ἡ χώρα διενεμήθη εἰς τέσσαρα μέρη, ὧν τὰ τρία, τὰ ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου, εἶνε ἡ Γαλιλαία, ἡ Σαμάρεια καὶ ἡ Ἰουδαία: τὸ δὲ τέταρτον, τὸ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἶνε ἡ Περαιά.

Ἡ Παλαιστίνη ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς 31ης μέχρι τῆς 33ης μοίρας τοῦ βορείου πλάτους καὶ τῆς 30ης μέχρι τῆς 35ης μοίρας τοῦ ἀνατολικοῦ μήκους: περιλαμβάνει δὲ ὑπὲρ τὰς χιλίας τριακοσίας τετραγωνικὰς λεύγας. Ἐντεῦθεν δὴλον γίνεται, ὅτι ἡ ἐπισημότης τῆς Παλ. δὲν συνίστατο εἰς τὴν ἔκτασιν τῆς, διότι ἡ χώρα εἶνε πάντη μικρὰ μείζαν τούτου ποιεῖται καὶ ὁ ἅγιος Ἰερώνυμος, λέγων ὅτι φοβεῖται μήπως παραδῶσθαι εἰς τοὺς παρανόμους ἔθνικοὺς τὴν γῆν τὴν ἐπηγγελμένην, δηλ. τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἥτις ἐνεκα τῆς σμικρότητός της δὲν δύναται νὰ παραβληθῆ πρὸς ἄλλας* χώρας εὐρείας καὶ μεγάλας. Ὁ Μωϋσῆς περιγράφει τὴν Παλαιστίνην ἐν τῷ Δευτερονομίῳ, Κ. 11. ἐδάφ. 10 καὶ 11: ὅτι δὲ ἡ Παλαιστίνη εἶνε χώρα ὀρεινὴ μαρτυρεῖται ὑπὸ πολλῶν χωρίων τῆς Ἀγ. Γραφῆς, ἐν οἷς γίνεται λόγος περὶ ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως.

Πρὸς βορρᾶν τῆς χώρας ὑπάρχει τὸ ὄρος Λίβανος, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἑλληνιστῶν σημαίνει Ἀεικὸν Ὅρος. Οἱ Ἀραβες ποιηταὶ λέγουσιν ὅτι τὸ ὄρος αὐτὸ φέρει ἐπὶ κεφαλῆς του τὸν χειμῶνα, ἐπὶ τὸν ὥμων του τὸ ἔαρ, ἐν τοῖς κόλποις του τὸ φθινόπωρον, παρὰ δὲ τοὺς πρόποδας του ὅτι κοιμάται τὸ θέρος. Ἐν ἄλλοις λόγοις εἰς τὸ ὄρος αὐτὸ κατὰ τὰ διάφορα ὕψη εὐρίσκει τις τὰς διαφόρους τοῦ ἐνιαυτοῦ ὥρας. Ὁ Λίβανος, ὁ διαχωρίζων τὴν γῆν Χαναάν ἀπὸ τῆς Φοινίκης, συνίσταται ἐκ δύο σειρῶν ὄρων, ἐκ τοῦ Λιβάνου καὶ ἐκ τοῦ Ἀντιλίβανου: ἀλλ' εἰς τὴν Ἀγ. Γραφήν καὶ αἱ δύο σειραὶ αὐτῆς ἐν μόνον ἔχουσιν ὄνομα: π. χ. εἰς τὸ ἄσμα τῶν ἁσμάτων Κεφ. 7ω § 5ω γίνεται λόγος περὶ τοῦ Λιβάνου, ἀλλὰ τὸ μέρος αὐτὸ τοῦ Λιβάνου βεβαίως εἶνε ὁ Ἀντιλίβανος. Αἱ δύο τοῦ Λιβάνου σειραὶ, ἦτοι: ὁ κυρίως Λίβανος καὶ ὁ Ἀντιλίβανος, περιλαμβάνουσι μεγάλην τινα καὶ εὐρεῖαν κοιλάδα, κοιλίην ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν καλουμένην, ὑπὸ δὲ τῆς Ἀγ. Γραφῆς κοιλιάδα τοῦ Λιβάνου.

Εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ εἰσέρχονται οἱ μεσημβρινοὶ κλάδοι τοῦ Λιβάνου, ἐξ ὧν εἷς, ὁ πρὸς Ἀνατολ. τῶν πηγῶν τοῦ Ἰορδάνου ὑπάρχων, ὀνομάζεται Ἐρμών, ὁ ὅποιος κατὰ τινα ἐπίσημον περιηγητὴν τῆς Παλαιστίνης εἶνε ἡ ὑψηλοτέρα κορυφὴ τοῦ Λιβάνου: ἐπειδὴ δὲ εἶνε πάντοτε χιονοσκέπαστος, ὀνομάζεται ὑπὸ

τῶν Ἀράβων ὄρος χιόνος. Ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου ἄλλος τις τοῦ Λιβάνου κλάδος ἐκτείνεται ἰ. Δυτικῶς: ὁ κλάδος οὗτος ὀνομάζεται ὄρος τοῦ Νεφθαλεὶμ (Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, Κεφ. 20 § 7). Ἰσταμένους τις πρὸς Δυσμ. τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἐρχόμενος ἀπὸ βορρᾶ ἀπαντᾷ Νοτιο-Δυτικ. τὸ ὄρος Κάρμηλον, ὅπερ εἰσδύει εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀποτελεῖ ἐν ἀκρωτήριον κάτωθεν τῆς Πτολεμαϊδος: τὸ ὕψος τοῦ Καρμήλου εἶνε περὶ τὰς 350 ὄργ. Τὸ ὄνομα του σημαίνει πῦρ, φῶς. Ὁ Κάρμηλος τῷ ὄντι εἶνε κατάφυτος, διὸ καὶ πολυκύνουσι μέχρι τῆς σήμερον τὸ ὑπὸ τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ κατοικηθέν: κατὰ δὲ τὴν παράδοσιν ὑπῆρχεν αὐτοῦ καὶ μὴν ἐπ' ὄνοματι τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, κτισθεῖσα ὑπὸ τινος Καρμηλίτου κατὰ τὸ 1180, ἀλλὰ καταστραφεῖσα κατὰ τὸ 1799, ἀφ' οὗ τὴν εἶχον μετασχηματίζει οἱ Γάλλοι εἰς νοσοκομεῖον τῶν ὑπὸ πανώλους πασχόντων.

Νοτιο-Ἀνατ. τοῦ Καρμήλου εἰς ἀπόστασιν 6—7 λευγῶν ὑπάρχει τὸ ὄρος Θαβώρ, ὅπερ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὀνομάζεται Ἰταβήριον ὄρος. Κατὰ τινα νέου περιηγητὴν τὸ ὕψος αὐτοῦ εἶνε 1747 ποδῶν. Τὸ Θαβώρ εἶνε ὄρος κωνοειδὲς καὶ μεμονωμένον εἰς τὴν κορυφὴν του ὑπάρχει μικρὸν ὀροπέδιον, ἔχον σχῆμα ὠοῦ καὶ περιφέρειαν ἡμισείας λεύγης, αἱ πλευραὶ δ' αὐτοῦ βρῖθουσι θάμνων τὸ ὄρος τοῦτο εἶνε περιήρημον εἰς τὴν Παλαιάν καὶ Νέαν Διαθήκην, διότι ὁ μὲν Βαράκ κατὰ διαταγὴν τῆς Δεβόρας ἐπολέμησεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν Σισάραν, κατὰ δὲ τὸν Ἄγιον Ἰερώνυμον ἐπ' αὐτῷ μετεμορφώθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. (1)

Δ. Α. Μ. Χαρκιλής.
(ἀκολουθεῖ).

ΛΑΜΠΡΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

Ἐγεννήθη ἐν Ἰωαννίνοις περὶ τὸ 1750 καὶ ἐδιδάχθη ἐν τῇ πατρίδι τὰ ἐγκύκλια, καταρτισθεὶς ὕστερον ὑπὸ Νεοφύτου Κουσο-

(1) Περὶ τοῦ ὄρους Θαβώρ ἀνάγνωθι καὶ τομ. Α'. σελ. 773 τοῦ Μέντορος.

καλυβίτου. Πεποικισμένος ὑπὸ τῆς φύσεως μὲ ὀξύνοϊαν, μνήμην καὶ φιλοπονίαν, ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην: εἰς δὲ τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα ἰδίως ὀφείλεται ἡ εὐρυμάθεια τοῦ ἀνδρός. Τῷ 1792 προσκληθεὶς εἰς Βουκουρέστιον ἀνέλαβε τὴν σχολαρχίαν τῆς ἐκεῖσε αὐθεντικῆς Σχολῆς καὶ, ἐπὶ 13 ἔτη μετὰ μεγάλης φήμης διδάξας, ἀφηρησάθη ὑπὸ τοῦ θανάτου πρὸς μεγίστην ζημίαν τῶν γραμμάτων, μόλις τὸ πεντηκοστὸν πέμπτον ἄγων ἔτος τῆς ἡλικίας (1805).

Διάφοροι ἐπλεξαν ἀντάξιον τοῦ πολυθρυλλήτου τούτου διδασκάλου τὸν στέφανον. Εἰς τῶν μαθητῶν του ἐν ἀρχῇ μετριοφροσύνη λέγει τάδε περὶ τοῦ κλεινοῦ Λάμπρου. «Ἦτον ἀνθρώπος μὲ πολλὴν εὐνοίαν, εἰς ἄκρον φιλόπονος, φιλομαθῆς καὶ φιλότιμος. Εἶχεν ἰδέας ἰκανὰς μαθηματικῆς καὶ φυσικῆς καὶ τῆς τότε φιλοσοφίας: ἐξεῖχεν ὁμοῦ εἰς τὴν μάθησιν τῶν Ἑλληνικῶν καὶ παράξενον εἶνε ὅτι ἐστάθη σχεδὸν αὐτοδιδάκτος: χωρὶς ὑπερβολῆν ἀπὸ ὄλους τοὺς προγενεστέρους του καὶ συγχρόνους ἐκαταλάμβανε καὶ παρέδιδε καλλιτέρον τὰ Ἑλληνικὰ: δὲν περιωρίζετο δὲ εἰς μόνον τὸ γυμνὸν καὶ ξηρὸν λεκτικὸν μέρος, ἀλλ' ἤκουε καὶ τὸ πραγματικόν. Εἰς αὐτὸ ἐλάμβανε βοήθειαν τὴν ιστορίαν, ἀρχαιολογίαν τῶν παλαιῶν, προσέει τὰς ξένας ἐκδόσεις τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, ξένας γλώσσας καὶ μάλιστα τὴν λατινικὴν, εἰς τὴν ὅποιαν, καθὼς ὁ ἴδιος ὠμολόγησε, ἐχρῶσθε τὸ μεγαλεῖρον μέρος τῆς παιδείας: ὡς τόσον ἀν εἰς ἐκείνους τοὺς καιροὺς ὑπῆρχε φιλόλογος, αὐτὸς ἦτο βέλους: κανὲν σύγγραμμα τῶν παλαιῶν δὲν τὸν ἐλάθανε» (1).

Ἐτερος δὲ τὰ ἐξῆς: «ἀράμενος κλέος ἐπὶ σοφίᾳ, ὅσον οὐδεὶς πρὸ αὐτοῦ ἢ τῶν κατ' αὐτόν, καὶ μάλιστα τῆ ποιήσεως τὰ πρῶτα φέρων, ὥστε καὶ τῶν Ποιητῶν τοῖς πάλαι ἀντεξετάζεσθαι, εἰμὴ τολμηρὸν, ξυνέθετο ποιήματα παντοῖα, Ἀνακρέοντια, Λέγω, Ἡμιάμβεια, Ἡρωελεγεία, Ἡρωικά, Σαφεικά, Πινδαρικά, Τροχαϊκά, Ἐπίμικτα, Ἰαμβεῖα, Πτερύγια, Βωμοῦς, Πελέκεις, Ὄα,

(1) Ἀβγίος Ἐρμῆς, 1819, σελ. 486.

Λάμπρος Φωτιάδης.

» Σύριγγας, και ως έπος είπειν πάντα ποιήσεως είδη, τής ποιη-
» τικής Ίδέας και στομβόρητος ου κατοπίν απολειπόμενος. Μεθ-
» ηρμήνευσε δε των δέκα ρητόρων τα σωζόμενα, τον Ξενοφώντα
» απ' αρχής εις τέλος, Πρόδοτου τας Μούσας, Θεουκυδίδου συγ-
» γραφάς πέντε, Γρηγορίου λόγους και Δίωνος του Χρυσοστόμου,
» Πλουτάρχου τα πλείω και του ευτραπέλου Λουκιανού και τας
» του Συνεσίου επιστολάς και άλλα πολλά, απερ επί του παρόν-
» τος καταλέγειν, μήτιγε περιττόν. Πρόσθε; δε και κριτικας
» αυτού περι ταύτα θεωρίας. Παρέφρασε δε Πίνδαρον και των
» πεζών πολλούς. Ήρυσαντο δ' εξ αυτού ως εκ πηγής πολυχού-
» μονος τής αυτού σοφίας πολλοί μονοού και τον των εκατόν α-
» ριθμόν υπερβάλλοντες, ουδενός των καθ' ημάς σοφών υστεροι,
» ών τα συγγράμματα μάρτυρες· ούτος τοίς προληπτικοίς και
» περι των πολλών τάχα των κανόνων τής Γραμματικής έπιτο-
» ημένοις πρώτος άντιταχθείς και ως άλλος Σόλων τούς περι
» Γραμματικήν και Ποιητικήν άντειταχάτων νόμους την τέως
» κεχωρωμένην και υλομανήσασαν υπό τής πολυκανόνου κατά-
» ρας Έλλάδα φωνήν εις τὸ αρχαίον επανήγαγεν, άρστροιώσας τὸ
» λυπρόγαιον, και γόνιμα καταδαλόν τὰ σπέρματα» (1).

Ο Φωτειάδης όταν έπροτάθη υπό Καταρχήν ή περι δμιλου-
μένης γλώσσης συζήτησις, εδείχθη Οιασώτης του αρχαίχοντος υ-
φους. Μετά δε την δημοσίευσιν των περι γλώσσης στοχασμών
του Κοραή έκλινε προς τα υπό του σοφού Χίου γνωματευθέντα,
είπών, ως λέγεται, περι του Κοραή « αυτός μόνος έγνώρισεν εις
» ποιαν γλώσσαν πρέπει να γραφώμεν και να λαλώμεν » (1).
Διδάσκων ο κλεινός Αχμπος απέδειχθη πατήρ των μαθητευομέ-
νων, εξ ίσου άγαπών όλους, επιδοκιμάζων τούς επιμελεστερούς
και διεγείρων την φιλοτιμίαν των φιλοπόνων. Ολιγαρκώς ζών
έχορηγει εις τούς ένδεείς τα προς διατροφήν, ίδίαις δαπάναις
εις Ευρώπην αποσταίλας πολλούς. Τοιούτος γενόμενος υπό πάν-
των έσέβετο και ήγαπάτο ζών, θανών δε προσέπεθη εις τον τά-
φον με τα δάκρυα απαρηγορητων μαθητών και φίλων.

Ουδέν των άνω μνημονευομένων συγγραμμάτων αυτού εξεδόθη
έκτός ενός επιγράμματος εις τας επιστολάς Συνεσίου του Κυρη-
ναίου (1792), τεσσάρων επιτυμβίων και ενός πτερυγίου, κατά τὸ
Σιμμίου του Ροδίου, εις Νεόφυτον Κουσκιαλυβίτην, και μιας έ-
πιστολής προς Κοσμάν τον Μπαλάνον, και ενός επιγράμματος
εις Υψηλάντην.

Κατά συμβουλήν, οδηγίαν και διόρθωσιν τούτου εγράφησαν αι
γραμματικά του Κομμητᾶ και του Νεοφύτου Δούκα.

ΤΑ ΠΥΡΕΙΑ.

Ουδὸλως εφαντάζετο ο των πυρείων εφευρετής ότι εντός τινων
ετών τὸ θειωμένον ξυλᾶριον αυτού, καθιστάμενον απαραίτητον εις
τον βίον του ανθρώπου, θά ελάμβανε διαστάσεις τσοσούτω γιγαν-
τιαίας και ότι εν των μεγαλειτέρων του κόσμου εθνών θά έκέρ-

(1) Λόγιος Έρμη; 1811.—(2) Λόγιος Έρμη; 1819.

δαινε μυθώδη ποσά εκ μόνου του τοίς πυρείοις επιβληθέντος φόρου.

Πρὸ ολίγων εισέτι ετών ὅπως ἀνάψωσι πῦρ μεταχειρίζοντο
τρία τινά ἐν τεμάχιον χάλυβος, ένα χάλικα και τεμάχιον ὕσκας.

Έθετον επί τής του χάλικος άκρας την ὕσκαν, έπληττον αυτήν
διά του χάλυβος, και εκ των εξεργωμένων ούτω σπινθήρων ήνα-
ππεν ή ὕσκα και παρήγατο πῦρ.

Τούτο ήτο άπλοῦν, αλλά διήρκει πολῦ.

Οὐχ ήττον ο τρόπος ούτος του ἀνάπτειν πῦρ διήρκεσεν επί
πολῦ και εισέτι μεταχειρίζονται αὐτὸν οί χωρικοί και οί κωηγοί.

Τῷ 1806 εφεύρον τὰ φωσφορικὰ πυρεία, εἴτα δ' ἐπλήθον τὰ
χημικὰ, εκ μικροῦ ξύλου. Πρὸς κατασκευὴν αὐτῶν εφευρέθησαν
μηχαναί ἵνα κόπτωσι τὰ ξύλα. Ἐν πρώτοις αἱ μηχαναί ἔκοπτον
4—5000 πυρεία ἀνὰ πᾶσαν ὥραν· ἐπειδὴ ὅμως τούτο δὲν ήρκει,
εφευρέθησαν νέαι, κόπτουσαι 60,000 καθ' ἑκάστην ὥραν. Τού-
τεῦθεν ή των πυρείων μεγίστη εὐθηνία.

Ἡ των πυρείων καταναλώσις εἶνε ἀνυπολόγητος, ἀριθμου-
μένη κατὰ διελόνια. Ἡ καταναλώσις αὐτὴ περιστάλληται συνεπέα
του φόρου, ὀνπροτίθεται ἵνα επιβάλῃ νῦν ή Γαλλία εις τὰ πυ-
ρεία; Ἴδωμεν!

(Εκ του Νεολόγου).

ΧΗΜΙΚΗ ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΟΥΟΥ ΟΡΝΙΘΟΣ.

Α. Κέλυφος.

Πρίν ή θεωρήσωμεν την σύνθεσιν του κυρίως οού, θέλωμεν εξε-
τάσει τὸ εξωτερικὸν αὐτοῦ περιχάλυμμα ή τὸ κέλυφος, ή φυσική
και χημική σύστασις του ὁποίου εἶνε τὰ μάλιστα ἐνδιεκερούσα και
θαυμαστή. Ο λευκός και εὐθραυστός φλοιός ή κέλυφος, ο συν-
στάμενος εξ ὕλης ὀρυκτῆς, δὲν εἶνε τὸ κύριον και πυκνὸν πε-
ρικάλυμμα του οού, ὅπως φαίνεται, ἐπειδὴ εις όλα αὐτοῦ τὰ
μέρη εἶνε πλήρης μικρῶν ὀπῶν. Αἱ ὀπαὶ αὐταί εἶνε τέσον μι-
κράι ὅστε με γυμνοῦς ὀρθαλμοῦς δὲν φαίνονται, ἀλλ' ὑπὸ τὸ
μικροσκοπίον καθαρώς διακρίνονται. Τὸ κέλυφος ὑπὸ τὸ μικρο-
σκόπιον φαίνεται ὡς κόσκινον ή μάλλον ἑμοιάζει με εἶδος τι κα-
τατρυπημένου χαρτίου. Διὰ των ὀπῶν τούτων ή εξάτμισις των
ἐν αὐτῷ ὕγρων γίνεται ἀκταπαύστως, ὅθεν και πολῦ εκ του βί-
ρους και του ὄγκου αὐτοῦ, ἀπὸ τής στιγμῆς καθ' ἣν γεννηθῆ μέ-
χρι τής καταναλώσεώς του ὑπὸ του ἀνθρώπου, χάνεται. Ἡ εξ-
άτμισις αὐτὴ γίνεται μεγαλειτέρα, όταν ο καιρὸς ήνε θερμὸς· δι' ο
και εἶνε πολὺ δυσκολώτερον να προμηθευθῶμεν ὡς καλὰ ἐν καιρῷ
θερῶς ή ἐν καιρῷ χειμῶνος. Ἐὰν δια τινος μέσου ἐμποδίσωμεν
την εξάτμισιν, τὸ ὡν επί πολὺν χρόνον διατηρεῖται εις καλήν και
ὑγᾶ κατάστασιν. Ἐὰν ἀλείψωμεν τὸ κέλυφος με βερνίκιον ή
πάχος ἀδιαπεράστον, συνεργούμεν πολῦ εις την των ὡν διατή-
ρησιν· πρέπει ὅμως ή ὕλη, την ὁποίαν μεταχειρίζομεθα ὅπως
ἐμποδίσωμεν την εξάτμισιν, να μὴ ήνε διαλυτὴ εις ὕδωρ μήτε
να ὀπόκηται εις μετατόπισιν.

Έσθθεν του κελύφους καθ' όλα αὐτοῦ τὰ μέρη εἶνε κεκοιλ-
λημένη μεμβράνα τις πολῦ λεπτή, ἀλλὰ ἀρκετὰ ἰσχυρὰ κατὰ
την ἀμβλαίαν αὐτοῦ άκραν· ἀποσπώμενη, σχηματίζει εἶδος μικροῦ
σάκκου, πεπληρωμένου αέρος. Εἰς πρόσφατα ὡς ο σάκκος οὔτος
εἶνε πολῦ μικρὸς, ἀλλὰ μεγαθύνεται· κατ' ὅσον τὸ ὡν μένει.

Όταν θραύσωμεν ὡν, ή μεμβράνα αὐτὴ μένει ἐπὶ του κελύφους,
ἐπὶ του ὁποίου εἶνε κεκολλημένη, και ἔνεκα τούτου ἐκλαμβάνεται
ὡς μέρος αὐτοῦ, ἐνῷ πραγματικῶς δὲν εἶνε.

Τὸ κυρίως κέλυφος συνίσταται ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον εκ γηίνων
οὐσιῶν· εξ 100 αὐτοῦ μερῶν τὰ 97 εἶνε ἀνθρακικὸν ἄλας ή ἀν-
θρακίαις τιτάνου (Carbonte de chaux), τὰ δύο ουσίαι ζωικαί και
τὸ ἐπιλοιπον 1 φωσφορικὸν ἄλας ή φωσφορίας τιτάνου (phosphate
de chaux) και μηχανήσιας. Τὸ ἀνθρακικὸν ἄλας ή ἀνθρακίαις τής
τιτάνου (ἀρβέστου) εἶνε ή αὐτὴ οὐσία, εξ ἧς και τὰ μακροκρόφρα
ἀρβεστοφόρα και κρητιδοφόρα τής γῆς μας στρώματα συνίστανται.
Εἶνε ὀξειδίου τιτάνου ήνωμένον με ἀνθρακικὸν ὄξυ, τὸ ὁποῖον ἀπο-
τελεῖ σκληρὰν ἀδιαλύτου ὀρυκτῆν οὐσίαν, ἧτις δὲν φαίνεται ὅτι εἶνε
μέρους τής τροφῆς των πτηνῶν. Πόθεν λοιπὸν ή ὀρνις προμηθεύε-
ται την ὕλην ταύτην, ὅπως περιβάλλῃ τὸ ὡν τής με τὸ εξ αὐτῆς
κέλυφος; Ἐὰν κλείσωμεν εις τι δωμάτιον πτηνὰ και τρέψωμεν
αὐτὰ μόνον με σπόρους καθαρῶς ἀπὸ ἄμμου κόνιν, χῶμα και τὰ
τοιαῦτα, ἐπὶ τινα καιρὸν θέλωσι γενεᾶ ὡς ἔχοντα ἐντελῆς κέ-
λυφος εκ των αὐτῶν τιτανωδῶν συνιστάμενον στοιχείων. Ο πε-
ρίφημος χημικὸς Βωκελίνος ἐκλείσεν ὀρνιθὰ τινὰ ἐπὶ δέκα ἡμέρας
και ἔτρεψεν αὐτὴν ἀποκλειστικῶς με καθαρὰν βρώμην. Ἐργαζεν
7,474 κόκκους βάρους. Κατὰ τὸ διάστημα τούτο τέσσαρα ὡς
ἔγεννηθησαν, τὰ κέλυφά των ὁποίων εξύγχιζον 409 περίπου κόκ-
κους· εκ τούτων οί 376 ήσαν ἀνθρακίαις τιτάνου, 17 1)2 φωσφο-
ρίας τιτάνου και 10 ήσαν ή κόλλα. Ἄλλ' ἐν τῇ βρώμῃ ὑπάρχει
παρὰ πολῦ ὀλίγος ἀνθρακίαις τιτάνου· πόθεν λοιπὸν οί 409 κόκ-
κοι τής βραχυῶδους ὕλης ἐλήθησαν; Ἡ ἀπάντησις εις την ἐρω-
τησιν ταύτην εἰσάγει εις τινὰ των μάλλον περιέργων και θαυ-
μασιῶν φαινομένων ἐν τῇ χημικῇ των ζῶων και διαρωτίζει πολ-
λὰς λειτουργίας ὀργανικῆς ζωῆς, αἵτινες εις κοινήν διάνοιαν φαί-
νονται εις ὕψιστον βαθμόν παράδοξα και περίπλοκα. Τὸ ὡμα του
πτηνοῦ, ὡς και τὸ του ἀνθρώπου, οὐδὲν ἕτερον εἶνε ή χημικὸν
ἐργαστήριον, ἀρκετὸν να μεταποιῇ σκληρὰς και στερεὰς ουσίας
εις ἑτέρας ὅλως ἀνομοίους· εις την βρώμην ἐμπεριέχεται φωσφο-
ρίας τιτάνου και μεγάλη ποσότης σιλίγιος· ο δὲ στόμαχος και
τὰ παρ' αὐτῷ ὄργανα του πτηνοῦ ἔχουσι την δύναμιν να ἀνα-
λύωσιν ή χωρίζωσι τὰ μέρη του φωσφορία και να ἐνώνωσι τὸ ὀ-
ξειδίου τής τιτάνου μετὰ τής σιλίγιος, εκ τής ὁποιᾶς ἐνώσεως ή
συνθέσεως ἀποστέλλεται σιλίγιαις τιτάνου. Ἡ νέα αὐτὴ οὐσία ἀνα-
λύεται πάλιν, ή ἐε βάσις αὐτῆς ἐνούμενη μετὰ ἀνθρακικοῦ ὀξέος
μεταποιεῖται εις ἀνθρακίαν τιτάνου. Τὸ ἀνθρακικὸν ὄξυ λαμβάνε-
ται πιθανῶς εκ τής ἀτμοσφαιρας ή ἴσως μάλλον ἀμέσως εκ του
αἵματος. Αἱ χημικαί αὐταί μεταμορφώσεσι σκληρῶν ὀργανῶν
σωμάτων πόσον εἶνε θαυμαστικαί και μάλιστα ἄμα σκεφθῶμεν ότι
ἐκτελοῦνται ἐντὸς λεπτῶν ὀργάνων ἀδυνάτου πτηνοῦ ὑπὸ την ἐπε-
νήργειαν τής ἐν τῷ ζῳῷ θερμότητος και των ζωικῶν δυνάμεων!

Παρουσιάζουσι σειράν ἀναλύσεων και συνθέσεων, τὰς ὁποιᾶς εἶνε
δυσκολώτατον να μιμηθῇ τις ἐν τῷ χημείῳ. Ἐν τῷ προμνημονευ-
θέντι παραδείγματι ή πειράματι ή ποσότης των γεωδῶν οὐσιῶν
ήτο μεγαλειτέρα εις τὰ ὡς παρ' ὅση ἐμπεριείχετο εις την ὑπο
τῆς ὀρνιθος ἀναλυθεῖσαν τροφήν. Τούτο φαίνεται παράδοξον, και
μόνον όταν ὑποθέσωμεν ότι τὰ πτηνὰ, ὡς και τὰ ζῶα, ἔχουσι την

δύναμιν ἐν καιρῷ ἀνάγκης να λαμβάνωσιν εκ του ἰδίου σώματος
την προς ἐκτέλεσιν ἀπαραίτητον λειτουργίαις ὕλην ἐξηγείται.

Τὸ κέλυφος κοινῶ ὡς ὀρνιθος ζυγίξει 106 περίπου κόκκους
και τούτο εἶνε τὸ ἀνόργανον αὐτοῦ μέρος. Ἐὰν δὲ ὀρνις τις γενεᾶ
100 ὡς τὸ ἔτος, παράγει 22 περίπου οὐγκίαις σχεδὸν καθαρῶ
ἀνθρακικοῦ τιτάνου κατὰ τὸ χρονικὸν τούτο διάστημα, ποσότης ἱκα-
νὴν να προμηθεύσῃ τόσην κρητιδα ή κιμωλίαν (τεπεσίρι), ὅση ἐξαρ-
κει μετρίως μεταχειριζομένη ἐπὶ δύοδεκα μῆνας!

Ἐὰν γεωργὸς τις ἔχη 100 ὀρνιθας, αὐταί παράγουσιν ἐν δια-
στήματι ἐνὸς ἔτους 137 περίπου λίτρας κιμωλίας ἐντὸς των κελυ-
φῶν και ὅμως οὔτε μία λίτρα ή ἴσως οὔτε μία οὐγκία ὕλης
τοιαύτης ἀπαντάται καθ' ὅλην την περιφέρειαν ἐντὸς τής ὁποιᾶς
βόσκονται. Ἡ ὕλη αὐτὴ ἐμπεριέχεται ἐντὸς τής τροφῆς την ὁποίαν
αὐταί τρώγουσι, και τής ἄμμου των λιθοφίων, του πηλοῦ κλπ.
τὰ ὀπεία τὰ πτηνὰ ἀδικόπως εκ τής γῆς καταπίνουσι. Τὸ ἐν-
στικτον ὀδηγεῖ αὐτὰ εις την λήψιν των μὴ θρεπτικῶν και ὀκλη-
ρῶν φαινομένων τούτων οὐσιῶν, αἱ ὁποῖαι καταπίνονται μετὰ τής
αὐτῆς προθυμίας και εὐκολίας ὅπως και τὰ γεννήματα ή ἐν-
τομα. Ἐὰν αἱ ὀρνιθες περιορισθῶσιν ἐντὸς μερῶν μικρῶν, εἶνε
φανερὸν ότι ο παράγων ὡς μηχανισμὸς δὲν δύναται να ἐνεργῇ
ἐπὶν πολὺν χρόνον, ἐκτός ἂν αἱ προς σχηματισμὸν των κελυφῶν
χρειαζόμεναί ὕλαι χορηγῶνται ἀρθῶνως.

(Εκ του Ἄς. τής Ἀνατολῆς).

Ο ΤΑΡΤΑΡΟΣ.

Διὰ του ὀνόματος τούτου ὀνομάζον οί παλαιοί τον κάτω κό-
σμον ἐν γένει, ὅστις ἔκειτο εις τὸ κέντρον τής γῆς ἔχων ἴδιον
ἥλιον και ἴδιον οὐρανόν· κατ' άλλους δὲ, ὀνομάζον την χαλκίνην
φυλακὴν των Τιτάνων, ἧτις ήτο τρίς σκοτεινότερα τής νυκτός και
ἔκειτο εις τὰ πέρατα τής γῆς.

Ο Τάρταρος διηρεῖτο εις δύο μέρη· εις τον ἴδιως Τάρταρον,
ὅπου ἐφέροντο αἱ ψυχαί των ἀσεβῶν, των πονηρῶν ὡς ο Σίσυφος,
των φονέων ὡς ο Ἰζίων και αἱ Δαναίδες, και άλλων τοιαύτων
κακοῦργων—και εις τὰ Ἠλύσια πεδία, ὅπου ήρχοντο μετὰ θά-
νατον αἱ ψυχαί των εὐσεβῶν, των χρισάντων τὸ αἷμα αὐτῶν ὑπὲρ
πατρίδος, των ἀγνῶν ἱερέων, των ἐναρέτων ποιητῶν, των εφευρε-
τῶν των τεχνῶν, και τέλος αἱ ψυχαί ἐκείνων, ὅτινες διὰ τὰς ἐνα-
ρέτους αὐτῶν πράξεις κατέλιπον μνήμην ἀθάνατον.

Ἡ εις τον Τάρταρον εἰσοδος διὰ διαφόρων μερῶν ἐγένετο· οἶον,
διὰ σπηλαίου κειμένου πλησίον τής λίμνης Ἀόρνου (1), καταρῦτου
ἀπὸ θάμνους—διὰ τινος ἐν τῷ Ταινάρῳ, ἀρωτηρῶ τής Λακω-
νικῆς, κειμένου σπηλαίου, δι' οὗ κατέδη ή ψυχὴ, κατὰ παραγγε-
λίαν τής Ἀφροδίτης, εις την Περσεφόνην, διὰ να λάβῃ την Ηυ-
ξίδα—διὰ τής Ἀχερουσίας λίμνης—διὰ του ἐν Ἀπικῇ Κολω-
νοῦ και διὰ διαφόρων άλλων μερῶν κατὰ δὲ τον Ὀμηρον εἰ-
χεν εἰσοδον και προαύλιον εις τὰ ἀπώτατα του Ὀκεανοῦ, ὅπου
ο ἥλιος οὐδεμίαν ἔριπτεν ἀκτίνα.

(1) Λίμνη τις ἐν Καμπανία, ἀναδιδουσα δηλητηριώδεις ἀνα-
θυμιάσεις, αἵτινες ἐθανάτωναν τὰ ὑπερπετώμενα αὐτὴν ὀρνεα (ὅθεν
ή ἐτυμολ. [ἀ. ὀρνις] του ὀνόματος τής), Lago d'Averno.

Ο καταχθόνιος οὗτος τόπος διεβρέχeto υπό τεσσάρων ποταμῶν: τῆς Στυγός, τὰ ὕδατα τῆς ὁποίας ἐθεωροῦντο δηλητηριώδη καὶ εἰς τὰ ὅποια ὤμνουν οἱ θεοὶ τὸν ἱερώτερον αὐτῶν ὄρκον, τὸν ὁποῖον ὤφειλον νὰ κρατῶσιν αὐστηρότατα, ἐπειδὴ ὁ ἐπιόρκος ἐξωρίζετο τοῦ Ὀλύμπου ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ μάλιστα μετὰ τὸ διάστημα τοῦτο καὶ μετὰ αὐστηρὰς δοκιμασίας ἐγίνετο πάλιν δεκτὸς — τοῦ Ἀχέρωντος, τοῦ ὁποίου τὰ ὕδατα ὁ Ζεὺς κατέστησε πικρὰ ὡς χολήν, διότι ἐδρυσίσθησαν δι' αὐτῶν οἱ Γίγαντες· εἰς αὐτὸν ὁ γέρον Χάρων ἐπάρθημευε διὰ τοῦ σεταθρωμένου αὐτοῦ σκαφιδίου, λαμβάνων ὡς πορθμεῖα ἕνα ὄβολόν, τιθέμενον εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ — τοῦ Κωκυτοῦ, ὅστις ὑπὸ μὲν τῶν ποιητῶν λέγεται ὅτι ἐγεννήθη ἐκ τῶν δακρυῶν τῶν τεθνεώτων, ὑπὸ δὲ τοῦ μύθου πλάττεται υἱὸς τῆς Στυγός καὶ τοῦ Φλεγέθοντος — καὶ τοῦ Φλεγέθοντος ἢ Πυριφλεγέθοντος, ὅστις ἦτο ποταμὸς πυρῶδης, κλιών κατὰ φλόγας κυανᾶς, διὰ τὸ ὅποιον ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο Πυριφλεγέθων.

Παρὰ τὴν ὄχθη τῶν ποταμῶν τούτων καὶ ἐντὸς σπηλαίου κατώκει ὁ Κέρβερος, κατ' ἄλλους μὲν τρικέφαλος, κατ' ἄλλους δὲ πεντηκοντακέφαλος κύων, υἱὸς τοῦ Τυφῶνος καὶ τῆς Ἐχιδνῆς. Ἔργον τούτου ἦτο τὸ νὰ φυλάττῃ τὴν εἰσοδὸν, κολακείων μὲν τοὺς εἰσερχομένους, κατασπαράττων δὲ ἀνηλεῶς τοὺς ἐξερχομένους. Ἀλληγορεῖται ὁ Κέρβερος εἰς φοβερὸν δράκοντα διατρέβοντα ἐν σπηλαίῳ τινὶ τοῦ Ταϊνάρου, ὅπου, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, ἐνόμιζον οἱ ἀρχαῖοι ὅτι ἦτο ἡ εἰς Τάρταρον εἰσοδος.

Διάφοροι ποινὰὶ ἐπεβύλλοντο εἰς τοὺς ἐν Ταρτάρῳ ὄντιν αἱ Δαναίδες ἦσαν καταδικασμέναι, διὰ τὸν φόνον τῶν ἑαυτῶν συζύγων, νὰ ἀντλώσιν ὕδωρ εἰς τετραμῆνον πίθον — ὁ Σίσυφος, διὰ τὴν ἀπάνθρωπον αὐτοῦ συνήθειαν νὰ βασανίζῃ τοὺς ὀδοιπόρους, ἦτο καταδικασμένος νὰ κυλιέται παμμεγέθη λίθον ἐπὶ ὕψηλῳ ἔρειπῳ — ὁ Τζείων, διὰ τὸν φόνον τοῦ πενθεροῦ τοῦ Ἡσιονέως, ἦτο καταδικασμένος νὰ περιστρέφεται αἰωνίως ἐπὶ τινος τροχοῦ — ὁ Τάνταλος, καταδικάσθη νὰ μὴ δύναται νὰ πίνῃ ὕδωρ, ἐν ᾧ ἔκειτο ἐντὸς λίμνης μέχρι τοῦ γενείου, διὰ τὴν ἀπάτην, ἣν ἐπεχείρησε νὰ κάμῃ εἰς τοὺς θεοὺς, καὶ ἄλλοι ἐπασχον ἄλλα ἀναλόγως τῶν ἐγκλημάτων αὐτῶν.

Μακρὰν τοῦ τόπου τούτου καὶ εἰς τὸ δυτικὸν πέρασ τῆς γῆς ἦσαν τὰ Ἠλύσια πεδία, τόπος κατάφυτος, εἰς τὸν ὁποῖον διὰ παντός ἐδασίλευε τερπνότερον ἔαρ. Εἰς αὐτὰ διέτριβον αἱ ψυχὰὶ τῶν δικαίων καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν, ἀπολαμβάνουσαι πᾶσαν ἡδονὴν καὶ μακαριότητα καὶ ζῶσαι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὃν καὶ ἐπὶ γῆς ἔζων. Τινὰς συγγέουν πρὸς τὰ Ἠλύσια πεδία καὶ τὰς νήσους τῶν Μακάρων, τῶν ὁποίων ἐβασίλευεν ὁ Κρόνος, ἔχων ὑπὸ τὸ σκήπτρόν του τὸν χρυσοῦν αἰῶνα. Οὐδεμία δὲ ψυχὴ ἐτόλμα νὰ ἀπέλθῃ οὔτε εἰς τὸν Τάρταρον οὔτε εἰς τὰ Ἠλύσια πεδία, ἐὰν πρῶτον ἄμα ἀποβῆται τοῦ πλοιαρίου τοῦ Χάρωνος δὲν παρουσιάζετο εἰς τοὺς τρεῖς ὑπάρχους καὶ δικαστὰς τοῦ Πλούτωνος, Μίνωα, Ραδάμανθον καὶ Αἰακόν, ὅτε, κριθεῖσα ὑπ' αὐτῶν, ἐλάβανε τὴν ἀνήκουσαν ἀμοιβὴν τῶν ὧν ἐπὶ γῆς εἰργάσατο.

Σ. Εὐ. Στεφάνου
((μαθητῆς τῆς γ'. τάξ. τοῦ Γυμνασίου Ἀθηνῶν))

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Τὸν χαρακτήρα τοῦ Σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ περιγράφουσα. Ἐστάλη Λατινιστὶ παρὰ Πιλάτου Λευτοῦλου, διοικητοῦ Ἑωμαίων ἐν Ἰουδαίᾳ εὐρέθη δὲ μεταξὺ τῶν χειρογράφων τοῦ Βυτικανοῦ, ἐν Ρώμῃ.

Ἐνταῦθα, ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, εὐρίσκειται ἤδη τις ἄνθρωπος μεγάλων ἀρετῶν κάτοχος καὶ ὀνομάζει ἑαυτὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Οἱ μὲν ἄλλοι ἕνοι νομίζουσιν αὐτὸν προφήτην, οἱ δὲ ὀπαδοὶ αὐτοῦ τιμῶσιν ὡς υἱὸν τοῦ Ἀθανάτου Θεοῦ. Ἐγείρει νεκρούς, θεραπεύει πάσας τὰς ἀσθενείας διὰ λόγου μόνον καὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, εἶνε μέγας τὸ σῶμα καὶ εὐσχημος, τὸ πρόσωπον ἔχει ἰλαρὸν καὶ σεμνοπρεπές, τὴν δὲ κόμην καταβαίνουσαν μέχρι τῶν ὠμων εἰς πλοκάμους ἑλικοειδεῖς καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου διηρημένην, τὸ δὲ χρῶμα αὐτῆς τοιοῦτον, ὅποιον δύσκολον νὰ περιγραφῆ· τὸ μέτωπόν του εἶνε μακρὸν καὶ ὀμαλόν, αἱ παρειαὶ χριτοῦρομοι· ἡ ρίς καὶ τὸ στόμα σύμμετρα, τὰ γένεια διατέα καὶ διηρημένα, τὸ χρῶμα τῆς κόμης ἔχοντα καὶ μακρὸς ἐνὸς δακτύλου, τὰ ὄμματα ζωηρότατα, ἐλέγχει κοσμίως καὶ προτρέπει ἰλαρῶς. Οἱ λόγοι του πλήρεις χαρίτων καὶ τὰ ἔργα αἰδέσιμα. Ποτὲ δὲν τὸν εἶδε τις γελῶντα, πολλάκις δὲ κλαίοντα. Ἡ μετριότης καὶ ἡ σύνεσις αὐτοῦ ἐξάίρετοι καὶ τέλος εἶνε ἄνθρωπος, ὅστις διὰ τῆς ἐντελεῦς αὐτοῦ ὠραιότητος καὶ τῶν θείων τελειότητων ὑπερβαίνει πάντα ἄνθρωπον.

Ἡ ἀντιγραφή ἐγένετο ἐκ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς ἐν Βιέννῃ Βασιλικῆς (1).

Συνέντευξις τῶν Ἡγεμόνων τῆς Βρασιλίας

μετὰ
τῆς Κυρίας Δώρας Ἰστριάδος.

Οἱ λόγοι ἡγεμόνες οὐδόλως ἐσπίνιζον κατὰ τὸν III. αἰῶνα. Αἰκατερίνη ἡ Β'. ἦτο ἴσως τὸ μᾶλλον πεπαιδευμένον ἄτομον τοῦ εὐρέος κράτους αὐτῆς. Φριδερίκος ὁ Β'. κατελογίσθη ἐν τοῖς συγγραφεῦσιν. Ὁ μέγας δούξ τῆς Τοσκάνης Λεοπόλδος Α'. ἐπροστάτευε μετὰ ζήλου τὰ γράμματα καὶ ὁ Φίλιππος δούξ τῆς Αὐρηλίας, ὁ ἀντιβασιλεύσας ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ τῆς ἀηλικιότητος Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ', ἐκαλλιέργει ἐπιτυχῶς τὴν χημείαν.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν πολλοὺ γε καὶ δεῖ νὰ ἔχωσιν οὕτως τὰ πράγματα καὶ, ἀν ὁ ΙΣΤ'. αἰὼν καὶ ὁ ΙΖ'. ὀνομάσθησαν αἰῶνες Λέοντος τοῦ Γ. καὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', τὰ μάλιστα τις θὰ ἐδυσκολεύετο νὰ δώσῃ τὸ ὄνομα Ἑρωπαϊαῶν τινὸς μονάρχου εἰς τὸν αἰῶνα τῶν τηλεβόλων τοῦ Krupp καὶ τῶν πυροβόλων τοῦ Chassepot.

(1). Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐπεδόθη ἡμῖν ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τινος, διαβεβαιώσαντος ἡμᾶς ὅτι εἶχε λάβει αὕτην παρὰ φίλου του, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ ἄμεσος ταύτης ἀντιγραφεύς.

Δ. Α. Μ. Χ.

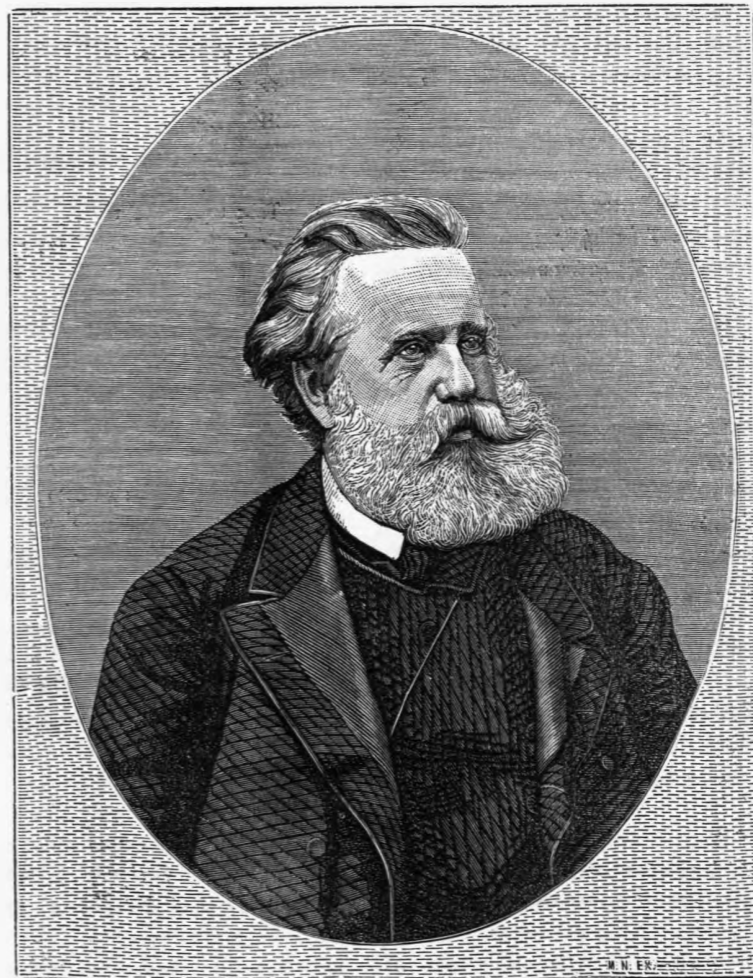
Ἐν Ἀμερικῇ ὅμως φαίνεται ὅτι οἱ ἄνθρωποι σκέπτονται πολὺ διαφόρως ὡς πρὸς τὰς ἰδιότητας, αἵτινες ἀφίλουσι νὰ κοσμῶσι τὸν ἡγεμόνα. Τῷ ὄντι ὁ Δὼν Πέτρος Β'. τῆς Ἀρχαντάλας, ὅστις κυβερνᾷ τὴν μεγαλειτέραν τῶν ἐπικρατειῶν τῆς Ν. Ἀμερικῆς, τὴν ἀπέραντον αὐτοκρατορίαν τῆς Βραζιλίας, ἐδειξε κατὰ τὴν περιήγησιν, ἣν ἐσχάτως ἔκαμεν ἐν τῇ Δύσει, ὅτι ἐπρωτίμα πάντοτε πολὺ πλεϊότερον τὴν ἐπιστήμην καὶ τὰ γράμματα, ἢ τὰς ἀνθρωποκτόνους ἐφευρέσεις, ἐφ' αἷς οἱ τῆς Εὐρώπης ἡγεμόνες τοσούτον σεμνύνονται.

Μάλιστα λ. χ. ἀριχθεῖς εἰς Φλωρεντίαν ὁ αὐτοκράτωρ, χωρὶς ποσῶς νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς νέας ὁμοιομορφῆς ἐνδυμασίας (uniforme), ἥτις ἀρτίως ἐδόθη εἰς τὸν ἰταλικὸν στρατόν, μήτε περὶ τοῦ πυροβόλου, τὸ ὅποιον προτιμᾷ ἡ τῆς Ἰταλίας κυβέρνησις, ἠθέλησεν αὐτὸς τε καὶ ἡ αὐτοκράτειρα νὰ λάβωσι συνέντευξιν μετὰ τῆς συγγραφέως, ἥτις ἐνταῦτῳ ἐσοῦδασε τὴν Ἀνατολήν καὶ τὴν Δύσιν καὶ τῆς ὁποίας τὰ συγγράμματα, ὡς βεβαιούσιν αἱ ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες, ἀναγινώσκονται ἐν τῇ Νέᾳ Ὠρκῆ καὶ ἐν τῇ Βοστώνῃ, ἐν τῇ Ρίω Ἰαννίνοι καὶ ἐν τῇ Βασιλεῦσιν.

Ὁ Δὼν Πέτρος Β'. οὐχὶ μόνον γινώσκει ἀριστα τὴν Ἑλληνικήν, εὐχερέστατα μεταγρᾶζων τὰ ἑλληνικὰ κείμενα, ἀλλ' ἀσχολεῖται μὲ τρόπον ὄλως ἰδιάζοντα περὶ τοῦ καλλιτέρου τῆς προφορᾶς τῆς γλώσσης ταύτης συστήματος. Πεισιμένος δὲ εἶναι ἡ γλώσσα ἡμῶν προορίζεται ἵνα κατασταθῇ καὶ αὐθις ἡ

παγκόσμιος γλώσσα τοῦ σφόδρὸς κόσμου, πιστεύει ὅτι εἶνε κενὸς ἤδη ἡ ἀποσκορακισθῆ ἡ πληθμελής προφορὰ ἢ παρὰ τοῦ Ἐράσμου εἰσαχθεῖσα εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Δύσεως. Ἡ ριζικὴ αὕτη μεταρρυθμισίς τῷ φαίνεται τοσούτῳ μᾶλλον κατεπιούσια, ὥστε ἔλεγε μειδιῶν ὅτι ἐνεκα τῆς περὶ τὴν ἐρασιμικὴν προφορὰν ἔξω εἶνε δύσκολον ἀκόμη καὶ εἰς ἐκείνους, οἵτινες ὡς αὐτὸς τὴν θεωροῦσι χειρίστην, νὰ τὴν ἀποσκορακίσωσιν ἐντελῶς.

(ΜΕΝΤΩΡΟΣ Τόμ. Γ'. Τεύχ. ΚΗ').

Ὁ Δὼν Πέτρος Β'. τῆς Ἀρχαντάλας, αὐτοκράτωρ τῆς Βραζιλίας.

Ἄν περιστάσεις ἀνεξάρτητοι τῆς θελήσεώς του (ἡγεμῶν) τοσούτον εὐσυνειδήτως συνταγματικῶς, ὡς ὁ Δὼν Πέτρος Β', δεῖται νὰ σκέπτηται περὶ πλεῖστων ὄσων προημάτων) δὲν τῷ ἐπέτρεψαν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἑλλάδα, ἐννοεῖ ἐν τούτοις τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τοῦ ταξιδίου τούτου καὶ ἐμακρίστε τὴν συγγραφέα τῶν εἰς Ρουμέλην καὶ Μωρέαν ἐκδρομῶν, ἥτις ἠδυνήθη νὰ τὸ κάμῃ καὶ νὰ τὸ διηγήθῃ. Ἡ κυρία Δώρα Ἰστριάς τῷ παρετήρησεν ὅτι ἀν καὶ διὰ πολλοὺς λόγους λυπεῖται κενὸς εἶναι τὸν μονάρχου τοσούτου λόγους καὶ τοσούτον φιλελεύθερος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τὰς Ἀθήνας, τὴν Σπάρτην καὶ ἄλλας πόλεις, αἱ ὅποιαι κατέχουσι τοσούτον ἐπίσημον θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἡ ἑλληνικὴ φιλολογία ἐν τούτοις εἶνε τοσούτον ἀνεξάρτητος τῆς γνώσεως τῶν τόπων καὶ ὁ χαρακτήρ αὐτῆς εἶνε τοσούτον παγκόσμιος, ὥστε οὐδὲν ταξιδίον ἀπαιτεῖται ὅπως τις αὐτὴν καλῶς ἐνοήσῃ.

Ὁ Ὅμηρος, προσέθεσεν ἡ κ. Δώρα Ἰστριάς, εἶνε ποιητῆς ὁ ὅποιος ἐκφράζει ἀισθημάτων τοσούτον κατὰ βάθος ἀνθρώπινα, ὥστε εἶνε καταληπτός ἐντελῶς πανταχοῦ. Ὁ αὐτοκράτωρ ἀπήντησεν ὅτι τὸ προνόμιον τοῦτο φαίνεται τῷ ὄντι μοναδικόν, διότι τὸν Δάντην, τὸν ὅποιον ἐπαξίως θαυμάζει, ἐννοεῖ πολὺ καλλίον ἀφ' ὅτου εἶδε τοὺς τόπους, οἵτινες εἶχον χορηγήσει εἰς τὸν συνάμα καὶ ὕψηλόν καὶ σκοτεινὸν συγγραφέα τῆς θείας κωμωδίας ἀδιαλείπτους ὑπαντιμῶνας.

Ἡ αὐτοκράτειρα ἐφάνη ἰδιάζοντως ἐνδιαφερομένη ὑπὲρ τοῦ συγγράμματος, τὸ ὅποιον ἡ κυρία Δώρα

Ἰστριάς ἐδημοσίευσε διὰ τὰς ἐν τῇ Ἀνατολῇ γυναικας, καὶ ὑπὲρ τῶν δραματικῶν συμβάντων τῶν προηγουμένων αὐτῆς. Ἡ κόρη αὕτη τῶν Βουρβόνων, ἀκούουσα τὸν τραγικὸν θάνατον τῶν Γκιόκα Ἀλεξάνδρου καὶ Γρηγορίου, ἠδύνετο νὰ εἴπῃ ὅτι αἱ ἀίμοχρεῖς τάξεις τῶν Βασιλευσῶν δὲν εἶνε ἥτιον ἐπίφοβοι ἢ αἱ παρρησὶ τῶν ἔχλων καὶ ὅτι, προκειμένου περὶ καταστροφῶν ἀνηκούστων, ἡ Ἀνατολὴ οὐδόλως ὑπολείπεται τῆς Δύσεως.

Ὁ καθρέπτης εἰς ὃν πρέπει νὰ ἀποβλέπη πᾶς ὁ φέρων τὸ ἱερὸν ὄνομα « Ἱερεὺς ».

Ὁ Ἱερεὺς ὁ καλός, καθὼς κληρικός, ὅστις οὐτινος κληρικός καὶ μερὶς εἶνε ὁ Θεός, ὅπως γίνῃ ἄξιος οὐπὲρ φέρει ἱεροῦ ὀνόματος, φρονεῖ τὰ οὐράνια, φρονεῖ τὰ αἰώνια καὶ οὐδέποτε τὰ ἐπίγεια καὶ φθαρτά. Ὡς φρονῶν δὲ τὰ τοῦ Θεοῦ, εἶνε καὶ ἔνθερμος φίλος τῆς προσευχῆς. Εἰς τὴν προσευχὴν, τὴν ἀνύψωσιν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς διανοίας εἰς τὸν Θεόν, καὶ τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ διηλεκτὴ ὁμιλίαν ὑφίσταται ἅπας ὁ ἐσωτερικὸς αὐτοῦ βίος. Δὲν ἀναγινώσκει τοὺς ψαλμοὺς καὶ τὰς εὐχὰς ἀπλῶς, ἀλλ' αἰσθάνεται ὅτι ὁ ποιητὴς τοῦ ψαλμοῦ ἠσθάνετο τὸ πνεῦμα τοῦ ψαλμοῦ πνέει καὶ ἐνεργεῖ ἐν αὐτῷ οὐδέποτε τὰ μὲν χεῖλη αὐτοῦ λαλοῦσιν, ἡ δὲ καρδία μὲνει ἄλαλος, διότι γινώσκει κάλλιστα, ὅτι ὁ κρότος τῶν χειλέων χωρὶς τῆς λαλιᾶς τῆς καρδίας οὐδὲν ὠφελεῖ καὶ οὐ κυρίως μόνον ἢ πρὸς Θεὸν πάλλουσα καὶ ἐν Θεῷ ζῶσα καὶ κινουμένη καρδία εἶνε ἡ ἀληθὴς καὶ γνησίως προσευχομένη. Ἰνα δ' ἀποβῆ δραστικώτερος εἰς τὴν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ σωτηρίαν καὶ διὰ τῆς γνώσεως καὶ μαθήσεως, ἀγαπᾷ ὡς προσφιλέστατον αὐτῷ ἔργον τὴν μελέτην, οὐδεμίαν καταφρονεῖ ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης, ἀφ' ἧς δύνανται νὰ φωτισθῇ μακράναι ὅσα μέλλει νὰ διδάξῃ, ἀπανθίζων αὐτὰ ἐκ τῶν Ἱερῶν Γραφῶν « γινώσκει ἂ ἀναγινώσκει » καὶ δίδει νὰ ἐνοήσωσιν εὐχερῶς καὶ οἱ ἄλλοι παιδεύεται ἵνα παιδεύσῃ ἄλλους ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου, καὶ ἡ Θεία Γραφή εἶνε τὸ ἐγγχειρίδιον αὐτοῦ. Ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ κυριεῖται ὁ ἔμφυχος νόμος, ἡ ἀγάπη. Ἐπειδὴ δὲ φρονεῖ τὰ οὐράνια, οὐδὲν ἔχει φρόνημα ὑπὲρ τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν. Γνωρίζει καλῶς ὅτι ἡ ἱερωσύνη δὲν εἶνε στρατεία ἐν ἣ ὑπηρετεῖ τις ἀντὶ μισθοῦ, ὅτι ὁ ἱερατικὸς βίος δὲν εἶνε ἐπάγγελμα καπλίου, ἐν ᾧ σπουδάζει τις νὰ κερδήσῃ καὶ νὰ πλουτήσῃ. Ὁ Ἱερεὺς ὁ καλὸς δὲν προσχευρίζεται ἵνα ἱερουργῇ χάριν τοῦ « μαμωνᾶ » δὲν βλέπει εἰς τὰς χεῖρας ἀλλ' εἰς τὰς χεῖρας τῶν προσερχομένων αὐτῷ δὲν καταφρονεῖ τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ὀδηγεῖ αὐτὸν καὶ διδάσκει ἐπικουδομαεῖ τὴν τοῦ πλησίον ἀγάπην· δὲν καταθλίβει τοὺς πτωχοὺς, ἀλλ' ἀνακουφίζει αὐτοὺς δὲν κολακεύει τοὺς πλουσίους· δὲν ληλατεῖ τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἐπισκευάζει αὐτήν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ κατατρώγει αὐτὸν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς του· δὲν ἐκνεοῖ τὰ βελάντια, ἀλλ' ἀναψύχει καὶ ἀναπαύει τὰ πνεύματα· ἀεὶποτε εὐλαβῆς τοῦ θυσιαστηρίου λειτουργός, παρίσταται μετὰ συγκινήσεως καὶ κλονισμοῦ ψυχῆς ἐνώπιον τοῦ μεγάλου καὶ ἀκαταλήπτου μυστηρίου, « πᾶσαν τὴν βιωτικὴν ἀποθέμενος μέριμναν » καὶ ἐστὼς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν πνεύματι ζώσης πίστεως καὶ κατανύξεως καὶ διακρινόμενος διὰ τῶν ἁγίων χαρακτηριστικῶν τῆς εὐσεβείας καὶ καθαρότητος. Ἰδοὺ τὸ λαμπρὸν κάτοπτρον, εἰς ὃ πρέπει νὰ ἀτενίσῃ πᾶς ὁ φέρων τὸ ἱερὸν ὄνομα « λειτουργός τοῦ Ἰψίστου ». Ἰδοὺ ὁ κανὼν, καθ' ὃν δεῖ πολιτεῦσθαι πάντας, καὶ ἡ σπάρτος (σχοινίον), πρὸς ἣν τὸν λίθον τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ἀγωγῆς δεῖ ἄγειν.

Δ. Α. Μ. Χαρικλῆς.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΝ.

Helas ! il est passe peut-être sans retour
L'heureux temps où mon cœur voyait avec tristesse
la fuite des beaux jours.
Charles Didier.

I.

Ἦν φθινοπώρου σκυθρωπὴ καὶ σύνορρος ἡμέρα· τὸν πένθιμον μανθῶν τῆς ἐνδύετο ἡ φύσις, μελαγχολίας δ' ἔσπερον νεφέλαι τὸν αἰθέρα· τὴν καλλονὴν τῆς φύσεως κατέβαλλεν ἡ δύσις....

Τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἔαρος, τὴν χλόην καὶ τὰ ἄνθη, σ' τοὺς ζοφεροὺς κευθμῶνας τῆς ἡ γῆ τὰ εἶχε κρύψει· ὁ Φοῖβος δὲ τὴν στέρην αὐτῶν ὡς νὰ ἠσθάνθη, ἐκτίνας ἔρριπτεν ὠχρὰς ἐπὶ τῆς γῆς ἐν θλίψει. Εἰς δένδρον δ' ὑποκαίμενος ψυχροραγῶν κ' ἐκπνεόν τὴν φύσιν ἐγὼ ἔβλεπον μὲ λυπηρὸν τὸ βλέμμα· τὸ δάσος δ' ὅπερ ἠκμαζε καὶ τόσον ἦν ὠραῖον, ἐφόρει τὴν ὠχρότητα ὅσπερ θανάτου στέμματα.

Ἐνθεν τὰ φύλλα ἔπιπτον ὠχρὰ καὶ μαραιμένα καὶ πίπτοντα ἐξέκειμπον θροῦν θλιβερὸν ὡς θρήνον, ἔνθεν τὰ δένδρα ἴσταντο, γυμνά καὶ θετλιμμένα, ὡς νὰ ἐπένηθον γοερώς τὸν θάνατον ἐκείνων.

Σ' τὰ δάση δ' ἐκυρίευσεν σιγὴ βαθεῖα μόνον· μόνον δ' ἐτάραττεν αὐτὴν ὁ ἄνεμος συρίζων· ἠκούοντο δ' ἀντὶ τερπνῶν ἁσμάτων ἀηθόνων ὁ τῶν πιπτόντων φύλλων θροῦς καὶ ὁ ῥυὰς κελαρύζων.

Ἔτι ἠκούοντο πτηνῶν αἱ οἰμωγαὶ κ' θρήνοι· μετέβαινον εἰς ἕτερον κλίμα αἱ χελιδόνες, εἰς φωλεὰς κατέφευγον οἱ τέττιγες, οἱ σπῖνοι, κορυθαλοὶ κ' αἱ αἰδοὶ τοῦ πλάστου ἀηθόνες.

Τοῦ Φθινοπώρου ὁ ψυχρὸς ἀῆρ σφοδρῶς συρίζων ἀφῆρει πᾶν τὸ λείψανον τοῦ ἔαρος καὶ θέρου, πᾶν λείψανον τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως, κομίζων ὠχρότητά τε μαρασμὸν, ψυχρὸς τ' εἰς ἄλλου μέρους.

II.

Ἐκεῖθεν τότε ἐγερεῖς ἐκίνησα ρεμβάζων, πρὸς δρυὸν τινα δ', ἐαρὶνον ἐταῖρον, διηθύνηθη, ὑφ' ἣν παῖς ὦν μοὶ ἤρεσκε νὰ κάθην ἡσυχάζων. Ἠσάκις, ὦ! ὑπὸ αὐτὴν τὸ ἔαρ κατεκλήθη.

Ἠσάκις μὲ τὰ φύλλα τῆς μ' ἐκάλυψεν ἐκείνη, εἰς τὰς ἀγκυλάς ὑπ' αὐτὴν δὲ ἤμην τοῦ Μορφέως, ἐφ' ἧς ἠδῆως ψάλλοντες οἱ τέττιγες, οἱ σπῖνοι, γλυκὰ μὲ ἐνανούριζαν (ὦ! τί καιρὸς ὠραῖος.)

Ἠσάκις νέος ἔτι ὦν, ὅτε τὰ φύλλα θάλλουν, ὑπὸ τὴν δρυὸν καθήμενος ἠδῆως ἐτερόπληγην κ' ἐθαύμαζον πῶς τὸν αὐλὸν ἐντέχνως βωσκοὶ ψάλλουν· ὁπόσῃν δὲ ἠδύτητα ὦ! τότε ἠσθάνεμην.

Ἠσάκις νέος ἔτι ὦν (ὦ ἐρετὴ νεότης!), μετὰ βωσκῶν συνέψαλλον κ' ἐχόρευον ἐπίσης· παρῆλθον ἔμως ὡς σκιαί—τὰ πάντα ματαιότης! καὶ μόνον τί ἐπέζησαν; ὀλίγη ἀναμνήσεις.

Παρῆλθον ἀνεπιστρεπτεῖ οἱ εὐτυχεῖς μου χρόνοι, καθ' οὓς τὸ ἔαρ μὲ φαιδρὸν προσέμενον τὸ ὄμμα· τὸ ἔαρ ἦτον ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἐλπίς μου μόνη, πλὴν τώρα τίς μου ἡ ἐλπίς; τὸ σῆπον πάντας χῶμα.

Ἐπὶ τὴν δρυὸν ἐκάθησα, τὸν παλαιὸν μου φίλον, τὴν δρυὸν τὴν φέρουσαν σ' τὸν νοῦν τσσαύτας ἀναμνήσεις.

Ἐσκέρθη... καὶ παρέβαλον τὸν ἄνθρωπον μὲ φύλλον τὰ ψύχη καὶ τὸν ἄνεμον μὲ θλίψεις καὶ συγχύσεις.

Τὸ γῆρας μὲ φθινοπώρον—ἀμφοτέρα μαραινοῦν τὸ μὲν τὰ φύλλα τῆς ζωῆς, τοῦ δένδρου δὲ τὸ ἄλλο· καθὼς δ' οἱ κλάδοι μένουσιν, οὕτω κ' οἱ φίλοι μένουσι· θὰ μαρηνώσῃ δὲ καὶ αὐτοὶ ἅπασι· δὲν ἀμφιβάλλω.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει Ὀκτώβριος 1871.

Θ.

ΑΠΟΜΝΗΜΟΜΕΥΜΑΤΑ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΝ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Κ. Ἰωαννίδου).

Ἱατρός τις ἐν Γροιλανδίᾳ.

Ἡ ἀλλόκοτος ἰδιοτροπία μου μὲ εἶχεν ὀδηγήσει μέχρι τῆς Γροιλανδίας τυχαίως εὐρέθη ἐν τινὶ λιμενίσκῳ αὐτῆς κεκλιμένῳ βωρεϊότερον τοῦ βορείου πολιτικοῦ κύκλου. Ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου ἡμῶν διεκρίναμεν ἐπὶ τῆς παραλίας οἰκήσεις τινάς, ἀνθρώπινα τινα ὄντα καὶ καπνοδόχους, αἱ ὁποῖαι ἐκάπνιζον.

Τοσοῦτον καιρὸν εἶχομεν παλαίσει κατὰ τῶν πάγων καὶ τῶν τρικυμιῶν τῶν πολιτικῶν θαλασσῶν, ὥστε ἡ ἀφίξις ἡμῶν εἰς τὸν λιμενίσκον ἐκείνον ἦτον ἀληθῆς τῶ ὄντι ἀναψυχή. Τὸ ἐκεῖ κομίσαν ἡμᾶς πλοῖον ἀπέλασε τῆς γαλήνης τῶν φιλοξενούντων αὐτὸ ὕδατων, ἠσυχῶς ἐπὶ τῶν ἀγγυρῶν τοῦ ἀναπαυόμενον. Τὸ κατ'

ἐμὲ οὐδὲν ἄλλο ἀνέμενον νὰ εὕρω ἐν τῇ γῆ ταύτῃ εἰμὴ τὴν ἀκαθαρσίαν καὶ τὴν βαρβαρότητα, διότι, ρίψας ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν φαλακρῶν ἐκείνων βράχων, δὲν εἶδον εἰμὴ καλύβας προχειρῶς ἐκ ξύλων, πηλοῦ καὶ ἀχυρῶν κατασκευασμένας, καταγώγια ἀλιέων καὶ θηρευτῶν, οἱ ὁποῖοι ὡς ἐκ τῆς ἐνδυμασίας αὐτῶν ἐφαίνοντο χριστιανοί, ἀλλὰ μόλις εἶχον μορφήν ἀνθρωπίνην· τοσοῦτον ἦσαν ἀθλοὶ καὶ ἐλεεινοί. Ἐν τούτοις ἤμην περιέργος νὰ ἴδω πῶς οἱ πτωχοὶ οὗτοι ἀνθρωποὶ ἠδύναντο νὰ ζῶσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐξορίᾳ.

Μόλις προσεμπίσθη ἔμεινα ἐκπληκτός, ἰδὼν ἄνθρωπον ὄλωσ διὰφορον τῆν ἄλλων καὶ καθ' ἕλα ὅμοιον μὲ ἐμέ, ὅστις εἶχεν ἐκλέξει ὡς κροτοκίαν τοῦ τὴν ἀγρίαν ἐκείνην φύσιν, περιφρονῶν τὸν νόμον καὶ ζῶν ἀσμενέστατα μακρὰν τῆς τύρβης αὐτοῦ καὶ τῆς ματαιότητος.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἅμα μαθὼν τὴν ἀφίξίν μου, ἔσπευσεν ἀμέσως ἐπὶ τοῦ πλοίου ἵνα ὑποδεχθῇ ἡμᾶς μετὰ τῆς μεγαλειότητος χαρᾶς καὶ ἀβροφροσύνης. Ἐφόρει βελιάδιον ἐκ κισσοῦ ἐριούχου καὶ φέρουσαν κομβία χρυσαῖα, κεντήματα ὠραῖα καὶ ἐπωμίδας μεγάλας. Παράσημόν τι, τὸ ὅποιον ἐκόσμηε τὸ στήθος του, ἐδείκνυεν ὅτι εἶχε κερδήσει τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλέως του. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔφερε κασκέτω λεγνῶτων (μὲ γαλόνια), ἐκ κισσοῦ ἐριούχου. Μανθῶς ἐκ δέρματος φώκης ἔχων ὑπερραμμένην θερμὴν καὶ ὠραίων σισύρων ἀλώπεκος ἀργυροειδοῦς ἔκειτο ἐπὶ τῶν ὤμων του· τὸ πρόσωπόν του ἐντελῶς ἐξωρισμένον ἐξέφραζε τὸ ἀρρενωπὸν αὐτοῦ, ἐνῶ οἱ κισσοὶ ὀρθαλμοῦ του ἐδείκνυον γλυκύτητα σχεδὸν γυναικίαν. Τέλος ἡ ξανθὴ κόμη του συναπετέλει τὸ σύνολον χαρακτηριστικῶν καταγωγῆς ὄλωσ σκανδιναβικῆς.

Ὁ ἄνθρωπος, τοῦ ὁποῖο ὁ ἀναγνώστης βλέπει ἀνωθι τὴν περριγραφὴν, μόλις διαβάς τὴν στενὴν θύραν τοῦ θαλαμίσκου μου, ἔκλινε χαριέστατα ἐνώπιόν μου· ἐγὼ δ' ἐγερεῖς ἀμέσως, ἔκλινα ἐπίσης, εὐχαριστῶν αὐτὸν διὰ τὴν φιλοφρόνησιν τοῦ ταύτην. Ἠρώτησα τὸν ἀξιωματικόν, ὁ ὁποῖος μὲ συνώδευε πάντοτε εἰς τὰς περιηγήσεις μου, διὰ τίνος γλώσσης ἄραγε ὠφειλέ τις νὰ ὁμιλήσῃ ἐκείνον τὸν κύριον· ἀλλὰ δὲν εἶχον εἰσέτι τελειώσει τὸν λόγον μου καὶ ὁ φίλος ἡμῶν ἀπήνησεν ἀγγλιστί.

« Ἐρχομαι ἵνα παρακαλέσω ὑμᾶς ὅπως τιμήσητε τὴν πτωχὴν κροτοκίαν μου, ἐν ἣ δύνασθε νὰ εὕρητε λιτὴν φιλοξενίαν. Θὰ μὲ ὑποχρεώσητε λοιπόν, ἐὰν εὐαρεστηθῆτε νὰ μὲ συνοδεύσητε. »

Ἡ εὐχαριστήσις ὑπῆρξεν ἀμοιβαία· ὥστε μετὰ τινα λεπτὰ διηυθονόμεθα πρὸς τὴν παραλίαν. Ὅσον δὲ ἡ συνδιέλευσις ἡμῶν προέβαινε, τοσοῦτον ἠῤῥξανεν ὁ θαυμασμός μου διὰ τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος πρὸς τῆ εὐγενεῖ συμπεριφορᾷ συνήνηνε καὶ διανοητικὴν ἀνάπτυξιν οὐχὶ τὴν τυχοῦσαν.

Ὁ νέος οὗτος φίλος ἦτο ὁ ἱατρός Μόλκε.

Περὶεργον! πῶς εἶνε δυνατόν τοιοῦτος ἄνθρωπος νὰ εὕρισκται εἰς τοιαῦτα μέρη; ἔλεγον κατ' ἑμαυτόν. Τὸ κατ' ἐμέ, πάντοτε ἐφρόνουσιν ὅτι ἤθελε μὲ ὑποδεχθῆ ἢ θηρευτῆς τις ἄγριος μὲ διέφθερας κεκαλυμμένους ἢ Ἐσκιμῶς τις μὲ χαλκόχρουν πρόσωπον ἢ εὐλαβῆς τις ἱεραπόστολος· ἀλλ' ἐν τούτοις παρ' ἐλπίδα συνήνησα εὐπατριζὴν καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως.

Δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ τῷ ἀπευθύω τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν.

— Πιστεύω, δόκτωρ, ότι δεν είναι πολλὸς κενὸς ἀρ' ὅτου δια-
μείνετε ἐνταῦθα καὶ ἐπομένως, ὅτι, δὲν ἤρχισατε ἀκόμη νὰ ἀηδι-
άζητε τοὺς μεγαλοπρεπεῖς τούτους βράχους.

— Ἐνδεκα ἔτη εἶνε, ἀπεκρίθη ὁ δόκτωρ, ἀρ' ὅτου διαμείνω εἰς
τὰ ἔρημα ταῦτα ὄρη, καὶ μολακτῶτα οὐδεμίαν ἀνίαν αἰσθάνομαι,
ἀλλά, τὸ ἐναντίον, τέρψιν καὶ εὐχαρίστησιν.

Ἐνδεκα ἔτη ἐν Γροιλανδίᾳ! εἶπον κατ' ἐμυτόν· τοῦτο τῆ ἄλη-
θεῖα εἶνε ἀπίστευτον.

Ἡ θεὰ τῆς παραλίας ἦτο ὄντως μεγαλοπρεπὴς καὶ μεθ' ἄλλης
τῆς ἀρορίας τῆς εἶχε τι γοητευτικόν. Ὅπισθεν ἡμῶν ὑψῶτο με-
γαλοπρεπὴς σειρὰ χιονοσκεπῶν ὄρεων, τῶν ὁποίων αἱ πλευραὶ ἐ-
καλύπτοντο ὑπὸ πάγων. Ἐνώπιόν μας ἐξέτεινετο ἡ μικρὰ πόλις
ἐκτεταμένη ἐπὶ τῆς κορυφῆς γιγαντιαίου βράχου, ἐν τῷ μυχῷ στε-
νοῦ ὁρμίσκου, ὅστις ἦτο ἡρεμὸς ὡς Ἑλβετικὴ λίμνη ἐν τινι κοιλάδι
τῶν Ἀλπεων.

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὰ περίεξ εἰσέτι τῆς πόλεως, πλήν τινων μερῶν
ἐνόη ὑπῆρχε χόρτος καὶ πρασιά, ἡ ὅρασις δὲν ἀπῆντα ἢ τὸν ψυ-
χρὸν βράχον διακεκομμένον εἰς θαυεῖας ραγάδας.

Πῶς ὁ ἄνθρωπος συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ καταρῶγη εἰς τόπον
τοσοῦτον ἄγριον;

Ὁ σύντροφός μου ἐμάντευσε τὸ τί ἐσκεπτόμεν· διότι, δεικνύων
με διὰ τῆς χειρὸς τὴν παραλίαν, μοὶ εἶπε με ὕψος χαρίεν·

« Ἄ! ἐννοῶ θεωρεῖς τὰ θαύματα τῆς ἀνθρωπίνης βιομηχα-
νίας, πόλιμ ἐκτισμένην ἐπὶ τοῦ βράχου. Εἶτα, σιωπήσας ἐπί τι-
νας στιγμάς, προσέθεσεν ἐπιτραπέσῳ μοι νὰ σὰς περιγράψω
τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ νέου τούτου θαύματος. Ἐκεῖ
κάτω πρὸς τὰ δεξιὰ, ὑπὸ τὴν μαῦρην καὶ κωνοειδῆ ἐκείνην στέ-
γην, κατοικεῖ ὁ βασιλικὸς μάγειρος, ὅστις, πρὸ πολλοῦ ἀρχιθεῖς
ἐνταῦθα ἐκ Δανίας, ἐνυμνεύει νέαν ἰθαγενῆ καὶ ἡδὴ εὐδαιμονεῖ
ἐν τῷ μέτῳ πολυμελοῦς οἰκογενείας, ἐν ἣ τέσσαρα κοράσια ὁ-
πῶστος γαλόχρους, ἀλλ' ἀρκούντως πεπρωτισμένα ὑπὸ τῆς φύ-
σεως. Ἡ δὲ με ἀσφαλτοὺν ἐπίγρητος ἐκείνη οἰκοδομὴ εἶνε ἡ οἰ-
κία τοῦ διοικητοῦ, ἐφ' ἣς βλέπετε κυματίζουσαν τὴν Δανικὴν
σημαίαν καὶ ἥτις μόνη ἐκκεῖται διπλῆν σειρὰν παραθύρων.

Ὁλίγον τι ὑψηλότερον κεῖται ὁ οἰκίσκος μου, ἐπίγρητος ἐπί-
σης με ἀσφαλτοὺν πρὸς μικρὰν προφύλαξιν ἐναντίον τῶν μεταβό-
λων τοῦ κλίματος. Ὁλίγον δὲ πρὸς τὰ κάτω πλησίον τῆς παρα-
λίας κεῖται ἡ ὡς ἀποθήκη καὶ ἐπίγειον χρησιμεύουσα εὐρύχωρος
ἐκείνη οἰκοδομὴ, ἐν ἣ ὁ διοικητὴς συναθροίζει παντός εἶδους ἐμ-
πορεύματα, ἅτινα ἀντάλλασσει με τοὺς ἰθαγενεῖς. Πλησίον αὐτῆς
εὐρίσκονται τὰ ἐργαστήσια ἐνθα οἱ πύθοποιοι κατασκευάζουσι τοὺς
ῥι' ἔλαιον πίθους καὶ ὅπου γίνονται καὶ ἄλλα παρόμοια ἐργασία.
Ὁλίγον περαιτέρω ὑπάρχει ταπεινὴ οἰκοδομὴ, ἐν ἣ ἀποθηκεύε-
ται τὸ ἔλαιον. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ἄνωθεν τῆς ἀποθήκης ἐπὶ τοῦ βρά-
χου κτίριον χρησιμεύει ὡς κατοικία εἰς πάντα τὴ ἔξ ὑπαλλήλους,
οἵτινες μὴ λαβόντες ἰθαγενεῖς συζύγους διασκεδάζουσι θηρεύοντας
καὶ ἀλιεύοντας. Ἐκεῖ δὲ πλησίον ὑπάρχουσι καὶ δύο ἕτεροι οἰ-
κίαι ἐξωτερικοῦ ἦσαν ἐπιδεικτικῶς οἰκούμεναι ὑπὸ τοῦ ξυλοῦρ-
γοῦ καὶ τοῦ σιδηροῦροῦ, οἵτινες μιμηθέντες τὸ γενναῖον παρά-
δειγμα τοῦ μαγείρου ἔχουσιν ἡδὴ υἱοὺς καὶ θυγατέρας, μάλλον ἢ
ἦσαν μελαγχρόους, πρὸς παραμυθίαν τοῦ γῆρατός των. Ἐντεῦθεν

ἴσως διακρίνετε διεσπαρμένους τῆδε κακεῖσε περὶ τὰς εἴκοσι περί-
που καλύδας κεκαλυμμένους ὑπὸ βρύων. Ἐν αὐταῖς καταλύου-
σιν ἰθαγενεῖς θηρευταί· ἀλλ' ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ εἰσὶν ἀκατοίχητοι,
διότι μὴ ἔχουσιν στέγην δὲν προφυλάττουσιν ἀπὸ τὰς βροχάς.— Ὁ-
θεν οἱ κατοικοῦντες αὐτὰς ἀναγκάζονται νὰ τὰς ἐγκαταλείπωσιν,
ὅτε ἡ γλῶσσά αὐτῶν ἀρχίζει νὰ διαλύεται, καταφεύγοντες εἰς σκηνάς ἀπὸ
δέσματα φώκης, ὧν τινες διακρίνονται ἐστημένα μεταξὺ τῶν
βράχων. Ἄλλ' ὡς ἀρκεσθῶμεν εἰς ταῦτα, διότι ἐφθάσαμεν».

Ἐπλησιάζαμεν εἰς τὴν ἄκραν στενῆς γαφύρας, ἀθλίως κατε-
σκευασμένης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀναβὰς ὁ δόκτωρ ἐβάδιζεν ἡρέμα, φο-
βούμενος μὴ καταρτίσῃ αὐτήν. Ἐγὼ δὲ τὸν ἠκολούθησα καὶ οὕτω
διηθύνθημεν εἰς τὸν οἶκόν του. Πάντες οἱ κάτοικοι ἔσπευσαν εἰς
προϋπάντησίν μας, ἄνδρες, γυναῖκες, παῖδια καὶ κύνες· ἀλλ' οἱ
τελευταῖοι οὗτοι ἐξέβηλλον ὑλακὰς τρομερὰς καὶ ἀγρίας, παρα-
δόξως πῶς ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν θέσιν τῆς χώρας καὶ παρο-
μοίας πρὸς πένθημον νυκτερινὴν συμφορὴν ἀγγέλης λύκων. Τὰ
τέκνα ἀπ' ἐναντίας ἐπίγων καὶ συνασφίγγοντο πλησίον τῶν μη-
τέρων των, ὡς πράττουσιν ὅλα τὰ παῖδια ἐν παρομοίαις περιστά-
σεσιν. Αἱ γυναῖκες ἐκαμάρονον, ἐγγέλων καὶ ἐφλυχούσαν, ὡς ἀνή-
κει εἰς τὸ ἐν ἀγρία καταστῆται ὠραῖον σῆλον, ἐν ᾧ οἱ ἄνδρες, οἵ-
τινες ἐκάπνιζον με μικρὰς πηλίνας πίπας, ἔθιμον ὅπερ ἔλαβον
ἀπὸ τοῦ πολιτισμοῦ, μᾶς περετήρουν με ὕψος εὐθες, χαρακτη-
ρίζον ἰδίως τοὺς βαρβάρους. Οἱ πλείστοι ἔφερον ἐσθήτας ἀπὸ δέρμα
φώκης, τινὲς δὲ ρυπαροὺς ὑπενδύτας καὶ ἄλλας ἀλλοκότους
εὐρωπαϊκὰς στολάς. Γυναικῆς τινες ἔφερον τὰ τέκνα ἐπὶ τῶν ὤμων
των ἐντὸς σάκκου ἀπὸ δέρμα φώκης.

Πάντες σχεδὸν ἦσαν ἀσκεπεῖς τὴν κεφαλὴν, ἀλλ' ἕκαστον τῶν
γαλόχρῶν καὶ ἀγενεῖων ἐκεῖνων προσώπων ἐστέρετο ὑπὸ ἀτη-
μελήτου μὲν, πυκνῆς ὄμως καὶ ἐβενώδους κόμης. Παρετήρησα
ἐπὶ τῶν βράχων πληθὺς ἀμυγνῶν νεανιδῶν, αἵτινες πλην τοῦ
ἀπλοῦ χιτῶνος, ὅστις ἐκάλυπτε τὸ σῶμά των, ἔφερον κοσμήματα,
ἅτινα, ἂν καὶ κατὰ τὸν ἄριστον τῶν Ἑσκιμῶν, ἐμαρτύρουν ἀρκε-
τὴν φιλοκαλίαν.

Ἄλλ' ἔαν ἡ ὄρασις ἐτέρπετο, ἡ ὄρασις δυστυχῶς ὑπέφερε
πολύ, ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν ἀποθήκην καὶ τὰς καλύδας τῶν ἰθαγενῶν
ἦ, ἀληθῶς εἰπεῖν, πανταχόθεν σχεδὸν ἐξήρχετο ἡ ναυτιώδης ὄσμη
τοῦ ἐλαίου καὶ τοῦ διαλυομένου ἰχθύος, συνήθης εἰς τὰς πόλεις, ἐν
αἷς καταγίνονται εἰς τὴν ἀλιεῖαν. Δι' ὅ καὶ ἡ εἰς οἶκον ἀφιξίς
μας οὐκ ὀλίγον μ' ἐχαροποίησε.

Δὲν σοὶ ἀρέσκει ἡ Γροιλανδικὴ αὐτὴ ὄσμη; μοὶ εἶπεν ὁ φίλος
μου. Κατ' εὐτυχίαν δὲν φθάνει ἔως ἐδῶ, διότι ἄλλως πρὸς ἀπο-
φυγὴν θὰ κατέφευγον εἰς πλέον μεικροῦς οἶκημα.

Ταῦτα λέγων, ἠνέφεξε τὴν θύραν καὶ με ὠδήγησεν ἐντὸς τετρα-
γώνου αἰθούσης, ἐνθα ἀπηλλάγημεν τῶν διφορῶν μας, πρὶν εἰ-
σελθῶμεν ἐντὸς θαλαμίσκου, οὗ τὰ ἐπιπλα συνέκειντο ἐκ μιᾶς
τραπέζης, ἐνὸς παλαιοῦ θρανίου ἐκ ξύλου ἐλάτης, μιᾶς μόνης κα-
θήμενης καὶ οἰκίας με λατινικὰς ἐπιγραφάς. Πάντα ταῦτα ἐξέδι-
δον τὴν δυσάριστον ὄσμήν τῶν φαρμάκων.

Διέρχουμαι πάντοτε ἐντεῦθεν, ὅταν ἐπιστρέψω ἀπὸ τὴν πόλιν, μοὶ
εἶπε ὁ δόκτωρ. Ἡ ὄσμη αὕτη ἐπισέρει εἰς τὰ ὄργανα καὶ νεύρα

μεγάλην ἀλλοίωσιν.

Ἔχετε πολλοὺς ἀσθενεῖς δόκτωρ; ἠρώτησα.

(ἀκολουθεῖ).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΕΙΔΥΛΙΑ

μετὰ προλόγου περὶ βουκολικῆς ποιήσεως, φιλοπονηθέντα
ὑπὸ Μ. Γριμάνη· ἐκδίδονται ὑπὸ Γ. Ἀρχοντο-
πούλου, ἐν Μιτυλήνῃ.

Ὁ συγγραφεὺς, προοιμαζόμενος ἐν τῷ προλόγῳ ἐκ τοῦ ὀρι-
σμοῦ τῆς ἐποποιίας καὶ τραγῳδίας, προβαίνει εἰς τὸν χαρακτηρι-
σμὸν τοῦ εἰδυλλίου. Ἀφοῦ δὲ ὡς ἐν παρέργῳ ἠμιλήσῃ περὶ τῆς
πρώτης ἐκλογῆς (1) τοῦ Βιργιλίου, πλέκει τὸν πανηγυρικὸν τοῦ Θε-
οκρίτου, ἀρούμενος τὰς κρίσεις αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀπαραιμύλων ἔργων
τοῦ ποιητοῦ τούτου. Ἐπομένως μέμνηται τῆς γνώμης ἐξόχων τι-
νῶν ἀνδρῶν πραγματευθέντων περὶ εἰδυλλίου καὶ βουκολικῶν
ποιητῶν, ἐξ ὧν ἀναφέρει τινὰ χωρία, ἐκφράζων κατόπιν κρίσεις
ἐπ' αὐτῶν, αἵτινες, τὸ καθ' ἡμᾶς, εἰσὶν ὀρθαί. Ἐν τούτοις καταφαί-
νονται αἱ ἀρχαί, ὡς ἀσπάζεται ὁ συγγραφεὺς· εἶνε δὲ αὐταὶ ἡ ἀφέ-
λεια, ἡ εὐθότης καὶ ἡ ἀλήθεια, ὡς, πρὸς τὰς ἄλλας κοινωνικὰς
ἀρετάς, νομίζει, ὅτι εἶνε ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ εἰς πάντα ἀγαθὸν
πολίτην. Ἐπειδὴ δὲ αἱ τελευταῖαι αὐταὶ ἀρεταὶ ἀπαντῶνται ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ πρὸς τοὺς ἀγρότας, ἐκ τούτου ἡ τάσις αὐτοῦ πρὸς
τὸν ἐρημικὸν βίον τῶν ἀγροτῶν καὶ ἡ συμπάθεια αὐτοῦ πρὸς τὰ
ἀρετῆ τέκνα τῆς φύσεως· ἀλλὰ συγχρόνως περὶ πολλοῦ ποιεῖται
τὴν κοινωνίαν ἐκείνην, ἐν ἣ συμβαδίζουσιν αἱ σεμναὶ ἀδελφαί,
αἱ πολιούχοι τῶν κοινωνιῶν, δηλ. ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἐπιστήμη· τὸν
δὲ δόλον, τὴν ραδιουργίαν, τὴν κηδεμονίαν τῶν ἡθῶν, νομίζει αἰ-
σχὴ τῆς κοινωνίας, σκόληκα τοῦ ἐκπολιτισμοῦ καὶ στοιχεῖα,
ἅτινα θάττον ἢ βράδιον θέλουσι συντελέσει εἰς τὴν ἀποσύνθεσιν
αὐτῆς.

Αἱ ποιήσεις αὐτοῦ τέσσαρα ἀντικείμενα ἔχουσι μάστιγα, δηλ.
τὸν ἔρωτα, τὴν ἐργασίαν, τὴν λιτότητα, τὴν ἀφέλειαν καὶ εὐθύ-
τητα.

Ἐρωσ.

Ὁ ἐν τοῖς εἰδυλλίοις ἔρωσ δὲν εἶνε ὁ ἔρωσ ὁ φρενομανθῆς, ὁ
θεοποιῶν τὸ ἐρώμενον πρόσωπον, ὁ ἀπολήγων εἰς κατατροπὴν
τραγικὴν. Δὲν ἐνόμισε καλὸν ν' ἀναρρίψῃ τὸ φῦσε· τοῦτο εὐφλό-
γιστον αἰθμημα. Ὁ συγγραφεὺς ἐγκαταλίπων τὴν πεπτημένην
ὁδόν, ἔταμε νέαν ἤττον ἐπίπνον καὶ ἤττον ὀλισθηρὰν, ἐνθα ἀπαν-
τᾶται μετρία ἢ λιγυρὰ τῶν παθῶν, ἐνθα δὲν ὑπάρχουσιν οἱ μό-
γχοι ἀτελεύτητοι, ἀλλὰ μετὰ βραχῶν τινα σάλον ὁ ἄνθρωπος ἀνα-
λαμβάνει τὴν ψυχικὴν ἐκείνην γλυκυθυμίαν, ἥτις παρασκευάζεται
ἐκ τῆς ἀρμονίας τῶν ψυχικῶν δυνάμεων· διότι, ἂν ἐξετάσωμεν

(1) Γνωστὸν ὅτι ὁ Βιργίλιος ἔγραψε δέκα εἰδυλλία, τὰ ὅποια
ὀνομάζονται μετὰ τὴν ἑλληνικὴν λέξιν ἐκλογαί (eglogae). Τῆς
πρώτης ἐκλογῆς ἡ ἐπιγραφή εἶνε Meliboeus, Tityrus.

ψυχολογικῶς τοὺς ἐν ἀγροῖς διαιωμένους θέλομεν εὔρει ὅτι, καί-
τοι ὑπερισχούσης τῆς φαντασίας ἐπὶ τῆς κρίσεως, ἡ προσοχὴ αὐτῆς
ἐκμυζᾶται, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ τῆς ὕλικῆς μερίδος τοῦ ἀνθρώπου,
διὰ τὸν λόγον ὅτι αἱ μὲν σωματικαὶ δυνάμεις ἐνεργοῦσι παρ' αὐ-
τῆς ἐν πάσῃ τῇ δραστηριότητι αὐτῶν, αἱ δὲ ψυχικαὶ ἀσθενέστε-
ρον. Ἐξαιρέσεις ὑπάρχουσι βεβαίως καὶ παρὰ τοῖς ἀγρόταις· διότι
πολλοὶ ἐξ αὐτῶν λαχόντες εὐαισθήτου τοῦ νευρικοῦ αὐτῶν συστή-
ματος, πολλάκις καθίστανται ἔρμαιον τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν ἐπι-
κρατοῦντος σάλου.

Ἐργασία.

Ὁ συγγραφεὺς δὲν ἐδημιούργησε πρόσωπα ζῶντα ἐν τῷ κόσμῳ
ὅπως μόνον ἐρώσι καὶ ἀβῶσιν, ὅπως μόνον ἐσθίωσι καὶ πίνωσι,
τρεφόμενοι ἐκ τῶν προϊόντων τῆς γῆς, ἅτινα ἦσαν ἄφθονα καὶ
ἀδέσποτα ἐν τῇ νηπιότητι τῆς κοινωνίας. Τὰ πρόσωπά του,
καίτοι ἰδεώδη, εἶνε τοῦ παρόντος αἰῶνος, οἰκοῦσι οὐχὶ λίαν μα-
κρὰν τῶν πόλεων καὶ ἔχουσιν ὅπως ζῆποτε συγχρονισμὸν μετὰ
τῶν ἀσπῶν ἀπολαύουσι δὲ τῶν πρὸς τὸ ζῆν διὰ τῆς ἐργασίας
καὶ τοῦ ἰβρώτους τοῦ προσώπου των πιστεύοντες δὲ εἰς τὴν μελ-
λουςαν ζωὴν καὶ μικρὰν ἢ μηδελίαν ἔχοντες κτήσιν ἐν τούτῳ
τῷ κόσμῳ, δέχονται ἐν ψυχικῇ γαλήνῃ τὸν θάνατον ἐθισθέντες
δὲ ἐν τῇ λιτότητι ἀρκούνται εἰς τὴν κατὰστασιν, εἰς ἣν ἔθεσεν αὐ-
τοὺς ἡ θεοὶ Πρόνοια, οὐδὲ ζηλοῦσι πολὺ τὸν βίον τῶν ἀσπῶν, οὓς
δὲν νομίζουσι λίαν εὐδαίμονας, ἄτε δὴ πολλῶν ἐξ αὐτῶν κατα-
τροχόμενων ὑπὸ μεριμνῶν πρὸς κτήσιν δόξης καὶ πλοῦτου ὑπερ-
βολικοῦ, ἅτινα παρ' αὐτοῖς δὲν εἶνε ἐκ τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων.
Ἡμεῖς δὲ θεωροῦμεν τὸ πρᾶγμα ὑπ' ἄλλοιαν ἐποψίν. Φρονοῦμεν
δηλ. ὅτι ὁ πλοῦτος ὁ κατὰ πολὺ ὑπερβαίνων τὰς χρεῖας τοῦ ἀνθρώ-
που, ὁ πλοῦτος ὁ θησαυριζόμενος ὅπως μόνον μεταβιβασθῆ εἰς
τοὺς κληρονόμους, ὁ πλοῦτος τοῦ ὁποίου δὲν γίνεται χρῆσις πρὸς
ἔργα ἀγαθοποιᾶ καὶ πρὸς ἀνακούφισιν τῶν δυστυχούντων, δὲν εἶνε
οὔτε λίαν ὠφελίμος τοῖς ἔχουσιν αὐτόν, οὔτε συμβάλλει πρὸς
κλέους καὶ εὐημερίας ἀπόλαυσιν.

Λιτότης.

Ἐάν ἦνε ἀληθὲς ὅτι ὁ εἰς ὀλιγωτέρας χρεῖας ὑποκείμενος εἶνε
τῶν ἄλλων εὐδαιμονέστερος, οἱ ἀγρόται, οἱ λιτοὶ περὶ τὴν ἐνδυ-
μασίαν, οἱ τρεφόμενοι δι' εὐτελῶν σιτίων, οἱ πέπτοντες ταῦτα εὐ-
κόλως καὶ ἐξ αὐτῶν ὑγείαν καὶ εὐρωστίαν ἀρούμενοι, δέον νὰ
ἦνε παρ' ἡμῖν ζηλωτοί. Δὲν λέγω νὰ τρώγωμεν κρίθινον ἄρτον
οὔτε νὰ ἐνδυώμεθα τρίχας καμήλων· ἀλλ' ἡ πληθὺς καὶ ἡ ποι-
κιλία τῶν βρωμάτων εἶνε ἀναγκαῖα εἰς τὴν ζωὴν; Τίς ἤθελε μα-
καρίσει τὸν Λούκουλον, ὅστις μετὰ ἐνδοξόν στρατιωτικὸν σταδίον
ἐγένετο δούλος τῆς γαστρὸς; τίς δὲν ἤθελεν ἀποτροπιασθῆ τοὺς
κοιλιθοῦλους ἐκείνους Ρωμαίους, οἵτινες ἤνοιγον τὰς φλέβας αὐτῶν,
διότι καταστωτέουσιν τὸν πλοῦτον ἐν εὐωχίαις καὶ ἀστυξίᾳ δὲν ἠδύ-
ναντο πλέον νὰ πορίζωνται τὰ ἥδιστα καὶ πολυδαπανώτατα τῶν βρω-
μάτων, καὶ οἵτινες ἐξήμουν αὐτὰ ὅπως φάγωσιν ἀμέσως ἄλλα;
Τί τὸ ἐφέλος ἐκ τῆς συνεχοῦς μεταβολῆς τοῦ σαρμοῦ ἀφοῦ ἀπεπει-
ράθημεν τοῦ ἱματισμοῦ ἀπάντων σχεδὸν τῶν ἐθνῶν; Ἄς λάθω-
μεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ ζῶν ἄνθρωπος δὲν πρόκειται ν' ἀποκατασταθῆ
τὸ ἀσώματον καὶ ἰδεώδες καλλιτεχνικὸν ἔργον, ὅπερ κοσμεῖ μόνον
τὰς πινακοθήκας, τοὺς ναοὺς, τὰς αἰθούσας τῶν ἀνακτόρων, τὰ

Μουσεΐα, τὸ μὴ δεόμενον οὔτε τροφῆς οὔτε ἐνδουμάτων οὐδὲ πιεζόμενον ὑπὸ τῶν ἀπέριων κοινωνικῶν ἀπαιτήσεων.

Ἄφελεια καὶ εὐθύτης.

Ἐὰν ὁ Δημιουργὸς ἐποίει τὸν ἄνθρωπον ὅπως ζῆ μόνος ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπως ἔχῃ τὰ πάντα χάριν ἑαυτοῦ, τὸ δημιούργημα τοῦτο δὲν ἤθελεν εἶναι βεβαίως ὁ γνωστὸς ἡμῖν ἄνθρωπος· ἤθελεν εἶναι ἕτερον τι ὄν, δηλ. θηρίον. Ταῦτα, ὡς γνωστὸν, οὐδὲν μεταδίδουσι τοῖς ὁμοίοις αὐτῶν, οὐδεμίαν ἀρωγὴν χορηγοῦσιν αὐτοῖς κινδυνεύουσι, προσπαθοῦσι δὲ νὰ διατηρήσωσι καὶ σώσωσι μόνον ἑαυτά. Ἡ δὲ συμπάθεια αὐτῶν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν διατροφήν τῶν τέκνων, νὰ ὅποια περιθάλπουσιν οἱ γονεῖς μέχρις ὅτου γίνωσιν ἱκανὰ νὰ ζήσωσι διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων. Ἄλλὰ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ ἐξ ἀρχῆς τῆς γενέσεως αὐτοῦ παρετηρήθη συμπάθεια πρὸς τοὺς ὁμοίους του. Ἄφου ἄπαξ ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει τὸ πρᾶγμα, σημεῖον ὅτι τὸ αἰσθημα τοῦτο εἶνε ἔμφυτον ἡμῖν πρὸς τὴν ἀναγκαίαν καὶ ὠφέλιμον δηλ. τὴν συντήρησιν τῶν ἀτόμων δι' ἀλλήλων, καθὰ ἀσθενεστέρων τῶν ἄλλων ζώων. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς πολυτίμου ταύτης ιδιότητος βλέπομεν ἐν τῇ διασώσει τῶν ἀσθενούντων, τῶν πεινῶντων διὰ τῆς βοήθειας τῶν ἄλλων καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἰδρύσει τῆς κοινωνίας. Ἡ ἀφελεια, ἡ εὐθύτης, ἡ εὐλαχρῖνεια, ἡ τιμιότης πραγματοποιοῦσι τὴν διατήρησιν τοῦ ἀνθρώπου, συνδέουσι αὐτοὺς δι' ἀδυσπίαστων δεσμῶν, αὐξάνουσι τὴν ἀγάπην καὶ συντελοῦσι τὰ μέγιστα εἰς τὴν εὐημερίαν αὐτῶν. Ἡ δὲ κιβδηλία τῶν ἠθῶν, ἡ ἀπιστία, ὁ φθόνος καθιστοῦσι τὰ κοινωνικὰ βέλη ἐχθρὰ πρὸς ἀλλήλα, ἀπαλλοτριοῦσιν ἡμᾶς τῆς εὐνοίας τῶν ὁμοίων μας· οὐδεὶς δὲ ἄπαξ ἐξανπατηθεὶς χορηγεῖ συνδρομὴν εἰς τὸν ἐξαπατήσαντα, δυσκόλως δὲ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. Μὴ ὑπαρχούσης ἀμοιβαίας συνδρομῆς, ἡ κοινωνία χωρεῖ πρὸς μοιραίαν τινὰ ἀποσύνθεσιν. Πόσον ὀλέθρῳ εἰσὶν αἱ κακίαι αὗται καὶ πόσον πολῦν τιμωρεῖ αἱ ἀντίθετοι ἀρεταί;

Ἄφου διελάβομεν περὶ τοῦ ἠθικοῦ μέρους τοῦ ποιήματος, ἐρχόμεθα καὶ εἰς τὸ τεχνικόν. Ἡ οἰκονομία τῶν εἰδυλλίων εἶνε φυσικὴ, ὁ δὲ ἀναγνώστης προχωρεῖ ἀπροσκόπτως οὐδὲν δὲ συμβάν, οὐδεμία περιπέτεια γίνεται ἐξ ἀπροόπτου· ἐν τῷ Θ'. μόνον εἰδυλλίῳ παρατηρεῖται χάσμα τι, λαμβάνοντος τοῦ Ἀλκαίου τὴν Ἀκταίαν ἄνευ προπαρασκευῆς τοῦ ἀναγνώστη, ὅπερ στερεῖται πιθανότητος. Καθ' ἡμᾶς τὰ ἄριστα μέρη τοῦ ποιήματος εἶνε αἱ μικρὰι στροφᾶι τοῦ Γ' καὶ ΙΑ'. εἰδυλλίου, ἐν οἷς ὁ ποιητὴς δι' εὐρέσεως καὶ πλοχῆς εὐφυοῦς καὶ δι' ὕψους ἀφελούς ἐφθασεν εἰς παθητικὴν μελωδίαν ἐνάμιλλον ἐξόχων λυρικῶν ποιημάτων, περὶ δὲ τῆς στιχορρηγίας, αὕτη εἶνε εὐρυθμῶς, ρέουσα γλαφυρὰ καὶ ἁρμονικὴ. Ὁ δὲ ποιητὴς καλῶς ποῶν ἀπέφυγε νὰ ληκωθῆσιν τὸ ὕψος αὐτοῦ διὰ πυκνῶν καὶ βεβιασμένων μεταφορῶν, διὰ στιλοδοσῶν εἰκόνων καὶ δι' ἄλλων κοσμημάτων προσθέτων, τὰ ὅποια τινὲς μετεχειρίσθησαν κατὰ κόρον πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ διακένου τῶν ἐννοιῶν προετίμησε δὲ τὴν φράσιν ἐκεῖνην, ἔστω καὶ πεζὴν, ἥτις ἦτο κατὰλληλος καὶ φυσικὴ, καὶ ἦν ἐνόμισεν ὅτι ἀναμένει ὁ ἀναγνώστης.

Τὸ δημόσιον βεβαίως θέλει γνωρίσει χάριν εἰς τὴν συγγραφέα διὰ τὴν ἀντιπαράθεσιν τῶν ἐν τοῖς εἰδυλλίοις φυτῶν πρὸς τοὺς τε-

χνικοὺς ὄρους καὶ πρὸς τὰ σημερινὰ ὀνόματα αὐτῶν. Τὸ ἐν τῷ προκειμένῳ ποιήματι ἐπιλήψιμον εἶνε τὰ προγράματα, ἅτινα εἶνε πλείονα τοῦ ὠρισμένου μέτρου· ἀλλ' εὐτυχῶς ἐκ τούτου δὲν σκοτίζεται ἡ ἔννοια. Ἐν τῷ Β'. εἰδυλλίῳ εὐρηται σπουδαῖον ἀμάρτημα ὁδῶν ἀπὲρ ὁδῶν ἴσως ἤθελε νὰ γράψῃ ὠδῶν. Καὶ ἐν ταῖς σημειώσεσιν ὁ συγγραφεὺς ὁμιλῶν περὶ τοῦ στικτοῦ σκολύμου, λέγει ὅτι τὰ φύλλα τῶν ἔχουσι κηλίδας ὑπομυλαίνας, ὅπερ νομίζω ὅτι εἶνε παραδρομὴ αὐτοῦ· ὠφείλε νὰ εἴπῃ λευκίας.

ΧΑΡΙΚΛΗΣ

εἰκόνες ἀρχαίων ἑλληνικῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων

ὑπὸ

Γουλιέλμου Ἀδόλφου Βίκερ.

Ἰπὸ τὸν τίτλον τοῦτον μετεφράσθη ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ Ἀριστομένους Σταυρίδου, Δ. Φ. καὶ ἐξεδόθη δαπάναις καὶ πρὸς ὄφελος τοῦ ἐν Κυθωνίαις Ἀναγνώστηριου «αἱ Κυθωνίαι» σύγγραμμα συγχεόμενον ἐκ δωδεκα κεφαλαίων, σκηνῶν ἐπιγραφομένων.

Ἡ πρώτη σκηνή, φέρουσα ἐπιγραφήν «οἱ Φίλοι» διδάσκει εἰς τὸν ἀναγνώστην τίς ὁ Χαρικλῆς οὗτος, ὅστις ἐπανερχόμενος ἐκ Σικελίας εἰς Ἀθήνας ἀνεύρισκε τὸν ἀρχαῖον φίλον του Κτησιφῶντα, παρ' οὗ μανθάνει τὰς περιπετείας τοῦ βίου του καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς μικρᾶς του περιουσίας.

Ἡ δευτέρα ἐπιγράφεται «ὁ Σωτᾶδης». Ὁ Σωτᾶδης οὗτος παριστάνει πρόσωπον προαγωγῶν ἐν Κορίνθῳ, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁποίου ἐν ἀγνοίᾳ του κατέλυον ὁ Χαρικλῆς καὶ ἀπὸ τῆς πλεκτηνῆς τοῦ ὁποίου μόλις ἀπήλλαξεν αὐτὸν ὁ φίλος του Κτησιφῶν.

Ἡ τρίτη σκηνή «ὁ πατρικὸς οἶκος». Ἐν τῇ σκηνῇ ταύτῃ ὁ Χαρικλῆς φθάνει εἰς Ἀθήνας, ἐνθα εὐρίσκει Φορίωνα τὸν τραπεζίτην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, παρὰ τοῦ ὁποίου παραλαμβάνει τὸ εἰς αὐτὸν παρακαταθεθεὶς μέρος τῆς πατρικῆς τῶν περιουσίας μέρος.

Ἡ τετάρτη «οἱ Τραπεζίται». Αὐτῇ ὁ Χαρικλῆς συναντᾷ τὸν ἕτερον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τραπεζίτην Λύκωνα, παρὰ τοῦ ὁποίου αὐτῶν τὸ ἐπιλοιπον μέρος τῆς πατρικῆς κληρονομίας εὐρίσκει αὐτὸν στρεψοδικούντα· ἀλλ' ἡ ἀπροσδόκητος παρουσία τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τιμίου Φορίωνος περιστέλει τὰς φιλοκερδέεις τάσεις τοῦ Λύκωνος καὶ ἐξασφαλίζει τὸν Χαρικλῆα.

Πέμπτη «Νεανικὰ ἔθιμα.»

Ἑκτὴ «Τὸ συμπόσιον.»

Ἑβδόμη «Τὸ ναυάγιον.» Ὁ Χαρικλῆς μεταβαίνει εἰς Ἄνδρον ἵνα παραλάβῃ ἄλλο μέρος τῆς πατρικῆς περιουσίας ναυαγεῖ καὶ σώζεται εἰς τὰ παραλία τῆς Εὐβοίας παρὰ τὴν Αἰδηψόν, ἐνθα ὑπάρχοντα λουτρὰ θερμὰ. Ἐκεῖ βλέπει Κλεοβούλην τινὰ, τὴν ὅποιαν ἐπὶ τέλος καὶ ἐνυμεύθη.

Ὀγδοὴ «Ὁ ἀσθενής.»

Ἐνάτη «Ἡ διαθήκη.»

Δεκάτη «Τὰ Διονύσια.»

Ἐνδεκάτη «Ὁ Δακτύλιος». Ὁ Δακτύλιος οὗτος, κειμήλιον διὰ

τὸν Χαρικλῆα εἶχε ἀπολεσθῆ· θορύβου δὲ πολλοῦ γενομένου καὶ ἐπὶ τέλους εὐρεθεὶς συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ γησίου πατρὸς του.

Δωδεκάτη «ὁ Γάμος.»

Ἡ ἔκδοσις τοῦ ἀνωθι συγγράμματος εἶνε ἀποκλειστικὴ ἰδιοκτησία τοῦ ἀναγνώστηριου «αἱ Κυθωνίαι.»

LA REVUE D'ORIENT

JOURNAL HEBDOMADAIRE

Litterature. — Sciences. — Arts. — Voyages. — Histoire.

— Philosophie. —

Direction : M. M. F. LÉANDRE CAVÉ — E. M. ROSSI.

Ἰπὸ τοὺς ἀνωθι τίτλους ἤρξατο ἐνταῦθα ἀπὸ τῆς 20 τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, 1ης τοῦ νέου ἔτους κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον, ἐκδιδόμενον γαλλιστὶ Περιοδικὸν σύγγραμμα, οὗ ἡ συνδρομὴ 1 λίρ. ἡμ. διὰ τοὺς ἐν Σμύρῃ καὶ 30 φρ. διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Περιεχόμενα τοῦ δημοσιευθέντος 1 ἀρ. τοῦ περιοδικοῦ τούτου εἰσι : Le but de la Direction — Les dernières paroles d'une agonisante. — Biographie revue par Chamil lui-même. — L'homme primitif. — Les témoignages. — Causerie scientifique. — Le Talisman. — Santorin. — Vue du Liban.

ΠΟΙΚΙΑ

ἔξ ἀναγνώσεως.

Περίεργον ἀποτελεσμα κεραυνῶ. — Τῷ 716 αἱ ἀστραπαὶ καὶ αἱ βρονταὶ ἐξηκολούθουν ἐπὶ δύο κατὰ συνέχειαν ἡμέρας, ὁ δὲ κεραυνός, περὶ πλῆσιν τοῦ Τουρναίου (Tours) ἐν Γαλλίᾳ παρὰ τὴν μονὴν τοῦ Νοεριστιέν, συνέτριψε τὰς πλίνθους τῶν στεγῶν, ἐτρέπησε τὰς θύρας εἰς τρόπον ὥστε ὠμοκλαζον μὲ κόσκινα, ἀνέλυσε δύο κώδωνας καὶ κατεκρήμνισε τρίτον διακόσια βήματα ὡς ἔγγιστα μακρὰν τοῦ κωδωνοστασίου. Ἐῦρον τὰ πουλιὰ τῶν ὀρνίθων πνευμένα καὶ εἴκοσι δύο ἵππους φονευθέντας. Ὁ κεραυνὸς κατέβη εἰς τὰ ὑπόγεια τῆς μονῆς, ἤνοιξε πολλοὺς πίθους οἴνου καὶ ἐπανήλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ ἐπιτάριον, ὅπου ἐγευματίζον οἱ καλόγηροι, ἑκατὸν πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν, εἰς δύο τραπέζας. Περιήλθε τὴν αἴθουσαν, συνέτριψε τὰς ὑέλους καὶ ἀνέτρεψε τὰς ἑκατὸν πενήκοντα ἐκ κασιτέρου παροφίδας τῶν συνεστιωμένων, χωρὶς νὰ βιάσῃ διόλου αὐτούς. Μόνον ἀντὶ οἴνου τοὺς ἔκαμε νὰ πῶσιν ὕδωρ ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν.

Περὶ τοῦ καφέ. — Κατὰ τὰ 1450 ὁ Μουσταφᾶς Δάδεν, περιηγούμενος τὴν Περσίαν, παρετήρησε πρῶτος τὴν χρῆσιν τοῦ καφέ καὶ τὴν εἰσήγαγε μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὴν πόλιν τῆς γεννήσεώς του. Τριάκοντα ἔτη ἔπειτα εἰσήχθη εἰς τὴν Μέκκαν, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὸ Βαγδάτιον κατὰ τὰ 1510, εἰς τὸ Κάϊρον κατὰ τὰ 1530, εἰς τὸ Χαλέπιον κατὰ τὰ 1565 καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὰ 1554.

Ἄγνοεῖται ἡ ἐποχὴ τῆς εἰσαγωγῆς του εἰς τὴν Εὐρώπην· ἀλλ' εἶνε βέβαιον ὅτι τὸν μετεχειρίζοντο εἰς τὴν Ἑνετίαν κατὰ τὸ 1715, εἰς τοὺς Παρισίους κατὰ τὸ 656 καὶ εἰς τὸ Λονδίνον κατὰ τὸ 1652. Οἱ Ὀλλανδοὶ τὸν εἰσήγαγον εἰς τὴν Βαταβίαν κατὰ τὸ 1669 καὶ εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς Μαδαγασκάρου νῆσον Βουρβῶνα κατὰ τὸ 1717. Οἱ Γάλλοι ἐπέμφαν καφὲν εἰς τὴν Μαρτινικήν κατὰ τὸ 1717. Οἱ Ἀγγλοὶ τὸν ἔφερον εἰς τὴν Ἰαμαϊκὴν κατὰ τὸ 1728.

Ἡ καλλιέργεια αὐτοῦ ἐξηπλώθη ἐπομένως εἰς τὰ παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν κατεχόμενα μέρη τῶν Ἰνδιῶν.

Εὐρέθη καφὲς αὐτοφυῆς εἰς τὴν Αἴτην, εἰς τὴν Ἀδυσσιανίαν, εἰς τὴν Μοζαμβικὴν καὶ εἰς τὰ δάση Δορέπου περὶ τὰ βόθη τῆς Γουιάνης.

Εἰς τὴν Ἰαμαϊκὴν τὸ φυτὸν τοῦ καφέ φθάνει μέχρι τοῦ ὕψους 18 ποδῶν· ἀλλ' εἰς τὴν Εὐρώπην ὑψοῦται σπανίως ὑπεράνω τῶν 10

ἡ ἐτήσιος κατανάλωσις τοῦ καφέ ἐπὶ τῆς σφαιρας ἡμῶν ὑπολογίζεται, ἐν ἀριθμῷ στρογγύλῳ, εἰς 6 ἑκατομ. κανταρίων, ὧν ἡ Εὐρώπη μόνη φαίνεται καταναλίσκουσα τὰ 4 καὶ ἡμισυ. — Συγκριτικῶς δὲ ἡ μικρὰ Ἑλβετία ἀπορροφᾷ τὸ πλεῖστον τῆς ποσότητος ταύτης, καταναλίσκουσα 300 χιλ. καντάρια, ἧτοι 12 λίτρας ἐπὶ ἐκάστου κατοικοῦ.

Ἡ Ὀλλανδία, καίτοι ἔχουσα 2 καὶ ἡμισυ ἑκατομ. κατοίκων, καταναλίσκει τόσον καφὲν, ὅσον καὶ ὁλόκληρος ὁ πληθυσμὸς τῆς Γαλλίας. Τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ὀλλανδία καταναλίσκουσι 10 λίτρας ὡς ἔγγιστα κατὰ κεφαλὴν, καὶ οἱ ἄλλοι τόποι 1 λίτραν.

Ἡ Ἀγγλία καταναλίσκει κατ' ἔτος 300 χιλ. κανταρίων. Εἰς πολλὰ δὲ ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης, ἡ κατανάλωσις αὕτη ἠδυσήθη εἰς τρόπον παραδόξον ἀπὸ τινῶν ἐτών.

Ἀφ' ἐτέρου δὲ βεβαιούται ὅτι οἱ μεγάλοι ἀμπελοφύτοι τόποι, ὡς ἡ Ἰσπανία, ἡ Πορτογαλλία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἑλλάς κλπ. καταναλίσκουσιν ὀλίγον καφὲν.

Μόνη ἡ Βρασιλία εἶνε ὁ καταλληλότερος διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ καφέ τόπος.

Ἀείπουν ἀπὲρ γέμματος. — Φυλάργυρος τις ὀδοιπορῶν ἀφικνεῖται τὴν μεσημβρίαν κειμηκῶς καὶ λιμώττων εἰς ξενοδοχεῖον. — Πόσον ἔχει τὸ γεῦμα; ἀρωμα. — Τρεῖς δραχμαί, ἀποκρίνεται ὁ ξενοδόχος. — Καὶ τὸ δεῖπνον πόσον ἔχει; — Μίαν δραχμὴν. — Φέρε μου λοιπὸν νὰ δειπνήσω.

Καρφίδες. Μία καρφίτσα μεταβαίνει εἰς χεῖρας 14 ἐργατῶν, δυναμένων νὰ κατασκευάσωσιν 100 χιλ. καθ' ἡμέραν. Εἶνε δὲ εὐθητότατον τὸ προϊόν τῆς βιομηχανίας, δίδει 12 χιλ. ἔχουσιν ἄξιαν 4 φράγκα, ἧτοι ἑκάστη καρφίτσα ἀξίζει μόλις 4 δεκαχιλιοστὰ τοῦ ἑκατοστοῦ τοῦ ἐνὸς φράγκου.

Ἐπιστήμων κῶνον. — Ὁ περίφημος μετεωρολόγος τῆς ἀντικυ τῆς Νέας Ἰόρκης πόλεως Βρούκλων εἶχε σκύλον, τὸν ὅποιον εἶχε διδάξει νὰ τὸν ἐξυπνὰ καθ' ἑκάστην ὥραν τῆς νυκτός, εὐθὺς ἀφ' ἧκουε τὸ ὠρολόγιον σημαῖνον, διὰ νὰ καταγράφῃ τὰς σημειώσεις τοῦ βαρομέτρου καὶ θερμομέτρου.

Τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. — Παρετηρήθη ἅτι ἐν ταῖς πλείεσταις τῶν γλωσσῶν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ συνίσταται ἐκ τεσσάρων στοιχείων. Οὕτως ἐν μὲν τῇ Ἑλληνικῇ Θεός, ἐν τῇ Λατινικῇ Deus, ἐν τῇ Γαλλικῇ Dieu, ἐν τῇ Γερμανικῇ Gott, ἐν τῇ Σκανδιναυικῇ Odin,

έν τῇ Σουηδικῇ Godd, έν τῇ Ἑβραϊκῇ Ἄδόν, έν τῇ Περσικῇ Σύρα, έν τῇ Ταρταρικῇ Ἰδζα, έν τῇ Ἰσπανικῇ Ἄδδί, έν τῇ Αἴγυπτιακῇ Ζέντ, έν τῇ Ἰαπωνικῇ Ζαίν, έν τῇ Περουβιανῇ Αἴαν, έν τῇ Βλαχικῇ Ζένο, έν τῇ Ἀραβικῇ Ἄλλά.

Γ. Κ. Ὑπερίδης.

Λύσεις.

τοῦ 3ου αἰνίγματος — *Αἶνιγμα.*

ὑπό τῶν κ. κ. Κ. Γ. Λάμπρου (ἐκ Κωνσταντινουπόλεως) καὶ Ν. Α. Μπόνῃ (ἐκ Σύμης).

τοῦ 3ου γρίφου

Περιτταὶ αἱ περιποιήσεις μετὰξὺ φίλων.

ὑπό τῶν κ. κ. Κ. Γ. Λάμπρου (ἐκ Κων]πόλεως) καὶ Ν. Α. Μπόνῃ (ἐκ Σύμης).

τοῦ 4ου γρίφου

Ἄργος μὴ ἴσθι μὴδ' ἄν καὶ ἄν εὐτυχῆς.

ὑπό τοῦ κ. Γ. Κ. Ὑπερίδου (ἐκ Σμύρνης)

ἢ

Ἄργος μὴ ἴσθι μὴδ' ἄν πόρων εὐτυχῆς

ὑπό τοῦ κ. Κ. Γ. Λάμπρου (ἐκ Κων]πόλεως).

Λογογρίφος 3ος.

Εἴμ' ἦλος. κ' ἰτέαν. τί; Κρήτης Κρήτης.

A. N. M.

Πρόβλημα.

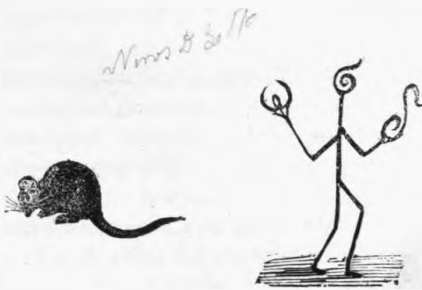
Τίς ὁ τετραψήφιος ἀριθμὸς, οὗ τὰ δύο πρῶτα ψηφία ἀποτελοῦσιν ἀριθμὸν ἴσον μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν τεσσάρων καὶ μὲ τὸ τέταρτον τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ἀπαρτιζομένου παρὰ τῶν δύο τελευταίων, τῆς διαφορᾶς τοῦ παρὰ τῶν δύο πρώτων ἀπὸ τοῦ παρὰ τῶν δύο δευτέρων οὔσης 54;

Αἶνιγμα 4ον.

Τὸ ὄνομά μου σύγκεται ἐξ ἑνδεκα στοιχείων οὕτως, ὥστε ἐκ τοῦ 1, 2, 5, 6 καὶ 4 ἀποτελεῖται ἐδῶδιμον
 » » 9, 8, 2, 6 καὶ 11 » » μέλος τοῦ σώματος
 » » 1, 2, 8 καὶ 11 » » θεὸς τοῦ Ὀλύμπου
 » » 9, 1, 3, 6 καὶ 11 » » μῆν
 » » 3, 7 καὶ 8 » » ἔρος τῆς Κρήτης
 » » 2, 3 καὶ 11 » » μέρος τῆς κεφαλῆς
 » » 2, 10, 7, 10 καὶ 4 » » νῆσος τοῦ Αἰγαίου
 » » 3 καὶ 1 » » ἄνθη εὖσσμα
 » » 1, 2, 3, 11, 5, 10 καὶ 11 » » ἐπίθετον ὑπερθετικόν
 » » 1, 4, 3 καὶ 1 » » ἥπειρος
 » » 7, 8, 9, 10 καὶ 11 » » τὸ καλύπτον τὰ ἔντερα πάχος
 » » 9, 1, 2, 3 καὶ 1 » » θηλ. κύρ. ὄνομα
 » » 6, 2, 10 καὶ 4 » » σειρά ἀλλεπαλλήλων βουνῶν
 » » 9, 8, 5, 8 καὶ 2 » » μέλος οἰκογενείας
 » » 8, 2, καὶ 1 » » θεὰ τοῦ Ὀλύμπου
 » » 5, 2, 3 καὶ 1 » » ἀριθμὸς.
 » » 3, 11, 5, 10 καὶ 11 » » μέρος πλοίου.
 » » 5, 2, 10, 3 καὶ 1 » » ἀρχαία χώρα.

Γ. Κ. Γ.

Γρίφος 5ος.

ἀ.

εὐγε !!!

ὑπό Κ. Γ. Λάμπρου.